דבר

יום ראשון, כ' בטבת תשמ"ח, 10 בינואר 1988 ● גליון 19314

היום 12 עמודים ● המחיר 1.10 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 95 אג'

היום בדבר

● לפרוץ מהמבוי הסתום / גד יעקבי
● אנטומיה של טרום-מירוץ / יעל דיין
● הערבים והדלות של העברית / יצחק רועה
● בית מינכן / שלמה שבא
● ירושלים 88: היה סטאטוס קוו ? / יורם לוי
● ספורט ; דבר פתוח ; עולם יהודי ; רפואה ; בידור

מזג האויר

הטמפרטורות: ירושלים 7–12 מעלות, רמת הגולן 8–14, נהר"יה 11–17, צפת 7–10, חיפה 13–18, טבריה 12–18, נצרת 10–16, עפולה 10–18, השומרון 9–14, ת"א 12–19, נתב"ג 10–19, יריחו 9–20, עזה 12–17, באר שבע 9–16, אילת 13–20 מעלות.

אם יימשכו המהומות עלול הסיוע להיפגע אמרו לפרס שלושת הסנאטורים האורחים

גם השגריר ארד שיגר מברק מודאג ● אש"ף: הצעת שמיר למו"מ אוטונומיה תמורת שקט – שוחד

ענן בהר הבית

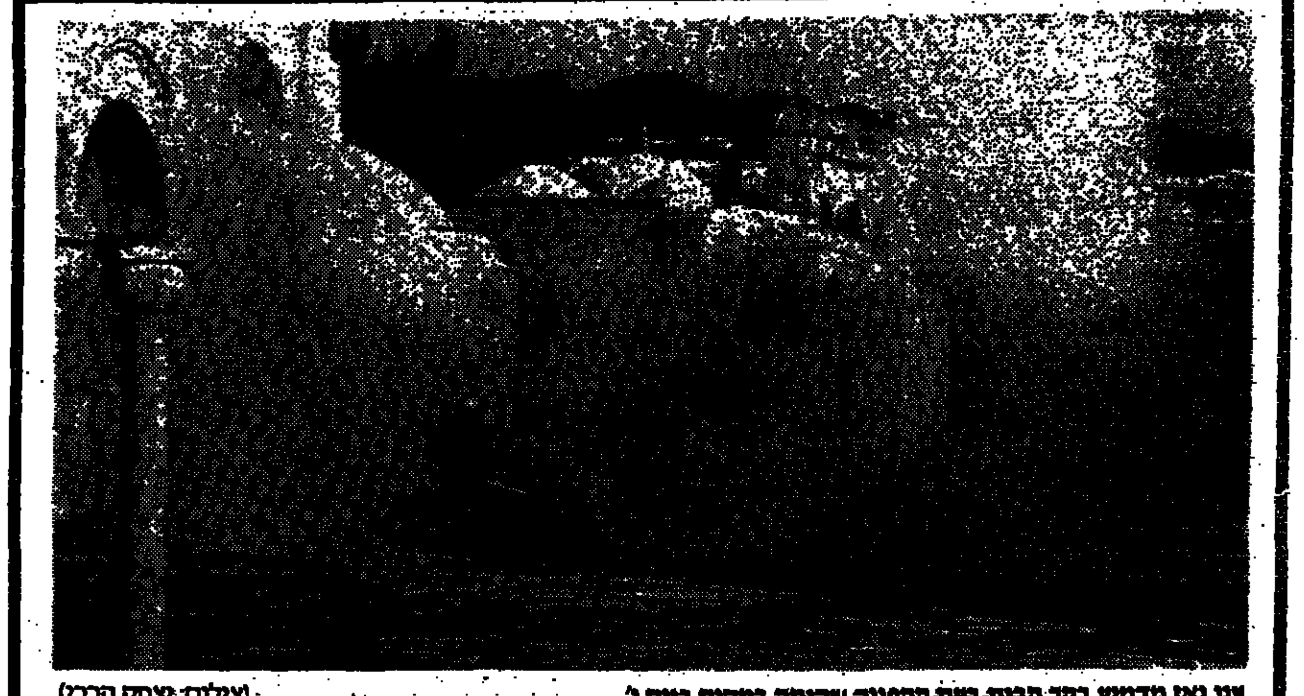

ענן גאז מדמיע בהר הבית בעת ההפגנה שהיתה במקום ביום ו'. (צילום: יצחק הררי)

מאת יוסי מלמן, אמנון דנקנר ודן אבידן, סופרי „דבר"

רמז לאפשרות שהמשך המהומות בשטחים יפגע בסיוע של ארה"ב לישראל השמיעו בסוף השבוע שלושה סנאטורים אמריקאים מהמפלגה הרפובליקאית, בשיחה עם שר החוץ שמעון פרס. הסנאטורים אמרו, כי לטלוויזיה יש השפעה מכערת על עיצוב דעת הקהל, והתמונות המוקרנות מדי ערב בארה"ב עלולות להביא ללחץ של הנבחרים בארה"ב לענייש את ישראל.

השלושה טד סטיבנס, אלפונס ג'אמאטו ודן הוכירו, כי שידורי הטלוויזיה מהמהומות בדרום קוריאה אילצו את הממשל האמריקאי לקצץ את הסיוע לממשלת סיאול.

גם שגריר ישראל בארה"ב משה ארד הביע את דאגתו מהנזק הכבד לתדמיתה של ישראל. ארד שיגר בסוף-השבוע מברק סיכום על הדיון, שבה משתקפת ישראל בתקשורת ובממשל כתוצאה מהמהומות בשטחים. במברקו מציין השגריר: „אני מוטרד מהביקורת המושמעת בשקט ובצנעה, אך במלוא החריפות מצד מנהיגים יהודיים".

הוא גם אומר, כי נושא זכויות האדם הוא ציפור הנפש של שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ ועל כן הגיבה ארה"ב במלוא החריפות על הירי של צה"ל על התושבים. השגריר ארד מוסיף עוד, כי ארה"ב כועסת על שישראל אינה מגיבה להמלצות האמריקאיות ונוצר הרושם בוואשינגטון כי „היא מלוולת בהן".

עם זאת הוא מציין, כי יש מגמה בממשל למתן את חילוקי הדעות הפומביים כדי שלא ייווצר רושם של מחלוקת וקרע בין שתי המדינות. הממשלה תמשיך לדון היום במצב בשטחים ותשמע סקירה של שר הבטחון יצחק רבין וגורמי הבטחון המוסמכים. זו הישיבה הרביעית שהממשלה מקדישה לנושא.

שמיר מציע אוטונומיה

ראש הממשלה יצחק שמיר הבטיח לתושבי השטחים לפתוח עמם במו"מ מזורז על אוטונומיה מלאה ואולם זאת רק לאחר שתשרור רגיעה במהומות.

ראש הממשלה העלה את הצעתו בשיחה עם המשלחת של הסנאטורים מארה"ב. לדבריו מוכנה ישראל לנהל מו"מ עם ירדן ומשלחת פלשתינית כפי שסוכם בהסכמי קמפ-דייויד לפני עשר שנים על כינון אוטונומיה מלאה לתושבים.

מנהיג אש"ף יאסר עראפת דחה מכל וכל את הצעתו זו של שמיר והגדיר אותה כ„נסיון שוחד" של העם הפלשתיני.

מועצה מרכזית של אש"ף

המועצה המרכזית של אש"ף סיימה אתמול יומיים של דיונים בבגדאד בקריאה למועצת הבטחון

(המשך בעמ' 2)

מצפוני נקי אומר רבין

סניורה הוא סוכן אש"ף; לא להתרגש מ„דיוויד מלור"

מאת טלי ליבנר, הכתבת הצבאית של „דבר"

חנא סניורה, עורך העתון „אל-פאג'ר" הוא סוכן אש"ף – כך קבע כיום ו' שר הבטחון יצחק רבין בדברו בפני פורום המועדון המסחרי-התעשייתי בתל-אביב. שר הבטחון אף אמר, כי יש בידו הוכחות לעניין זה.

עוד גילה השר כי [illegible]

(המשך בעמ' 2)

לא יבקרו בשטחים

(יוסי מלמן) שלושה סנאטורים אמריקאים המבקרים בארץ הודיעו, כי לא יסיירו בשטחים כדי לא ללבות יצרים. הסנאטורים טד סטיבנס, (ראשון מימין), אלפונס ד'מטאו (במרכז) ודן דרמן (משמאל) אמרו לראש הממשלה יצחק שמיר בפגישתם עמו ביום ו' כי הם אינם רוצים להיקלע למצב דומה שאליו הגיע עמיתם, הסנאטור ג'ון צ'ייפי, שסייר בשבוע שעבר באחד ממחנות הפליטים בעזה יחד עם פמלייתו ונזרקו עליהם אבנים; התקרית הזו צולמה על-ידי רשת הטלוויזיה שצוותה ליווה את סיור הסנאטור. (צילום: מגי אילון/לע"מ)

עתונאים זרים וישראלים מאשימים:

הממשלה וצה"ל מנסים למנוע סיקור השטחים

צלם „א.ב.סי." חשוד בתשלום למציתים; צלם של „ידיעות" נעצר והוכה בחאן-יונס

צלם מוכה אמיר ויינברג

מאת יוסי מלמן, טלי ליבנר ואמיר הורבליס, סופרי „דבר"

המשטרה עומדת לפתוח בחקירה נגד צלם של רשת הטלוויזיה האמריקאית „א.ב.סי." בעקבות תלונה של צה"ל. אתמול נעצר בעזה צלם של „ידיעות אחרונות" ואחר-כך סיפר כי חיילי צה"ל היכו אותו.

אבי פזנר יועץ התקשורת של ראש הממשלה אמר אמש ל„דבר", כי הצבא התלונן על כך שצלם של הרשת הנ"ל שילם כסף בעזה לילדים, כדי שיציתו צמיגים מול המצלמה. בתגובה נמסר מרשת „א.ב.סי" כי הצלם מכחיש מכל וכל את הטענות ואמר לאנשי הצבא שלקחו את סרטיו, כי

(המשך בעמ' 2)

סינדרום התחייה

(נחמן רזעי ומירי פז) שבעה צעירים מתנועת „התחייה" נעצרו אמש לאחר ש„פוצצו" חמש פעמים את הצגת מחזהו של יהושע סובול „סינדרום ירושלים" בתיאטרון „הבימה" בתל-אביב (ראה ידיעה בעמ' 2). (צילום: שאול רחמים)

שלושה נהרגו בסוף-השבוע בעזה 27 הרוגים מאז תחילת המהומות

סניורה נחקר במשטרה – טוען: הכל חוקי ● על-אף הסתייגויות מנהיגים הופצו בעזה כרוזים עם 17 המלצות למרי האזרחי בעזה ● מגבר הלחץ לא לצאת לעבודה ● נסיון לחטוף נשק מחייל

מאת דני רובינשטיין, טובה צימוקי, חני צוקרמן ויהודה לוי, סופרי „דבר"

אתמול, במלאות חודש למהומות בשטחים, הגיע מספר ההרוגים הערבים ל־27. ביום ה' בערב נודע על מותו של נער ממחנה הפליטים מועזי ברצועת עזה, ביום ו' ואתמול נהרגו עוד שני צעירים מהרצועה.

ביהודה ושומרון שרר שקט יחסי, אולם היתה שביתת מסחר במזרח ירושלים וכמה הפגנות ויידויי אבנים בנפות שכם ורמאללה. בשטחים הופצו כרוזים הקוראים לנקיטת צעדים למרי אזרחי של התושבים, ויזום המרי, חנא סניורה, זומן לחקירה, אך טען כי מעשיו נעשו במסגרת החוק.

אמש הוחלט בהתייעצות בלשכת שר הבטחון לתגבר את הכוחות ברצועת עזה.

חיילים ירו בבני טהילה שליד חאן-יונס לעבר רגלי מתפרעים, לאחר שירי בכדורי גומי ושימוש בגאז מדמיע לא גרם לפיזורם.

ביריות נהרג באסם אחרד מוסלאם בן 22 ואחר נפצע. בהתקהלויות שהיו כדיר אל בלאח נפצעו שלושה תושבים וברפיח, שם היו הפגנות סוערות ביותר, נפצע תושב מפגיעת כדור גומי.

כוח שסייר ביום ו' לפנות ערב במחנה אל-בורג' נאלץ גם הוא לירות לעבר רגלי ההמון שתקף אותו, לאחר שכדורי הגומי ורימוני הגאז לא הועילו. כן נורו יריות באוויר. כתוצאה מהיריות נהרג חאלד אל עאודה בן 25 וחמישה נפצעו.

במשרדי סוכנות אונר"א במחנה הפליטים השכן מועזי נמצאה גופתו של באום זאקי מאסלם בן 19, שנהרג במהומות שהיו במחנה זה ביום ה'.

חנא סניורה, עורך העתון „אל-פאג'ר" זומן אתמול למשטרת ירושלים לחקירה על קריאתו למרי אזרחי. החוקרים הודיעו לו, כי הוא חשוד בהמרדה, ובסיום החקירה הוא שוחרר בערבות של 1,000 ש"ח ונאסר עליו לעזוב את הארץ ללא אישור. סניורה מסר אמש, כי אמר לחוקריו שכל מה שעשה הוא במסגרת החוק.

בהנהגת הציבור הערבי בשטחים הושמעו אמש דברי הסתייגות מקריאתו של סניורה למרי אזרחי. ראשי אל-שווא מעזה ואליאס פרייג' מבית-לחם אמרו, שאחרי 20 שנה במהלכן נקשרו בכלכלית ישראל השטחים זו בזו קשה לדבר על חרם ומרי מסוג זה.

במזרח ירושלים ובכמה מקומות אחרים בשטחים הופצו בסוף השבוע כרוזים המפרטים 17 פעולות למרי אזרחי.

נער ערבי בן 17 נעצר אמש בחשד שניסה לחטוף באיומי סכין את נשקו של חייל בשכונת תלפיות מזרח בירושלים.

החייל שלמה יהושע בן 29 המתין לאוטובוס בתחנה צעיר ערבי, כאשר הגיע למקום חייל נוסף.

כעבור כמה דקות קם הערבי, תפס את החייל החמוש בזרועו וביד השנייה איים עליו בסכין.

החייל, עולה חדש המשרת בנח"ל, הצליח להשתחרר מן האחיזה של הערבי ולהימלט. „צעקתי לו לדרוך את הנשק", המשיך יהושע לשחזר את האירוע. „חסמתי את הערבי עד שהחייל חזר, הוא כיוון אליו את הנשק הדרוך ואמר לו להרים ידיים".

כעבור כמה דקות הגיעו שוטרים, שעצרו את החשוד הערבי. הערבי תושב הכפר ג'בל מוקבר הסמוך לשכונה נעצר לחקירה.

מעצרים

מפגינים נלקחים למעצר בעזה. הנער שמשמאל שוחרר אחר-כך. (צילום: דניאל מורדזינסקי/ישראל סאן)

גלוי עיניים בעזה

18 יוצרים ישראלים סיירו ביום שישי בעיר עזה, ברצועה, במחנה פליטים, היו עדי ראיה להתלקחויות ושוחחו עם תושבים בנסיון להבין ולחשוב על אפשרויות אחרות

מאת יצחק בן-נר

הכל בעזה ארוך, מפותל, אינסופי, מייאש: המצב. מספר האוכלוסין. גם הדרכים בעיר המכוערת, הסמטאות, הכבישים ברצועה, שבילי הבוץ במחנות הפליטים. המכונית עוקפת בוריות בזרות בכביש הישן, ערימת אבנים שהוכנה, כנראה, מבעוד יום, פגר מכונית או מיכל אשפה גדול, הפוך על פניו, ששימש כמחסום, או צמיג מעלה עשן שחור ומחניק. וזה מסע אין-סופי, דרך רחובות ראשיים וצדדיים, סמטאות, שבילים עוקפים, התפצלויות והסתעפויות, כבישים, שבילים, דרכי-עפר, שלוליות מדמנה. "אתם צריכים לראות במו-עיניכם", חוזרים ואומרים המובילים, אנשי העיר. עזה, עיר מטונפת, גיבובי בתים, גגות בטון וגגות פח עם משקולות-לבנים, בנייני בלוקים עירומים, חנויות בעולות

(המשך בעמ' 2)

„הסוכן של אש"ף"

חנא סניורא בצאתו ממטה המשטרה אחרי חקירתו (צילום: יצחק הררי)

התפטרות ברעם בשל חוסר מודעות לבחירות

גם קיסר הצטרף למאמץ להניאו

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

ח"כ עוזי ברעם לא התכוון מלכתחילה לחזור בו מהודעת התפטרותו מתפקיד מזכ"ל המפלגה בעקבות שיחת שידול עם יו"ר המפלגה שמעון פרס, שכן הסיבה המהותית לצעדו הקיצוני מתמקדת במה שלהערכתו מתבטא בחוסר מודעות מספקת לגורליותן של תוצאות הבחירות הבאות בקרב ראשי מפלגת העבודה ולהיערכות לקראתן.

בסוף-השבוע קיבל ח"כ ברעם עשרות רבות של פניות טלפוניות ומבקרים מאישים ומחוגים במפלגת העבודה, שקראו לו לחזור בו מהתפטרותו, שעליה הודיע בישיבת הלשכה ביום ה'. ברעם הדגיש עוד ביום ה', כי לא היה זה מהלך טאקטי שנועד להצעיד אליו עולים לרגל. לפיכך, אם יחזור בו מהתפטרותו, ידיע על כך באחד ממוסדות המפלגה, והודעתו תכלול גם פירוט אמיתי של מניעי התפטרותו.

אתמול לפני-הצהריים נועד ברעם עם שמעון פרס לשיחה שנמשכה שעה ושהיתה בעצם ראשיתו של ליבון מה שכינה „הצטברות של סיבות". פרס השתדל להשפיע על ברעם לחזור בו מהתפטרותו, אך השניים לא סיימו את הדו-שיח וסיכמו להמשיכו היום.

ברעם מנה את נקודות המחלוקת שדירבנו אותו להסתלק מתפקידו, בידיעה ברורה שההסתלקות היא צעד ראשון לפרישה מהפוליטיקה. על שלושה נושאים עקרוניים דיבר ברעם: א. היעדר מדיניות מגובשת של המפלגה בענייני מדיניות הביטחון והשלום; ב. היעדר שולחן הכרעות מפלגתי בנושא הכלכלי-חברתי; ג. נטיונות של שרים במפלגת העבודה לסרסר את תהליך הדמוקרטיזציה ולכרסם בו, אף שאין ממנו חזרה.

לשריונו לגיטימציה בעיני עצמם

בהופיעו אתמול אחרי הצהריים בוועדה המכינה של ועידת המשמרת הצעירה הטיח ברעם ביקורת גלויה ונוקבת בפורום שרי המפלגה, שכישיבותיו נשמעה בחודשים האחרונים לא אחת ביקורת על תפקודו כמזכ"ל ועל מצבה של המפלגה.

ברעם האשים את פורום „שריגו" בהפיכת מרכז המפלגה, המוסד הקובע בה, למסמך. „פורום שריגו נהפך לפורום שיש לו לגיטימציה רק בעיני עצמו", אמר ברעם במורת רוח.

הוא גם ביקר, לראשונה מאז התחלת המהומות בשטחים, את מדיניות הביטחון לשיטתו. לדבריו, במדיניות הביטחון לא באו לידי ביטוי עמדות המפלגה ומצעה, אף שמדיניות זו תקבע את דיוקנה של המפלגה בבחירות.

קיסר: המפלגה לא יכולה להרשות לעצמה

(ע.)– מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר קרא לברעם לחזור בו מכוונתו. „אין מקום להתפטרות בעת הזאת", אמר, „המפלגה לא יכולה להרשות לעצמה וזעזע כזה בעיצומה של פעילות מקיפה ליתר דמוקרטיזציה פנימית ולשינויים הדרושים בדרכה הרעיונית, שאנכי שותף להם".

קיסר ציין, שבתקופת כהונתו של עוזי ברעם כמזכ"ל מפלגת העבודה, הועמק והורחב שיתוף הפעולה בין הנהגת ההסתדרות והמפלגה, ונושאים מרכזיים בתחומי החברה והכלכלה נדונו בין שתיהן לגיבוש עמדה משותפת במישור התנועתי והכלל-ארצי.

מזכ"ל ההסתדרות הודיע, כי יקיים בדחיפות שיחה עם יו"ר המפלגה שמעון פרס ועם אישים נוספים בצמרת, במגמה ליצור בסיס שיאפשר לברעם להמשיך בתפקידו כמזכ"ל.

תושב עיירת פיתוח זכה ב־2.7 מיליון

מאת סופר „דבר"

בתום מניית טופסי הטוטו התברר, כי רק משתתף אחד זכה בפרס הגדול, המוערך ב־2.7 מיליון ש"ח. הזוכה הוא תושב עיירת פיתוח מדרום הארץ, ושמו הופקד בכספת במשרדי הטוטו.

2,800 רופאי המדינה לשביתת-אזהרה ביום ג'

(ע.)– 2,800 רופאי המדינה החליטו לקיים ביום ג' שביתת אזהרה בת יום אחד.

השביתה תקיף את כל בתי-החולים הממשלתיים העירוניים-ממשלתיים, והעבודה תתנהל בהם בתכונת שבת. ניתוחים שתוכננו ליום זה יידחו ויתקבלו רק מקרי חירום.

על השביתה החליט הוועד המרכזי של הסתדרות רופאי המדינה בתום 15 יום מאז שהסתדרות רופאי המדינה הכריזה על סכסוך עבודה בעקבות תביעתה להחיל את הסכם העבודה בשעות אחר הצהרים גם על רופאי המדינה.

רופאי המדינה תובעים ממשרד הבריאות לדאוג לרפואה שוויונית ולהחיל את הסכם קופת-חולים גם על רופאי המדינה, כדי שלא יווצר פער שיגרום הדרדרות במתן השרות הרפואי למבוטחים בקופות-החולים האחרות, הנזקקים לשירות רופאי המדינה.

פרס השלום הדני ניתן למרדכי ואנונו

מאת עלי כהן סופר „דבר" בדנמרק

קופנהאגן (מיוחד ל„דבר").– „פרס השלום" הדני בסך 100,000 כתר (כ־15 אלף דולאר) לשנת 1988 הוענק למרדכי ואנונו.

בנימוקי ועדת הפרס נאמר: „הפרס מוענק לואנונו על אומץ הלב האישי שגילה בעקבות יסודי המצפון שלו ולמרות הסיכון שהיה כרוך בדבר לחופש האישי שלו. הוא גילה לעולם כולו את אחד הסודות הכמוסים ביותר שישראל כיסתה – מאגר הנשק הגרעיני שלה".

להלן נאמר בהודעת הקרן: „הקרן מציינת את חרדתה מפני מירוץ גרעיני במזרח-התיכון, שאת תוצאותיו אין לחזות מראש". הפרס יוענק אישית לאחיו של מרדכי, מאיר ואנונו, בטקס בקופנהאגן ב־18 בינואר.

הקרן נוסדה לפני שבע שנים, ובין יתר תפקידיה, לעודד חקירות פומביות, סרטים ופעילויות למען השלום.

هكذا من الأصل

מי מחבל בטלפונים

טכנאי „בזק" מתקן את אחד מעשרות ארונות הסעף של הטלפונים שהוצתו בימים האחרונים – הפעם בדרך ההגנה בגבעתיים (צילום: שאול רחמים)

פעילי התחייה ו„כך" „פוצצו" „סינדרום ירושלים" ב„הבימה"

מאת נתן רועי, ומירי פז
סופרי „דבר"

שבעה מפעילי תנועת „התחייה" ותנועת „כך" נעצרו אתמול בשעות הערב על־ידי המשטרה בעת שהפריעו להעלאת ההצגה „סינדרום ירושלים" מאת יהושע סובול באולם „הבימה" בתל־אביב. בהצגה נכחו גם אנשי תנועת „חרות" ותנועת הנוער „ביתר" שהפריעו להעלאת ההצגה ושהוצאו מן האולם בכוח.

כ־20 פעילי „כך" וכ־10 מצעירי „התחייה" הפגינו אמש ברחבה שמול בנין „הבימה". המפגינים נשאו כרזות בנוסח „סוג כזה של תיאטרון מעודד זורקי רימונים" ו„לא סובלים את סובול". ממול למפגיני כהנא ו„התחייה" הפגינו כמה עשרות צעירים מנוער מפ"ם, שנשאו כרזות „תיאטרון חופשי בארץ חופשית".

בפתח האולם חילק ח"כ מיכאל איתן דפי הסבר לבאים לחזות בהצגה. בדף ההסבר רשם בין השאר: „בעוד מספר דקות אתם עומדים לחזות במחזה נוסף של האס.אס. (סינדרום סובול). מאפייניו של „סינדרום סובול" הם שנאה עצמית, הרס שיטתי של ערכים לאומיים דתיים והחלשה מוראלית של כוח ההתנגדות הישראלי מפני הטרור הערבי". באולם ישבו חברי כנסת מתנועת „רץ" וביניהם יוסי שריד, רן כהן ודדי צוקר. אנשי הימין תפסו ארבע שורות ביציע.

זמן קצר לאחר שנסגר האור באולם אירע „הפיצוץ הראשון". חברי תנועות הימין החלו לצעוק: „סוג כזה של תיאטרון מעודד את הרימון". האורות באולם נדלקו, וההצגה הופסקה, והשוטרים החלו לפנות בכוח את המפריעים.

לאחר הפסקה מאולצת של כחמש דקות החלה ההצגה מתחילתה, והיא הופרעה שוב תוך מספר דקות. המשטרה החלה לפנות את המפריעים, וההצגה נפתחה שוב. חמש דקות לאחר מכן נזרק זיקוק לתוך האולם מכיוון היציע. כוח של אנשי בטחון ושוטרים כיבה את הזיקוק והמשטרה הוציאה כמה מהמפגינים.

בשעה 9.45, לאחר ארבע הפרעות, נפתחה ההצגה והיא שוב הופרעה לאחר שאבי פרזון, ממפוני ימית, החל לצעוק. הוא התעטף בדגל ישראל והוצא ההוצאה אחר כבוד מן האולם. בחלק אחר של היציע התפתחה קטטה, והשוטרים פינו חלק גדול מיושבי היציע.

ב־9.50 החלה ההצגה בפעם החמישית ופרט לכמה צעקות מן היציע השתרר שקט באולם. ב־10.20 צעק מישהו „תת־דמה" ועזב את האולם לאחר שהשוטר הוביל אותו לדלת.

המשטרה עצרה שבעה מפעילי „התחייה" ותנועת „כך" וחקרה אותם במשטרת מרחב הירקון.

מהומות

(המשך מעמ' 1)

להרכיב לאלתר כוח משקיפים בין־לאומי ולשגרו בהקדם האפשרי לגדה המערבית ולעזה. ערפאת אמר בהקשר זה, שהכוח יכול להילקח מחיילי יוניפי"ל או מחיילי האו"ם החונים ברמת הגולן או בקפריסין.

בהחלטות המועצה נאמר עוד שיש לפעול בכל הדרכים להמשך הפרת הסדר בשטחים כאמצעי לערעור אחיזתו של צה"ל באזורים אלה. ההודעה קובעת, כי הנחיות ברוח זו ניתנו לכל המוסדות של אש"ף והגופים בדבר וכן לשלוחות של הארגון בגדה המערבית ובעזה.

כמו כן החליטה המועצה המרכזית להקצות תקציב מיוחד למימון המשך ההתקוממות בשטחים ולפתוח בגיוס תרומות למטרה זו. המועצה החליטה בנוסף לכך להרכיב ועדת מעקב בראשות ערפאת, שתעקוב אחר האירועים בשטחים.

בהודעת הסיכום לא נאמר דבר על הצורך בהקמת ממשלה פלשתינית בגולה. ראשי אש"ף, ובכללם ערפאת חזרו אמש על אותם דברים שהשמיעו לאחרונה, שמתוכם משתמע שלדעתם העיתוי איננו מתאים עתה להקמת ממשלה כזו. לעומת זאת נאמר בהודעה, שאש"ף תומך בכינוס ועידה בין־לאומית בעלת סמכויות לפתרון הסכסוך במזה"ת. אתמול שיגר ראש אש"ף שדר חוזר לנשיא מובארק ובו ביקש ממנו לפנות לישראל שתמתן את התנהגותה כלפי תושבי מחנות הפליטים ברצועת עזה.

גלוי עיניים בעזה

(המשך מעמ' 1)

ופתוחות. קבוצות־קבוצות של תושבים מתגודדות בחוסר־מעש, בציפייה ללא כלום: אולי בהמתנה לזיק הועיד, שיצית אותם שוב. האי־דוּפיוּת הזאת היא חלק בלתי נפרד מן התמונה הכללית הקשה. כמו הפחד. כמו האין־מוצא. אתה מובל, אסיר במכונית המקרטעת, שותף פתאומי לתחושת הפחד, המחנק, העלבון, חוסר המוצא ואי־הידיעה בדבר מה שיביא לך הרגע הבא. אתה מציץ בחרך העזתי העוין מבעד לחלון הזכוכית, החורך העזתי העוין מציץ בך, קרוב־קרוב, מן העבר השני: אתה חלק מן המתח והאימה והאי־דוּפיוּת הזאת.

נסיעה במכונית עם מספר עזתי־מקומי היא הנסיעה הבטוחה יותר, בערבך־מוגבל, בעזה של יום ו' האחרון, שלשום. היא גם מאפשרת לך את ההתבוננות האחרת, מן הצד השני. פתאום, כל משמר של חיילים, בכומתות „גבעתי" הסגולות, או בכומתות חאקי לא מזוהות, העוצר את המכונית ומציץ פנימה ומבקש להזדהות, גורם ללב להחסיר נקיפה: שמינית־שבשמינית ממצבו הנפשי הקבוע של אורח בעיר כבושה. אינסוף פעמים משנה הנהג את כיוון הנסיעה ויעדיה, כאשר הוא מגיע לרחוב חסום, למשמר חיילים, להתקהלות מאיימת של צעירים, בעיר עזה, במחנות הפליטים, בכביש הריק לאורך החוף היפה, בדרכי הרצועה הדחוסה, בשערי חאן־יונס, בין הפרדסים, בסמטאות הצרות והמזוהמות. די שיעצרו המכונית לרגע והנהג יעביר להילוך אחורי, כדי שעשרות מן המתגודדים יקיפו נדחקים את כלי הרכב, צווחים, הולמים בקירות הפח, מתנים את צרותיהם: בן שנאסר, אח שנלקח בלילה, שני בנים שהוכו. מורה הדרך, ליד ההגה, מאזין בהשתתפות, דוחה בתוקף את הנדחקים־מזרים. אם בוכה. אב זועם המגלה את התחנן ומאיים לשרוף את המכונית אם לא יסלקו אותנו: שני בניו נלקחו בלילה על ידי החיילים. אנחנו, כתריסר כותבים ישראלים, לאו דווקא מאלה הממהרים לחתום על כל עצומה ולצעוק בכל הפגנה ולהזדהות עם כל מטרה: קבוצה מאלה התמהים, שעיסוקם במאניפולציות של הרגש, ושבאה לכאן כדי לראות במו־עיניה את המציאות שצרכה עד כה מכלי התקשורת ומן השופרות הרשמיים. דליה רביקוביץ', שמעון בלס, יצחק אורפז, אילנה המרמן, נילי מירסקי, ירון לונדון, מאיר ויזלטיר, יאיר גרבוז, מוקי רזן, יעקב בסר, רונית מטלון, עוזי בהר, חנן חבר, כמה אחרים שלא הכרתי.

עזה של יום ו' האחרון. עיר שקטה, יחסית. רחובות לא מלאים. אותות האבן, האש, הברזל והעשן וצלקות העימותים הקודמים. ופתאום, המכונית נעצרת שוב. אתה מן הצד השני: בטבור מחנה ג'בליה, מימינך, במרחק חמישים מטר ממך, צעיר כבן 18 זורק אבנים גדולות לעבר כיתת חיילים, במרחק 100 מטר ממנו, מעורפם, בעוד הם עסוקים בדיכוי התפרעות מן העבר השני של הגבעה, שסליל עשן שחור ומסך לבן של אבק הגאז המדמיע מסמנים אותה. כלי־רכב צבאיים מחישים חיילים נוספים למוקד ההתלקחות הארעי. החיילים העוברים ליד המכונית שלנו מעיפים בנו מבטים חשדניים, נוזפים: לך דע מהיכן תקפוץ אליך ההפתעה המרה הבאה. האם כך מתבונן על סביבותיו בני שלי, המהלך בוודאי בשעה זו ממש, כמוהם, ברחובות שכם, רובהו הדרוך בידיו? הנה תמצית האבסורד והדילמה הישראליים: בעד ונגד בעת ובעונה אחת ובלית־ברירה ובחיפוש עקשני אחרי ברירות אחרות ובמאמץ נואש שלא להתעדסל משארית העקרונות. במרכז מחנה הפליטים – מחנה ישראלי זעיר. מבצר קטן בתוככי העוינות והשנאה. גדרות־תיל. עמדות. מגדל תצפית. זרקורים. מדוע בכלל, אתה שואל שוב ושוב את עצמך, אנחנו צריכים להיות שם, בפנים: לפטרל בסמטאות, להראות נוכחות בכל כיכר, להתגרות בעצם הנוכחות? מדוע לא להניח להם להתבשל במיצם־שלהם? מדוע לא לצאת מתוך המחנות, להסתפק בהשגחה מבחוץ, בצמתי דרכים, בנקודות חיוניות, להימנע מחיכוך ומפרובוקאציות מיותרות?

השיחות הרבות – רופאים מקומיים, עורכי־דין, מה־שקוראים „נכבדים" – מעלות הרבה סיפורים מזעזעים: מעצרים המוניים, חקירות קשות, משפטים בשרשרת, בלי יכולת משפחתית של ממש להגן על נאשמים, עינויים. נשים הרות שהפילו, לאחר שנפגעו בגאז מדמיע. בחור שנלקח לחקירה כשהוא פצוע בידיו בכדור, חזר כעבור שלוש שעות כשראשו זב דם ופצוע ממכות. מסבירים שההתלקחויות ליד בית החולים „אל־שיפא" נובעות מאי־הבנה בסיסית של נוהגים מקומיים: כשנפצע מישהו ומובא לבית החולים, מגיעים לשם במהירות עשרות מבני משפחתו, קרוביו ושארי בשרו. זה המנהג. קרוביהם של תריסר נפגעים הם כבר המון של מאות אנשים, נשים וטף. והחיילים השומרים על מבואות בית החולים מזוהים במהירות בעיני הבאים עם אלה שפגעו בבן המשפחה. מכאן מקור המתח המיידי, המתפרץ. „חיילים שומרים עלינו גם בחדרי הניתוח. אינני יכול כך לעבוד", אומר רופא מקומי. הם מציינים בהערכה את עבודתם המסורה של רופאים ישראליים, בבתי החולים שאליהם הועברו פצועים מהרצועה. המקרים הקטנים, השוליים, הם המזעזעים ביותר: למשל, ילד בבית החולים העזתי למקרי עיניים. הוא הציץ מחלון חדרו והוצא, בעת התנגשות ההפגנות – וכדורי גומי פגעו באחת מעיניו ועיוורו אותה.

כאשר אנו מקשים ומבקשים לחקור את האמת ברווחיו של כתב „העיר" מאברם חורי מחזול – כולם יודעים במי המדובר – ומי באמת ראה במו עיניו את המקרה של הצעיר שחשף את חזהו בפני חייל וקרא, „ירה בי!" והאם החייל שאכן ירה בו, לפי דיווחו של מחזול, מסתבר שאלה שהודיעו בהתרגשות שראו במו־עיניהם, לא בדיוק ראו ותשובותיהם מתגמגמות, והאמת אובדת בערפל האגדות והמיתוסים הקטנים שהמרי המתמשך הזה מוליד מתוכו. אבל האמת של הכיבוש המשחית, העוינות הגוברת, ההקצנה, המהומות (UPHEAVAL, התפרצות, הם נוהגים לקרוא להתרחשויות), המוליד את פירות הרוע, נשארת. השאלה הגדולה היא, איך אתה מסתדר עם העובדה שאתה חלק מכל זה ואיך אתה שב ומשכנע, ביתר־תוקף, לאחר שחזית במו עיניך ושמעת כמו אוזניך ולחלק מן הדברים ציפית ומחלק הופתעת וקצת השתכנעת וקצת לא השתכנעת, איך אתה משכנע את סביבתך שאנחנו, לבריאותנו ולכוחנו ולהמשך קיומנו, חייבים לפתור במהירות את המשוואה הנוראה הזאת. שאסור לנו לחשוב שנוכל לחיות הלאה ככובשים. שעוד מעט, השנאה הזאת תגבר על כל הצדדים וההתפרצות הגדולה תהיה התשובה הסופית לכל השאלות.

בני השיח שאיתם שוחחנו נשמעים מתונים ונכונים־להידברות ללא הסתייגויות, התחמקויות וכיסויים סמאנטיים. הרצון הטוב שלהם, עושה רושם, אינו נובע רק משאיפתם „שהציבור הישראלי יידע בדיוק מה קורה פה". התיאורים והעדויות שלהם ריאליים, לא פאנטאזיות מורתיות.

הצהרתו של חנא סניורה מעוררת אצלם גיחוך קטן ומבלי להרגיש, מצית איש השיח סיגריית „טיים", בדבריו. ההידברות בכלל תשובה להם. הם רוצים לשמוע הערכות על הצפוי. קשיש אצילי למראה, יושב־ראש אחת האגודות המקומיות, לדבריו, מבקש שוב ושוב לדעת עד כמה ריאלית הצעת פרס לפירוז הרצועה. הוא נרתע בחרדה גלויה מהאפשרות של פינוי חד־צדדי של הרצועה. זה יהיה מתכון לתוהו ובוהו. כבר עכשיו, אומרים אנשי שיחנו, נותנים את הטון הצעירים המתגודדים ברחוב – ואלה, החלטותיהם לא תמיד צפויות. גם לנו לא תמיד הם מוכנים לשמוע. גם עכשיו, כשאנו נוסעים אתכם ברחובות, איננו יכולים לערוב במאה אחוז לבטחונכם והדבר מקשה עלינו. קיצונים פוליטיים וקיצונים דתיים מגבירים את הלחץ ובוחשים בתבשיל המבעבע. כל אלה ינסו ליהנות מן ההפקר במקרה של פינוי מלא חד־צדדי. קיצונות פוליטית, הם יודעים היטב, יש גם לנו ובשני הצדדים מאיימים השוליים המטורפים לכבוש את המרכז. „מה דעתכם על כוח או"ם שיתפקד כאן עד למציאת הסדר מלא", הם שואלים, כאילו עניין הפינוי עומד על הפרק בכלל. הייאוש הגדול, עוד סתירה מקומית, הוא פתח להרבה תקוות קטנות. „שמעת את דבריו של פרס בכנסת, שאש"ף מוכן להידבר עם ישראל מחר בבוקר, בלי ועידה בין־לאומית ותיווך?", שואל אחד מבני השיח, ומוסיף, „אם שמעון פרס היה אוזר אומץ ומודיע שהוא מוכן להידברות ישירה עם אש"ף – היה הכל, הסוהר, המהומות, ההפגנות, נפסק בבת אחת – ואש"ף מצדו היה, אני בטוח, מודיע מייד על הסכמתו". אם.

לפנות ערב. מחסום ארז, ביציאה מהרצועה, הוא המחסום הקל ביותר למעבר בין שני העולמות, בדרך לאיחוד הבנה, לקראת פתרון, לפני שיהיה מאוחר לכולם. בדרך הביתה מודיע הקריין בחדשות על יום של התלקחויות ברחבי הרצועה. למחרת, אתמול, בשבת בבוקר, כבר היו החדשות מעזה הרבה יותר חמורות.

מצפוני נקי

(המשך מעמ' 1)

לתת משקל גדול מדי לקלינטו הזה. ומאחר שאני יודע דברים שאיני יכול לדבר עליהם, הוא סוכן של אש"ף ואני יכול להוכיח זאת".

שר הבטחון הגן בתקיפות על מדיניות היד הקשה, שהנהיג בשבועות האחרונים בשטחים, וציין לקול תשואות הקהל, כי גם אם הדבר יקח שבועיים או חודש ויותר סוף ההמהומות לשכוך. למרות האירועים האחרונים, נזהר מלקבוע שיש מצב חדש בשטחים.

עם זאת, התייחס בדבריו לכוונת „מלחמה", כשציין את פעילותו הקשה והמסובכת של צה"ל בתנאים החדשים. הוא שיבח את ערכי המוסר וההתנהגות שמגלים חיילי ומפקדי צה"ל וגם כאן גרף תשואות סוערות מהקהל.

השר האשים את הערבים במצב שנוצר וגם דחה את הדימוי השלילי שנוצר בתקשורת הבין־לאומית. „מצפוני נקי", אמר יצחק רבין, „יש להפריד בין התמונות לבין מה שקורה מאחוריהן. פני המלחמה מאד מכוערים. למרות להבחין בין תמונות ואכזריות תופעת העינות האלים לבין מי שמביא לכך שהיא מתקיימת".

השר רבין הוסיף ואמר: „אינני איש ארץ ישראל השלימה. קיבלתי את דעתו של אלון, אך לגורתי דבר אחד – הכל במו"מ מדיני. התפקיד הפוליטי של צה"ל הוא להעתיק את הפתרון של הסכסוך הישראלי־ערבי משדה הקרב אל שולחן המו"מ".

בדבריו בוטים התייחס שר הבטחון רבין גם לדברים שאמר סגן שר החוץ הבריטי דייוויד מלור, בעניין מצבם של הפליטים ויחסה של ישראל אל האוכלוסיה הערבית. השר רבין אמר: „אני מציע שאם סגן שר החוץ של איזו מדינה אומר מה שאומר, הפסיקו לעשות בזה בעיה. באמת, הרי לו אנו היינו מונעים חופש עיתונות, כמו במלחמה של אותה מדינה באיזה אי מרוחק אלפי קילומטרים מהם, כל העולם היה קופץ, ומה בין זה למלחמת פוקלנד".

שר הבטחון ביקש להמעיט בערכה של הצבעת ארה"ב באו"ם והבהיר, כי אין להקיש ממנה על מכלול היחסים בין ישראל וארה"ב. „אז הצביעו כך, נו, אז מה קרה?"

מחסור קשה בדלק צפוי גם היום במסופים יעבדו – אך לפי הספר

מאת יוסף מיכלסקי סופר „דבר"

מחסור חמור בדלק צפוי גם היום, במיוחד בצפון הארץ, לאחר שעובדי חברות הדלק החליטו „לכבד את צווי החירום ואת פסיקת בית הדין לעבודה לחזור לעבודה תקינה, אך הם הודיעו שיחזרו לעבוד לפי הספר וכמשמעות הדבר אספקה בשליש עד מחצית מכמות הדלק הנדרשת לתחנות.

עם זאת עדיין לא ברור אם מאמצי משרד האנרגיה להפעיל דרכים אלטרנטיביות ולספק דלק מבתי הזקוק לתחנות הדלק, תוך עקיפת חברות הדלק, יוכתרו בהצלחה שכן החברות הזהירו את בעלי התחנות שלא לעשות כן.

אמש דנו בעניין מנכ"ל משרד האנרגיה נתן ארד וראש מינהל הדלק שמעון גלבוע עם נציגי המובילים ועם ראשי ארגון בעלי תחנות הדלק. בחיפה העריכו, שאספקה ישירה של הדלק מבתי הזקוק תעורר את חמתם של 1500 עובדי החברות ותגרור אותם לצעדים, אף שראשי הועדים חזרו והדגישו, שהם יכבדו כל החלטה של רשות חוקית.

חבר ועד עובדי „פז" בחיפה, משה כהן, מסר כי לוועד נודע על כוונת המשטרה להיערך הבוקר בכוחות גדולים ליד המסופים, ולדבריו פעולה כזו תגרור תגובה חריפה ביותר של העובדים. מפקד משטרת מרחב חיפה תת ניצב אריה הכיב, הכחיש ידיעה זו.

המשבר בענף פרץ כבר ביום ג' האחרון, כאשר העובדים בצפון השביתו את המסופים, ולמחרת הלכו בעקבותיהם עמיתיהם מהמרכז והדרום. העילה לסגירת המסופים היתה – לפי הסברי חברי הוועדים ירון אשכנזי, גדעון ברקנת ומשה כהן – מכתבים ששלחו הנהלות „סונול" ו„דלק" לוועדים על הצורך בפיטורי עובדים, עקב הרפורמה בענף ופנייה בעל פה ברוח דומה של הנהלת „פז". להערכת הוועדים, משמעות הדבר היא פיטורים של 300־400 עובדים מבין 1500 העובדים של שלושת החברות.

משה כהן הגיב בעניין: „אנחנו לא פותחים חזית מול חברת החשמל. הם סוגרים את השאלטר ואנחנו יכולים לסגור את הברז".

הדלק בתחנות הדלק בצפון אזל ביום ה' בערב. בתל אביב הסתיים הדלק בתחנות ביום ו' בצהריים וכן גם בירושלים. באזור המרכז הדרומה היתה אתמול תנועת המכוניות די סואנת, ואילו בצפון הארץ התנועה היתה דלה מאוד ומכוניות רבות נתקעו בכבישים.

משרד האנרגיה הוציא ביום ה' בערב 55 צווים נגד מפעילי המסופים, ואילו הנהלת חברות הדלק, המחויבות לספק את השירות, פנו לבית הדין לעבודה בחיפה, וביום ו' בצהריים פסקה השופטת עירה קציר, שעל העובדים לחזור לעבודה תקינה.

אחרי הוצאת פסק הדין סופקה כמות מצומצמת של דלק בירושלים, במרכז הארץ ובדרום עד לכניסת השבת. בצפון סופק הדלק לצבא, למשטרה, לבתי חולים ולשרותים חיוניים אחרים.

אתמול ניסה מנכ"ל „פז" אריה לוי וגם נציגי החברות האחרות לשכנע את העובדים להבטיח אספקה סדירה של הדלק לתחנות. אריה לוי אמר לסופר „דבר", שאין הוא יכול להעריך אם פניות אלו יועילו. לדעתו, מצפים ראשי הוועדים לפנייה מצד ההסתדרות והממשלה, שיבטיחו להם מפורשות שהעובדים לא ייפגעו.

ירון אשכנזי ומשה כהן השיבו אמש לסופר „דבר", שלא היתה שום פנייה כזאת, ולפי דבריהם ייפתחו הבוקר המסופים בשעה 06.30 והעבודה תתנהל „כפי שעובדים תחת צווים". לפי הערכת אריה לוי, אם הנהגים יתנהגו באחריות וירכשו כל אחד מהם 10־15 ליטר דלק בלבד, לא יורגש המחסור.

במשרד האנרגיה ביקרו קשות את הודעות ההנהלות החברות לוועדים, על הפיטורים הצפויים. שר האנרגיה והתשתית משה שחל אמר, שלא היתה להנהלות שום סיבה לעשות זאת. להערכתו, הרפורמה לא צריכה להוביל לפיטורי עובדים.

אמנון אמר, סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים, מוסיף:

מליאת הכנסת תדון השבוע במחסור בבנזין שהיה בסוף השבוע בתחנות הדלק. ח"כ דדי צוקר (רצ) הגיש הבוקר הצעה דחופה בעניין הרקע והסיבות שהביאו למחסור. לדברי צוקר, הסיבה למחסור בדלק נעוצה בכישלונו של משרד האנרגיה לכפות את הרפורמה במשק הדלק על חברות הדלק בניגוד לעמדתן.

הממשלה וצה"ל מנסים

(המשך מעמ' 1)

„זה פשוט מגוחך ומצחיק. לא צריך לשלם כסף בעזה כדי שיצתו צמיגים". הצלם לא נעצר.

בתוך כך מאשים יו"ר אגודת כתבי החוץ בישראל, רוברט סליטר, את ממשלת ישראל ואת כוחות הבטחון שלה ב„נסיון רציני" של כוחות הבטחון למנוע סיקור של הנעשה בעזה במיוחד, ובשטחים בכלל". הוא התלונן, כי מגמה זו, הולכת ומתחזקת בימים האחרונים, יותר ויותר אזורים נסגרים בפקודת הצבא כדי למנוע כניסת עיתונאים, וזאת בניגוד להבטחה שמסר לו אבי פזנר.

בתגובה אמר יועץ התקשורת: „אין נסיון למנוע את הסיקור והוא ממשיך להיות חופשי. שלטונות הצבא סוגרים מדי פעם בפעם אזורים בהתאם לצרכים המבצעיים שלהם.

סגירת שטחים לסיקור

על־אף הכחשותיו הנמרצות של דובר צה"ל, המודיע בימים האחרונים שוב ושוב, כי סגירת שטחים לסיקור עתונאי היא צעד רגיל הבא במשך לסדירות דובר צה"ל, יש כאן חידוש: יותר שטחים נסגרים יותר פעמים, ובתכיפות הגוברת של השימוש בנשק הסגירה יש משום הודאה בחומרת המצב בשטחים.

למרות הנסיונות החוזרים ונשנים של המסקרים הבכירים ושל הדרג המדיני למצוא סימני רגיעה ודעיכה של גלי המהומות, מדברות העובדות בעד עצמן. ההיזקקות של צה"ל ליישום נוהל חוקי אך בלתי רגיל של סגירת שטחים לכיסוי תקשורתי, היא רק ביטוי לאוזלת־יד כללית. בפעם האחרונה שדובר צה"ל סגר שטחים לכיסוי עיתונאי, היה הדבר במלחמה בלבנון.

צלם „ידיעות אחרונות" הוכה

צלם העתון ידיעות אחרונות, אמיר ויינברג, נעצר אתמול למשך ארבע שעות, על ידי מפקד גזרת דיר־אל־בלח־חאן־יונס סא"ל יואל. לאחר שנעצר, הוחרמו שלוש מצלמותיו, שכללו צילומים של עצור מקומי, שחיילי צה"ל הפליאו בו את מכותיהם.

ויינברג טוען, כי חיילי צה"ל בראשותו של מפקד הגזרה, התנהגו אליו בברוטאליות, היכו אותו וגררו אותו לאורך כ־20 מטרים, בלי שהודיעו לו או הציגו בפניו מסמך המעיד כי האיזור שבו צילם היה שטח צבאי סגור. לאחר ששוחרר ממעצרו בערבות עצמית, קיבל את מצלמותיו בחזרה, אולם הסרטים שהיו בתוכן, הוחרמו על־ידי המימשל הצבאי.

ויינברג שוחרר ממעצרו, בהתערבות עורך עיתונו, דב יודקובסקי וגורמים בדובר צה"ל.

מדובר צה"ל נמסרה אמש התגובה הבאה: „לאחר בדיקת העדויות מן המפקדים בשטח עולה מהסתבר כי הצלם נכנס לשטח שנסגר מסיבות מבצעיות. הצלם התנהג בפראות כלפי חיילינו ובפרט באלימות כלפי מפקד בכיר בגזרה. הצלם נעצר והועבר לטיפול המשטרה. צה"ל רואה בחומרה התנהגות פרועה של איש עיתונות בשטח צבאי סגור".

דבר DAVAR מאוחד עם למרחב

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון ברזילי

המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס דבר בע"מ

המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)

מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת. רח' המלך ג'ורג' 16
בית סאויה קומה ב'
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־642111, מ 33106

קבלת הודעות 24 שעות ברחוב
מודעות משפחתיות דחופות וכל יתר סוגי ההודעות ל' הלוח הכללי דבר
מתקבלות 24 שעות ביממה ב' רחוב דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118 (מול כסית)
טל. 246363 239952

שערי מטבע חוץ ביום 09.01.87

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.53	1.60	1.53	1.60	1.53	1.60	1.5642	1.5838	1.5623	1.5817	1.5642	1.5839	1.5730
1 מארק גרמני	0.92	0.96	0.92	0.97	0.92	0.97	0.9395	0.9512	0.9387	0.9505	0.9434	0.9553	0.9462
1 לישט"ש	2.73	2.86	2.76	2.84	2.75	2.89	2.8023	2.8374	2.8082	2.8432	2.8046	2.8394	2.8227
1 פרנק צרפתי	0.27	0.29	0.27	0.29	0.27	0.29	0.2789	0.2824	0.2793	0.2828	0.2788	0.2823	0.2801
100 ינים יפאניים	1.17	1.23	1.18	1.24	1.18	1.24	1.2005	1.2155	1.2045	1.2195	1.2041	1.2193	1.2095
1 גולדן הולנדי	0.82	0.86	0.82	0.86	0.82	0.86	0.8371	0.8476	0.8383	0.8488	0.8362	0.8467	0.8415
1 פרנק שוויצרי	1.15	1.18	1.13	1.19	1.13	1.19	1.1518	1.1663	1.1517	1.1660	1.1527	1.1672	1.1570
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2610	0.2643	0.2604	0.2637	0.2611	0.2644	0.2624
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.24	0.25	0.24	0.25	0.2458	0.2488	0.2452	0.2483	0.2453	0.2484	0.2470
1 כתר דני	0.24	0.25	0.24	0.25	0.24	0.25	0.2451	0.2482	0.2444	0.2474	0.2450	0.2481	0.2463
1 מארק פיני	0.38	0.39	0.38	0.40	0.37	0.40	0.3851	0.3899	0.3853	0.3901	0.3854	0.3903	0.3879
1 דולר קנדי	1.19	1.24	1.19	1.25	1.19	1.25	1.2147	1.2299	1.2139	1.2290	1.2147	1.2300	1.2232
1 דולר אוסטרלי	1.02	1.12	1.06	1.14	1.06	1.14	1.0978	1.1115	1.0982	1.1119	1.0980	1.1119	1.1059
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.47	0.80	0.50	0.70	0.7899	0.7998	0.7884	0.7982	0.7915	0.8014	0.7940
10 פרנקים בלגיים	0.44	0.46	0.44	0.46	0.44	0.46	0.4479	0.4536	0.4496	0.4552	0.4493	0.4550	0.4488
10 שילינגים אוסטריים	1.31	1.37	1.31	1.37	1.31	1.38	1.3381	1.3548	1.3344	1.3711	1.3369	1.3537	1.3447
1000 לירטות איטלקיות	1.25	1.32	1.25	1.33	1.26	1.34	1.2803	1.2963	1.2799	1.2959	1.2811	1.2972	1.2867
1 סל' (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.9427	1.9671	1.9396	1.9638	—	—	1.7163
1 דינר ירדני	4.45	4.70	—	—	4.36	4.66	—	—	—	—	—	—	4.5932
10 לירות לבנוניות	—	—	—	—	0.02	0.03	—	—	—	—	—	—	0.0324
1 לירה מצרית	0.66	0.70	—	—	0.68	0.74	—	—	—	—	—	—	0.7236

חוק התכנון והבנית תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב – יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב – יפו בקשה ליתן אשור להקלה להרחבת דירה ברחוב רב אשי מס' 9 גוש 6630 חלקה 548.

תיק בנין 009־1/2077
בקשה מס' 871173

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב – יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת והטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. ספיר
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב – יפו

לכבוד
בית משפט השלום בפ"ת
רח' הס 20
פתח־תקוה

התובעת: חב' עמידר החברה הלאומית לשיכון עולים בע"מ.
הנתבעים: עבדוש טובה בגלסון 364/2 רעננה ת.א. 3332/87.
פלח שלום המלך שלמה 111/30 יוספטל כ"ס 3333/87.
ארצקין בוריס הנקין 4 רעננה ת.א. 3334/87.

הואיל ועמידר בע"מ הגישה לבית משפט השלום בפ"ת תובענה נגדכם כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה.
הנכם מוזמנים להגיש כתב הגנה תוך 30 ימים מיום שהוצאה לכם הזמנה זו להתייצב למשפט ביום 9.3.88 בשעה 8.30 לפני הצהריים.
דעו לכם שאם תגישו כתב הגנה ולא תתייצבו למשפט ביום האמור בהזמנה יינתן באותו יום פסק דין שלא לפניכם אך לפני היום שנקבע למשפט, וההזמנה להתייצב תבוטל.

בכבוד רב,
בית המשפט

לכבוד
בית משפט השלום בפ"ת
רח' הס 20
פתח־תקוה

א.ג.
התובעת: חב' עמידר החברה הלאומית לשיכון עולים בע"מ.
הנתבעים: מלקין מנדל האילנות 1/16 ג. אשכול כ"ס ת.א. 1591/87.
איצקוביץ ליזנה גורדון 27 כפר־סבא ת.א. 1590/87.
סדיש דוד מוצקין 41/2 כפר־סבא ת.א. 1589/87.

הואיל ועמידר בע"מ הגישה לבית משפט השלום בפ"ת תובענה נגדכם כמפורש בכתב התביעה המצורף בזה.
הנכם מוזמנים להגיש כתב הגנה תוך 30 יום מיום שהוצאה לכם הזמנה זו להתייצב למשפט ביום 20.1.88 בשעה 08.30 לפני הצהרים.
תדעו לכם שאם תגישו כתב הגנה ולא תתייצבו למשפט ביום האמור בהזמנה, יינתן באותו יום פס"ד שלא לפניכם, אך לפני היום שנקבע למשפט וההזמנה להתייצב תבוטל.

בכבוד רב,
בית המשפט

משחת השיניים יעילה פי 3 אלמקס במניעת עששת
תודות בתי מרקחת
תל־אביב
בריאות – המלך ג'ורג' 28 – 283731
קופ"ח כללית – אמסטרדם 7 – 232383
ירושלים
פרמצת רוממה – הכ"ג 28 – 523191
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה
כפר־גנים – לוחמי הגיטו 6 – 9227416
בני־ברק–רמת־גן
קופת חולים כללית – הכיתר 25 – 782537
בת־ים–חולון
מזור – חביבה רייק 20 בת־ים – 583360
אהרון – הפרין 52 חולון – 889153
מכבי – שנקר 35 חולון – 895571
כפר־סבא – רעננה – הוד השרון
אלמקס

מדינת ישראל
חוק תכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל העליון
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבנייה.
הגליל העליון שבמועצה האזורית הגליל העליון, קרית שמונה.
הופקדה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס"ג – 5692 – כביש מס' 90 ראש פינה – קרית שמונה, ק"מ 462–464, נק' 180–260
ביחד עם תשריט המצורף אליה.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
גושים: 13001, 13006, 13508
חלקי גושים: 13506, 13505.
עיקרי מטרת התכנית: יעוד השטח לדרך ולסלילת כביש הקצאת גשרים, גשרונים, תעלות, גדרות, קירות, תומכים וכן לביצוע כל עבודות חפירה, מלוי והריסה וכל עבודות אחרות הכרוכות בסלילת הכביש.
כל המעונין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקבלת קהל.
כל המעונין בקרקע, הבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן בתכנית מקומית שבמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה האמורה.
את התנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

תאריך: ז' בטבת התשמ"ח 28.12.1987
עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה צפון.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו
פני אדלר
הלוויה תתקיים היום, יום ראשון כ' טבת תשמ"ח 10.1.88 בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין בתל־מונד.
הסעה תצא ממרכז הכפר.
המשפחה וחברי בית חרות

במלאת שנה לפטירתה של חברתנו
חסיה נימרי־ברמ"ג ז"ל
נעלה לקברה להתייחד עם זכרה
ביום שלישי 12.1.88 בשעה 13.00
המשפחה וקיבוץ שריד

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו המסור
סימונה בר־לוי ז"ל
ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה
ועד עובדי חברת החשמל לישראל מחוז הדרום
החברים והמנהלים בחברת החשמל

אגודת האקדמאים למדעי החברה והרוח
משתתפת בצערו של החבר
יעקב אוניקובסקי
על מות אביו
שלמה ז"ל
תנחומים לכל בני המשפחה
מרדכי גני
יו"ר האגודה

אנו מודיעים בצער רב
על פטירתו של חברנו
אריה כרמי
הלוויה תתקיים היום יום ראשון כ' בטבת תשמ"ח 10.1.88, ותצא מבית התרבות בשעה 2.00 אחר הצהריים.
המשפחה ובית יפעת

בצער רב הננו מודיעים על פטירת חברתנו
גולדה מינץ
הלוויה תתקיים היום, יום ראשון כ' בטבת תשמ"ח 10.1.88 ב־3.00 אחה"צ בבית העלמין ביגור.
המשפחה ובית יגור

מודה בביום חטיפתו

השחקן ההולנדי היהודי ז'ול קרואזה, שהודה בסוף השבוע שעבר בביום חטיפתו על רקע אנטישמי לכאורה, מפגין בנובמבר השנה שעברה נגד העלאת מחזהו של פסבינדר "האשפה, העיר והמוות" ברוטרדאם. לדבריו, הוא ביים את חטיפתו במגמה לעורר את דעת קהל נגד התגברות האנטישמיות באירופה. (צילום: א.פ.)

מקורות מודיעין בלונדון טוענים:

המתסיסים: הפונדמנטאליסטים הצעירים מן "האיחוד המוסלמי"

מאת דליה שרון סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר").- אי־השקט הפוקד את רצועת עזה ניזון הפעם ממקור חדש – ברית־בין פונדמנטליסטים מוסלמים צעירים ברצועה ובמצרים – טוענים מקורות מודיעין בלונדון. לדברי המקורות, חברים רבים מן המפגינים במפלגת "האיחוד המוסלמי", מפלגת קיצונים מוסלמים צעירים, המעדיפה את הסיסמאות: "אללה עוזר למי שעוזר לעצמו" ו"פלשתין היא ארצנו הקדושה" על פני סיסמת אש"ף: "הפתרון יבוא מקנה הרובה", הם דוגלים בהתגברות אלימה, אך בלתי־מזוינת, לשלטון הישראלי.

המקורות טוענים עוד, כי הפונדמנטאליסטים העזתים, המונהגים בידי שייח' אברהים אל־יאזורי, קשורים בחוגים פאן־איסלאמיים קיצוניים במצרים.

אל־יאזורי אינו מקובל על אש"ף, ששליחיו כבר ניסו כמה פעמים להתנכל לו. הוא קשור עם שייח' עבדול עזיז אודה הנמנה עם חסידי ה"חיזבאללה", ועם בעל בריתו פתחי שקאקי, ראש קבוצת תומכי ה"ג'יהאד האיסלאמי" ברצועה, שנעצר לשישה חודשים.

לדברי המקורות החולה התסיסה עוד בקיץ האחרון, כשברצועה אורגנו הפגנות שקטות "בנוסח טהראן". אש"ף האיץ בנציגיו ברצועה, בשידורים ממפקדתו בתוניסיה, להצטרף להתארגנות החדשה במגמה להשתלט עליה – עד כה ללא הצלחה.

הפונדמנטאליסטים העזתים אינם נמנים עם אש"ף ואף אינם מזוהים עם המשטר במצרים. הם מתייחסים בחשדנות גם אל חוסיין, העלול לקבל לדעתם ביום מן הימים חסות ירדנית על הרצועה.

כרזות אנטישמיות נתלו ברומא בית־כנסת הוצת בלוס־אנג'לס

רומא (רויטר).- ראשי הקהילה היהודית באיטליה מודאגים מהתרבות גילויי האנטישמיות בה לאחרונה, על רקע הדיווחים באמצעי התקשורת על המהומות בשטחים, וכבר פנו לשלטונות בבקשה להגברת ההגנה עליהם מפני מעשי ואנדליזם או התקפות טרור. לדבריהם יש מקום לחשש מפני חזרה לאווירת הימים של הפלישה ללבנון בשנת 1982.

ביום ה' עצרה המשטרה חמישה חברי התנועה הניאו־פאשיסטית שעה שתלו כרזות אנטישמיות על קירות בתי־עסק יהודים. ציורי צלבי קרס וסיסמאות בגנן "היהודים למוקד" ו"הישראלים הורגים פלשתינים – [illegible]" [illegible] לאחרונה בסמוך [illegible] ברומא [illegible].

ביום ה' נועד נשיא איחוד הקהילות היהודיות באיטליה צבי טוליה עם פקידי משרד הפנים האיטלקי והעביר להם את בקשת הקהילות להגברת השמירה עליהן. לדבריו, "עיקר הסכנה הוא מגורמים שמחוץ למדינה, שביחס אליהם חשופים היהודים באופן מיוחד".

נסיון הצתה בלוס־אנג'לס

בלוס־אנג'לס נכשלו ביום ו' בריונים בנסיון להצית בית־כנסת. לנסיון ההצתה קדמו איומים טלפוניים והם בביקורת על פעולותיה של ישראל לדיכוי המהומות בשטחים המוחזקים.

משטרת לוס־אנג'לס מסרה כי בית־הכנסת "בית־תקווה" שבשכונת פולרטון הוצת בשלושה מקומות, אלא שכל הדליקות כובו ושלא נגרם כל נזק של ממש. אחת מפעילות בית הכנסת, [illegible] מודיאנו, אמרה, כי האיומים הטלפוניים שהתקבלו, שלשה במספר, לא היו בעלי [illegible] אנטישמית. לדבריה, האלמוני אמר: "כל עוד אתם תטרידו את הפלשתינים, אנו נטריד אתכם".

דיניץ: נוכחות מפלגות ישראל בתפוצות אנאכרוניזם לא־נחוץ

מאת יקיר צור, סופר "דבר"

"נוכחותן של המפלגות הפוליטיות הישראליות בתפוצות היא אנאכרוניזם בלתי נחוץ", דברים אלה אמר יו"ר ההנהלה הציונית שמחה דיניץ בהופיעו בסוף השבוע בפני משתתפי העצרת הרביעית של המנהיגות היהודית הצעירה – "הפורום הישראלי".

דיניץ אמר, כי הוא מקווה לראות בתפוצות יותר ציונים מגשימים, כדי שתיווצר הבחנה בין ציונים "מרחוק" וכאלה המגשימים את הציונות הלכה למעשה. לדברי דיניץ, האתגר הציוני ביותר העומד כיום בפני מדינת ישראל והעם היהודי הוא השגת שלום שיהיה מבוסס על עקרונות של צדק וכבוד. "מי שאומר שהשלום הוא בעיה של מדינת ישראל בלבד ולא של העם היהודי אינו מבין מהו תפקידו של העם היהודי בקשר עם מדינת ישראל".

בהתייחסו לפוליטיזאציה בסוכנות היהודית אמר דיניץ, כי ההסתדרות הציונית, השותפה בסוכנות היהודית, היא תנועה פוליטית ולא יהיה זה מעשי לבוא היום ולומר, שמעתה אין יותר מפלגות בהנהלה הציונית. עם זאת ניתן וצריך למנוע פוליטיזאציה במינוי בעלי תפקידים. אין שום הצדקה לבחור אדם לתפקיד רק מפני השתייכותו הפוליטית ויש לעשות זאת על סמך כישוריו המקצועיים בלבד.

הממשלה מקילה על מעסיקים ע"ח השכיר – מתריע ציפורי

מאת חיים ביאור, סופר "דבר"

"הממשלה שחררה חלקית את המעסיקים מתשלום לביטוח הלאומי והשכיר ממשיך לשלם את חלקו. זו מתנה לעשירונים העליונים והגדלה של הפער החברתי". כך התריע מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי, מרדכי ציפורי, בישיבה של מועצת האגף לבטחון סוציאלי בהסתדרות.

ציפורי הביע דאגה לנוכח הגברת התלות של המוסד לביטוח לאומי במשרד האוצר, מאחר ש־75 אחוז מתקציב המוסד ממומנים על ידי האוצר. "זו סכנה לאוטונומיה של המוסד המופקד על מהלכים סוציאליים", הטעים.

הוא הוסיף כי ביצועו של חוק ביטוח סיעוד שייכנס לתוקף ב־1 באפריל 88 ייתקל בבעיה, כיוון שהמערכת הסיעודית מתקשה לגייס כח אדם. הקושי נובע מהתשלום הנמוך, כדי 5 ש"ח לשעה, המוצע לעובדי הסיעוד.

ציפורי קרא לממשלה לחדש את קצבת הילד הראשון במלואה "כי זו מקטינה פערים ומשמשת מקור כספי חשוב למשפחות צעירות".

דו"ח של מנהל הריאלי בחיפה:

הישראלים – העם הלחוץ ביותר והמורים הם הלחוצים שביניהם

מאת אריאלה ראובני סופרת "דבר"

האדם המודרני לחוץ יותר מבעבר, והישראלי לחוץ יותר מבני עמים אחרים בשל הצטברות של חרדות ממלחמות, שירות צבאי ממושך, אי־יציבות כלכלית ועוד. נותני שירותים חברתיים נשחקים יותר מבעלי מקצועות אחרים, והמורים נשחקים יותר מנותני שירותים אחרים – מסקנות אלה כלולות בדו"ח שנתי של ישעיהו תדמור, מנהל בית הספר הריאלי בחיפה.

לדבריו, מורים הנמצאים בתהליכי שחיקה יגבו בהדרגה את הכנת שיעוריהם, ינהגו בקשיחות מגונות כלפי תלמידיהם, יצפו למאמץ נמוך מצד תלמידיהם ויגלו סיבולת נמוכה כלפי מצבי תסכול. בכיתה יחוש עיפות נפשית וגופנית ויגלו מחויבות נמוכה כלפי ביה"ס והתלמידים.

גיל השחיקה המקסימלי הוא בין 41 עד 45. מורים נשחקים יותר ממורות, ושיא השחיקה הוא לאחר 20־24 שנות הוראה. ככל שיש יותר תלמידים בכיתה, כן גדלה שחיקתו של המורה. מורי חטיבת הביניים נשחקים יותר ממורי כיתות תיכוניות וכיתות יסוד.

השתלמויות וגיוון אופיה של העבודה עשויים להקטין את שיעורי השחיקה. עם ההצעות לטיפול בשחיקה נמנים: גילוי רב יותר של התעניינות ומעורבות מצד ההנהלה בעבודת המורים, מתן אפשרות של יוזמות במסגרת תחומי ההוראה, יותר גמישות מצד ההנהלה בטיפול בבקשות מערכת מצד המורים וכן הירתמות רבה יותר של ההנהלה והמורים למאבקים של ארגוני המורים להטבת שכרו של המורה.

מאסר 10 שנים לשלושה ישראלים על עסקת החשיש־נשק בבריטניה

מאת דליה שרון, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר").- שלושה ישראלים נידונו על־ידי בית־המשפט הפלילי בלונדון למאסר עשר שנים כל אחד ולגירוש מבריטניה כאשר יגמרו לרצות את עונשיהם. יצחק פירמן, יצואן, אשר סיוון, יצרן טלוויזיות, ומשה אהרן שטרוויס, סוחר מכוניות, והבריטי ג'יימס גרינפילד, יוצא "חטיבת הזועמים" בצבא הבריטי, הודו כי הבריחו 1,800 ק"ג חשיש מעולה בשווי של 5 מיליון ליש"ט לבריטניה, במטרה לספק תמורתו נשק לפלאנגות הנוצריות בלבנון ולמחתרת האירית.

"רשימת הקניות" נמצאה בתיקו של פירמן והיא כללה: 50 משגרי רימונים, עשרה מטולי רקטות מתוצרת ישראל, חמישה מקלעי בראונינג וטילי קרקע־אוויר "סאם 7".

החשיש הוברח לבריטניה מלבנון במאי 1986 בתא סודי, שהותקן במכולה נושאת רהיטי עץ אורן, אחרי שהארבעה התחייבו לספק ללבנונים טילי קרקע־אוויר ומטולי רקטות. נראה שכאשר הגיעה ה"סחורה" לנמל פליקסטו בבריטניה, התכחשו הישראלים לעסקה, והתקשרו עם תנועת המחתרת האירית.

ההערכה היא, שכאשר גילו הלבנונים את העסקה הכפולה, הם התקשרו עם "המוסד", וזה התקשר עם שלטונות המכס הבריטים ומסר להם מידע שהביא לתפיסת המיכלית ואנשיה. שלטונות המכס הבריטיים המירו בהסתר את החשיש בחול והמשיכו במעקב אחרי הסחורה והאנשים הקשורים בה. רק לאחר שהתברר כי סיוון ופירמן מתכוונים לצאת את בריטניה לפאריס הוחלט לעצרם. בריטי נוסף, ג'ון בארקר, הצליח להימלט ליוון ושם נתפס.

גרינפילד, שעליו נגזרו רק שש שנות מאסר, מסר פרטים על החבורה, ועל כן זוכים עתה בני משפחתו לשמירה צמודה מחשש נקמה. ה"בי.בי.סי". וכמה עתונים טענו אתמול, כי פירמן וסיוון הם סוכנים סמויים של "המוסד". הובעה גם סברה, כי מדובר בתוכנית כוללת למכירת חשיש לבנוני באירופה במטרה לממן את ידידי ישראל בלבנון, אך האנשים התפתו להתקשר עם המחתרת האירית.

חטיבת הזועמים

מודים באשמה: שלושת הישראלים (מימין לשמאל) משה שטרוויס בן ה־34, אשר סיוון בן ה־29, ויצחק פירמן בן ה־29 בבית־המשפט בלונדון ביום ו'. (צילום: א.פ.)

תמונה עגומה מהנתונים שאסף מבקר המשטרה:

המשמר האזרחי: מעט מתנדבים ומודעות ציבורית נמוכה ביותר

מאת נתן רועי, סופר "דבר" לענייני משטרה

מבקר משרד המשטרה, אלוף (מיל.) אברהם אדן, סיים את איסוף הנתונים לביקורת על אודות המשמר האזרחי, וממסקנות הביניים עולה תמונה עגומה מאוד: מיעוט מתנדבים בהשוואה לשנים קודמות, ומודעות נמוכה מאוד בקרב הציבור למשמר האזרחי.

אדן הטיל לפני כמה חודשים על תנ"צ דוד ידיד לבדוק את תפקוד המשמר האזרחי ואת הצורך בשירות זה. הבדיקה התייחסה, בין היתר, לתלונות על זיופים של מספרי מתנדבים שהגיש סגן מפקד המשמר האזרחי, תנ"צ (גימלאי) דן ברעם נגד ניצב דוד ברוך לוי.

לפני זמן־קצר הסתיימה הבדיקה של תנ"צ ידיד, אשר ביקר במרבית יחידות המשמר האזרחי, והתלונות שהוגשו על־ידי ברעם נמצאו מוצדקות בחלקן הגדול. לסופר "דבר" נודע, כי התברר בין היתר, שראשי המשמר האזרחי צרפו לרשימות המתנדבים סטודנטים המשמשים שומרים ו"ניפחו" בכך את מספר השומרים במשמר האזרחי בסקטור האקדמי. מאידך גיסא התברר כי לרשימת המתנדבים צורפו בין היתר מתנדבים שאמורים היו להיגרע מהרשימה מאחר שלא קיימו מטווחים כחוק.

תנ"צ ידיד מתכוון לסיים את כתיבת הדו"ח בחודשים אפריל־מאי, אך כבר בשלב הביניים ברור, כי הדו"ח יהיה קטלני מאד.

כץ־עוז קורא לקיבוץ הארצי לבוא ל'עבודה'

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

סגן שר החקלאות, ח"כ אברהם כץ־עוז (עבודה) קרא לקיבוץ הארצי להצטרף למפלגת העבודה כמחוז כדוגמת התק"ם, שזוכה בייצוג גם ברשימה לכנסת.

בסוף השבוע שעבר העלה ח"כ כץ־עוז את ההצעה בקרב תק"ם, היום יעלה אותה בישיבת מזכירות תק"ם. הוא גם העביר פניה בנושא למזכירות הקיבוץ הארצי והודיע עליה למזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם.

"אני משוכנע שהקיבוץ הארצי הוא בעל ברית טבעי ביותר של התק"ם ויכול להביא ברכה למפלגה", אמר אמש ל"דבר" בנמקו את יוזמתו. נימוק נוסף שהעלה היה החשש מפני התפוררותה של מפ"ם, שתשפיע הן על ההתיישבות והן על תנועת העבודה.

מובארק ופאהד דנו כיצד להבטיח שההפגנות יימשכו

מאת דן אביטן סופר "דבר" [illegible]

הנשיא מובארק פתח אתמול ביקור בסעודיה ובחמש נסיכויות הנפט החברות במועצה לשיתוף פעולה במפרץ הפרסי. זהו הביקור המקיף הראשון שעורך מובארק במספר מדינות ערביות מאז עלייתו לשלטון לפני כשבע שנים. סעודיה ונסיכויות הנפט הערביות חידשו את יחסיהן הדיפלומאטיים המלאים עם מצרים בעקבות ועידת הפסגה הערבית שנערכה ברבת עמון. חשיבות הביקור נעוצה בכך שהוא תורם הן לחיזוק מעמדו של מובארק מבית והן לחיזוק הבטחוני של מדינות המפרץ, הנתונות תחת איום של איראן.

אמש נועד הנשיא מובארק עם פאהד מלך סעודיה. מקורות מוסמכים בריאד מסרו, שבמוקד שיחתם עמדו הסכנות הארוכות למדינות המפרץ מהסלמת מלחמת איראן־עיראק. כן דנו בדרכים להבטחת המשך ההפגנות בשטחים כביטוי לרצונם של התושבים להפטר מהשלטון הישראלי. נושא שלישי היה הרחבת שיתוף הפעולה המצרי־סעודי.

בסיום ביקורו בסעודיה אמור מובארק לבקר במשך השבוע בפדרציית האמירויות, בכוויית, קאטאר, בחריין ונסיכות עומאן. גם במוקד שיחותיו עם מנהיגי מדינות אלה תעמוד מלחמת איראן־עיראק ובכוונתה של מצרים לסייע לנסיכויות הנפט מבחינה צבאית ומדינית, לעמוד מול איומי האיראנים.

חוק ההסמכה היום בממשלה לפי דרישתם של האמר פרץ

מאת יוסי מלמן, [illegible] המדיני של "דבר"

הממשלה תדון היום ב"חוק ההסמכה" על־פי הצעתם של שר הדתות זבולון המר והשר בלי תיק יצחק פרץ. החוק מיועד להסמיך את הרשויות המקומיות להגביל או לאסור פתיחתם של בתי עינוגים בשבת.

כוונת המציעים היא לעקוף את פסיקתה של שופטת בית־משפט השלום בירושלים איילה פרוקצ'יה, שאיפשרה פתיחתם של בתי־קולנוע בעיר. ראש הממשלה יצחק שמיר והליכוד הבטיחו כבר למציעי החוק ולמפלגות הדתיות, כי יתמכו בו.

למפלגת העבודה אין, לעומת זאת, עמדה אחידה בנושא. השר לקליטת עליה יעקב צור הודיע, כי הוא יעלה לדיון תיקון לחוק, המיועד לצמצם את הסמכויות שיוקנו לרשויות המקומיות ולתקן את הסעיף 6'א בהצעה, הקובע: "בקבלת החלטה על־פי חוק זה תקבל הרשות גם שיקולים של שמירת דמותה וצביונה של מדינת ישראל כמדינה יהודית וכן של מניעת פגיעה בציבור שומר מצוות על־פי ההלכה היהודית ותהיה רשאית לתת שיקול מכריע לשיקולים אלה".

השר יעקב צור אמר, כי לדעתו, זהו סעיף גורף שיש להגבילו כך שתהיה התחשבות של הרשות המקומית בשכונות בעלות אופי חילוני שאין בהן תושבים דתיים, כדי שיוכלו לנהל את אורח חייהם הרגיל.

לא ברור, לפי שעה, אם ההכרעה בנושא זה תושג היום בממשלה, ואפשר גם שהוא יועבר לדיון נוסף בוועדת שרים או לישיבה הבאה של הממשלה בעוד שבוע.

חברי קיבוצים ובדווים הפגינו נוכח המתרחש בשטחים

מאת שמעון חיים, סופר "דבר" בצפון

כמה עשרות חברי הקיבוצים עמיעד וכפר הנשיא ותושבים בדווים מהכפר טובא בגליל, הפגינו אתמול משך מספר שעות בצומת ראש פינה במחאה על המתרחש כעת בשטחים.

חברי הקיבוצים ושכניהם הבדווים ביקשו למחות על הכיבוש והאלימות בשטחים. הם הציבו דוכני הסברה והזמינו את העוברים והשבים בכבישי האזור לכוס קפה, עוגה ושיחה על המצב. עשרות נוספים ומטיילים נענו להזמנה. אחרים לא נענו, ומקצתם אף קראו קריאות גנאי כלפי המפגינים.

חילוקי דעות מנעו ביום ו' הסכם על פיצוי הגימלאים

מאת חיים ביאור, סופר "דבר"

ההסתדרות והאוצר לא הצליחו ביום ו' להגיע להסכם על מתן פיצוי שחיקה לעשרות אלפי גמלאים שפרשו משירות המדינה ומהרשויות המקומיות.

במהלך פגישתם של נציגי ההסתדרות בראשותו של סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי אפרים זילוני, עם נציגי האוצר בראשותו של דוד מלינוביץ מנציבות שירות המדינה, דחו אנשי האוצר את דרישת ההסתדרות לפיה גמלאים בדרגות הנמוכות (עד דרגה י"ז) יקבלו פיצוי מעבר לשיעור הדרוש לשם תיקון השחיקה שחלה בגמלתם לעומת העובדים ה"פעילים". ההסתדרות מעוניינת שלגמלאים אלה יינתן פיצוי מועדף, מאחר שהכנסתם נמוכה מהשכר התחילי במשק, העומד על 660 ש"ח.

ההסתדרות מתנגדת לדרישת האוצר להפסיק באורח חלקי את מקדמת הפיצוי המשולמת לגמלאים מאז ספטמבר האחרון, מכח הסכם המסגרת בשירות הציבורי. על־פי ההסכם, כל גמלאי המדינה והרשויות המקומיות מקבלים מקדמת פיצוי בשיעורים של שמונה ל־10 אחוזים בהתאם לעומק השחיקה בגמלתם. האוצר טוען כי גמלאים "טריים", שפרשו משנת 82' ואילך לא נפגעו בהכנסתם ולפיכך אינם זכאים להמשיך ולקבל את 5 אחוזי הפיצוי.

בטרם התגלעו חילוקי הדעות שלשום, הספיקו נציגי ההסתדרות והאוצר לגבש את רוב פרטי ההסכם. לפיו יקבלו גמלאי המדינה והרשויות המקומיות פיצוי הנע בין 9 אחוזים ל־42 אחוז. ה"מאסה" הגדולה של גמלאים תקבל פיצוי של 15 עד 20 אחוז.

1.3 מיליארד ד' גידול בגרעון המסחרי מ־85

מאת אמנון אטד, סופרו הכלכלי של "דבר" בירושלים

בשנת 1987 הסתכם עודף היבוא על היצוא של סחורות ב־3.2 מיליארד דולאר.

מסיכומי סחר החוץ השנתיים שפרסמה בסוף השבוע הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה עולה כי בשנתיים האחרונות גדל הגרעון במאזן המסחרי של ישראל ב־1.3 מיליארד דולאר.

מהנתונים עולה עוד, כי ברבע האחרון של 1987 נרשמה עלייה חדה בשיעור של 36 אחוז בגרעון. עליה זו נבעה מהגידול הרב ביבוא בחודשים אלה ומצמצום של ארבעה אחוזים ביצוא.

לסיה גלילי למנוחות

מאת סופר "דבר"

בקיבוץ אפיקים הובא שלשום למנוחות אלעזר (לסיה) גלילי, אל"מ בדימוס, שהיה יועצם לענייני היסטוריה צבאית של שרי הבטחון ובעיקר של משה דיין. בין השאר, היה גלילי גם עורך הבטאון הצבאי "מערכות" ומומחה להיסטוריה צבאית, ששירת שנים ארוכות את המערכת הבטחונית והצבאית.

גלילי היה מראשוני קיבוץ אפיקים והוא נפטר בגיל 86. בהלוויה השתתפו נציגי צה"ל ומשרד הבטחון, והספדים לזכרו נשא אל"מ גרשון ריבלין, שהיה גם הוא עורך "מערכות". על קברו של גלילי הונחו זרים מטעם שר הבטחון וצה"ל.

הדולאר לא עצר את השפל החדש במניות

מאת אמנון דנקנר סופר "דבר" בארה"ב

ניו־יורק (מיוחד ל"דבר").- מדד המניות בבורסת ניו־יורק צנח במסחר ביום ו' ב־140.95 נקודות, ומחק בכך את כל הרווחים שנצברו במהלך השבוע שלאחר ראש השנה האזרחית.

מומחי הבורסה ייחסו לפחות חלק מהירידה הגדולה לתוכניות המחשב החדשות, שבהן החלו מתשמשים בשנה שעברה לצורך המסחר, ושנותנות באורח אוטומאטי הוראות מכירה בתנאים מסויימים, בנפחים גדולים. עם זאת התקשו המומחים להסביר את מלוא היקפה של הירידה, במיוחד על רקע נתוני משרד העבודה האמריקאי, שעל פיהם ירדה רמת האבטלה במשק ל־5.8 אחוזים, הנתון הנמוך ביותר בתחום זה מאז 1979.

גם העלייה האחרונה והנמשכת בשער הדולאר בשוק המטבע הבין־לאומי לא מנעה את נפילת המניות.

מומחים העריכו אתמול, כי ייתכן שהנפילה נגרמה בשל ידיעות כי הגרעון התקציבי יהיה גבוה ב־31 מיליארד דולאר ממה שנחזה ובשל ידיעות בדבר כוונתה של גרמניה המערבית להעלות מסים, במקום להורידם, דבר המסכל את הכוונה לעורר את כלכלת גרמניה כך שהגרמנים יוכלו לרכוש יותר מוצרי יבוא אמריקאיים.

פרקליט נאפסו תובע לשפוט חוקרי השב"כ

מאת טובה צימוקי, סופרת "דבר" בירושלים

צבי הדר, עורך־דינו של עיזאת נאפסו, דורש שהיועץ המשפטי לממשלה יעמיד לדין פלילי את חוקריו של נאפסו, כפי שהתחייב מהחקירה המשטרתית שנסתיימה בעניינם. הדר מאיים, שאם היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש לא יפתח בהליכים פליליים, הוא יעתור נגדו לבג"צ.

הדר שלח תזכורת לחריש שבה תבע לדעת מה עלה בגורלה של חקירת המשטרה. כן הוא תובע להעמיד לדין את חוקריו של נאפסו. כזכור, חריש הסתמך על המלצות ועדת לנדאו, כדי להפסיק את החקירה המשטרתית שנפתחה בעניין חוקריו של נאפסו על־פי המלצת בית־המשפט העליון בנושא זה מחודש מאי אשתקד. אולם המלצות ועדת לנדאו, שהציעה "למתוח קו" על תיקי העבר, שימשו לחריש עילה לסגור את התיק.

עו"ד הדר טוען, כי המלצות ועדת לנדוי התייחסו לסגירת תיקים לכל המקרים שחקר השב"כ למעט מקרה נאפסו. בעוד שביתר תיקי החקירה של השב"כ שיקרו החוקרים למרות שהיו בטוחים באשמתו של החשוד וכדי לא לחשוף את שיטות החקירה שלהם, הרי שבתיק נאפסו שיקרו למרות שנחלקו בדעותיהם לגבי אשמתו.

מזכיר המשמרת הצעירה תובע משמיר להתפטר

מזכיר המשמרת הצעירה בעבודה אפרים זינגר קרא לשמיר להתפטר מתפקידו, אם האשמותיו של יוסי גינוסר, כפי שפורסמו, נכונות.

בדברו בפני פורום הוועדה המכינה של המשמרת לקראת ועידתה אמר זינגר, כי משותפות שמיר בהסתרת המידע מודעת זורע נודף ריח של זמנים ומשטרים שונים.

יו"ר הסופרים הפלשתינים:

כבר לא מתייחסים אל התושבים כבני־אדם

מאת נתן רועי, סופר "דבר" בתל־אביב

"ממשלת ישראל הפסיקה להתייחס אל תושבי השטחים כאל בני אדם" אמר ביום שישי אסעד אל־אסעד, יו"ר התאחדות הסופרים הפלשתינים ועורכו הראשי של העתון הספרותי "אל־כתאב" המופיע במזרח ירושלים, בעת מפגש "די לכיבוש" במועדון "צוותא".

לדבריו, "אין כבר כל ערך לרעותיו של תושב השטחים. העובדה שהוא מתון איננה מסייעת לו במאום. הנערה שנהרגה במהלך המהומות, הוא אמר, הגיעה מירדן כדי להינשא ולא היתה קיצונית בדעותיה. "רק הבטחה של זכויות שני העמים", אמר אל אסעד, "תבטיח שקט ויחס אנושי בין שני העמים".

במפגש, שבו השתתפו חברי תנועות השמאל בתל־אביב ובירושלים, נשמעו נאומים של ההיסטוריון יגאל עילם, יו"ר התאחדות האקדמאים בנצרת מרואן דוארי, מאיר עמור מחותמי העצומה של 160 אנשי המילואים שסרבו להופיע לשירות מילואים בשטחים ועוד.

מאיר עמור סיפר, כי הרבה אנשי מילואים מסרבים לשרת בשטחים, אך רק מעט מהם מגיעים לעיתונות. "הדרך שבה בחרנו היא לשנות את מצב הדברים, באופן מאורגן".

מרואן דוארי טען, כי המשטרה היא שסייעה להלהטת הרוחות בקרב המשתתפים ביום השביתה הגדולה. במקום להרגיע את הרוחות החליטו השוטרים "ללמד את המפגינים לקח".

שלושה גרעינים של תנועת השומר הצעיר (גרעין פארן, גרעין זמורה וגרעין עגור) שיגרו מכתב לשר הבטחון ובו הם מוחים נגד השירות בשטחים. "היום ערב גיוסנו לצה"ל, אנו מוחים נגד הכיבוש והדיכוי המתמשכים בשטחים בהם ניטול חלק במהלך שירותנו הצבאי".

די לכיבוש

הפגנת "די לכיבוש" מול בית ראש הממשלה בירושלים. (צילום: יצחק הררי)

ביציאה מראשון־לציון, בואך נס־ציונה השתמש בשרותי תחנת
וחתום על מנוי ל – חודש חינם.

שיחה עם נשיא האקדמיה למדעים בהונגריה

אצלנו לא שואלים על הדת; מי יהודי? יודעים

מאת אריה ארד

בגיל 57 איוואן בֶּרֶנד הוא קוסמופוליט הונגרי אמיתי. כשאני שואל אותו, אם הוא מעדיף לשוחח אתי בהונגרית או באנגלית; הוא העדיף ללא היסוס אנגלית. האנגלית שלו אכן טובה בהרבה מההונגרית הפרימיטיווית שלי. מפעם לפעם לימד היסטוריה כלכלית, תחום התמחותו, באוקספורד, בברקלי ובאוניברסיטאות מערביות ידועות אחרות. זה שנתיים משמש הפרופסור היהודי, יליד בודאפסט – ששלושים־ושנים מבני משפחתו, ביניהם אחיו, נרצחו בימי הנאצים והוא עצמו „בוגר" דאכאו („לא הייתי שם די זמן כדי להירצח", הוא מעיר ביובש) – נשיא האקדמיה ההונגרית למדעים. השבוע שהה בירושלים, לא לראשונה, כדי לנהל, על הר־הצופים, סמינר בין־לאומי על עברם הכלכלי של יהודי הונגריה.

„אי־אפשר לעסוק בתולדות המשק ההונגרי המודרני, בלי להתייחס לחלקם של היהודים בהתפתחותו", הוא אומר. „היהודים מילאו תפקיד־מפתח בכלכלה ההונגרית החדישה. מחצית חוכרי האדמות, רבע עד מחצית בעלי המקצועות החופשיים – רופאים, עתונאים, שחקנים – שליש היזמים בתעשיה, במסחר, בבנקאות, במלאכה, היו יהודים".

הקהילה היהודית בהונגריה היתה, עד השואה, השלישית בגודלה באירופה, אחרי יהדות רוסיה ופולין. „אם רואים ברוסיה ובפולין יהודה אחת, כפי שרבים סבורים שצריך לראות, היתה הקהילה ההונגרית השניה בגודלה", הוא מוסיף. „מיליון מתוך אוכלוסיה של כ־10 מיליון איש". גודל הקהילה הוא אחד ההסברים למידת ההשפעה שהיתה ליהודים בהונגריה, אך אין הוא ההסבר היחיד. „רתיעתה של האצולה מעיסוק בנושאי כלכלה יצרה חלל, שאליו נכנסו היהודים", אומר הפרופסור. „למעשה נוצרו שתי פירמידות חברתיות מקבילות, כמעט ללא עירוי ביניהן: בני האצולה תפסו את עמדות המפתח בשירות המדינה ובצבא ואילו היהודים – בכלכלה ובחיי התרבות. לתוך החלל שהותירה האצולה נכנסו היהודים והרדו לכל המקצועות הכלכליים המודרניים – פקידות, בנקאות, מסחר. הם הקימו את התעשיה הכבדה החדישה, הם יצרו את החקלאות המודרנית".

אף שהקהילה היהודית איבדה 400,000 מבניה בשואה, היא לא ירדה מגדולתה גם אחרי מלחמת־העולם השניה. „בימי ראקושי (מנהיג המפלגה הקומוניסטית ההונגרית אחרי המלחמה) היה כל הפוליטביורו מורכב מיהודים", אומר פרופסור ברנד בעיקום אף. „כיום נותרו רק שבעים אלף עד מאה אלף יהודים בהונגריה; תפקידם הצטמצם גם בשל מספרם הקטן, אבל בעיקר מפני שהאצולה נעלמה ועימה נעלמה הרתיעה של העילית ההונגרית מעיסוק בענייני המשק".

איוואן ברנד הוא איש גבוה ורזה, בעל זקנקן וייצמני אפור ואף „יהודי" ענק. זקור נכתו כמעיין חבה. הוא לובש חולצה ללא עניבה ומעליה סוודר קצר־שרוולים. דיבורו ענייני, ישיר, גלוי, כשל אדם שאין עליו מורא של איש. הוא אומר את אשר עם לבו, ללא כל לבטים „דיפלומאטיים".

אחרי שחזר מדכאו למד כלכלה והיסטוריה באוניברסיטת קארל מארקס בבודאפשט ומ־1953 הוא מלמד שם. ב־1967 קיבל פרופסורה ובעשור הקודם היה שש שנים רקטור האוניברסיטה. זה שנתיים הוא מכהן כנשיא האקדמיה למדעים, שמקום מושבה בכיכר רוזוולט.

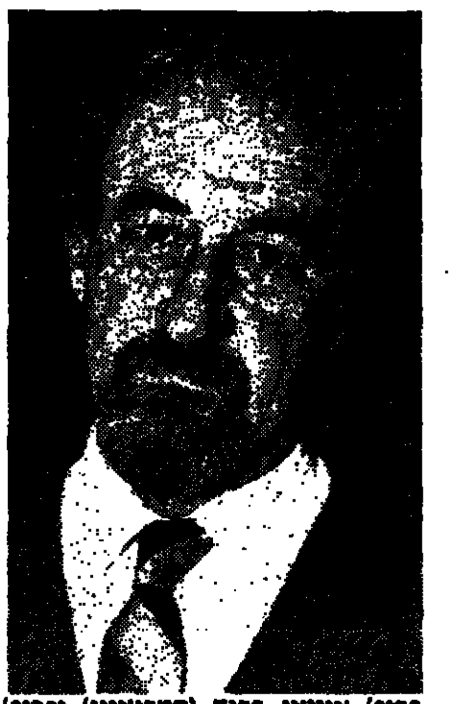

פרופ' איוואן בֶּרֶנד (המרואיין) ופרופ' מריה קובאץ', ממשתתפי הסמינר הבין־לאומי על קורותיה הכלכליים של יהדות הונגריה

אל יהדותו הוא מתייחס בעניייניות גמורה. „איננו יודעים כמה יהודים בדיוק יש כיום בהונגריה, מפני שאין על כך סטאטיסטיקה", הוא מסביר. „בהונגריה אסור לשאול לדתו של אדם". ואתה אינך יודע, מי מהצוות שלך יהודי? אני תמה. „אנחנו, כמובן, יודעים בדיוק מי יהודי, אבל אין רישום ולכן אין מידע מדוייק, אלא הערכות בלבד", הוא עונה. כאשר אני מתנצל ושואל אותו בסוף השיחה, אם הוא עצמו יהודי, הוא משיב עניינית, ללא כל גילוי של רגשנות. ברור שאין הוא רואה בישראל את „מולדתו השניה", אלא מקום שמסעמים אקדמיים נוח בו לדון בנושאים הקשורים בהיסטוריה יהודית. לא העזתי לשאול מי מהמשתתפים האחרים יהודים: פרופסור ורה באצ'קאי, פרופסור מריה קובאץ' היפה, פרופסור יוליאנה פרשקאש, פרופסור ג'ורג' לנג'ל, פרופסור לאסלו וארגה, פרופסור ג'ורג' ראנקי (המחלק זמנו בין ניהול המכון למדעי ההיסטוריה בבודאפשט ואוניברסיטת אינדיאנה) או שמא פרופסור פטר האנאק, שפתח את הסמינר בהרצאה מבריקה על „יזמים יהודיים ותולדות הקפיטליזם בהונגריה".

פרופסור ברנד אומר, כי בהונגריה יש כיום חירות אקדמית גמורה. מקצועות כמו סוציולוגיה ופסיכולוגיה, שהיו אסורים בימי המשטר הסטאליניסטי, הם עתה במוקד ההתעניינות. לדעתו זו הסיבה, שהונגריה היא חלוצת הרפורמות בגוש המזרחי: „אנחנו מבקשים להבין את האנשים ולהתאים את המדיניות לרוחם", הוא אומר. הוא גא במיוחד באסכולה הכלכלית המעולה „החדשנית והביקורתית", שהתפתחה בהונגריה בשלושת העשורים האחרונים. „כבר בשנות השישים התחלנו לבחון, בביקורתיות, את הכלכלה הסטאליניסטית ולבנות מודלים שונים למשק סוציאליסטי. המודל שפיתחנו מונח ביסודה של הרפורמה, שמנהיג עכשיו גורבאצ'וב", הוא אומר.

לאקדמיה ההונגרית קשרים פורמאליים עם 53 אקדמיות ברחבי תבל, ביניהן אקדמיות מערביות מובהקות. „שליש מן החוקרים שלנו מצויים בכל עת בחו"ל לתקופות שבין חודשים ספורים ובין שנים. יש פרופסור המלמד לסירוגין סימסטר אחד בבודאפשט ואחד בהארווארד. אין כל הגבלה על הנסיעות שלנו, לבד ממיגבלות מטבע־החוץ. מינואר מצוי הדרכון בכיסי ואם אינני זקוק להקצבת מטבע־חוץ, אני רשאי לנסוע לכל מקום, ללא נטילת רשות מאיש". גם אין הגבלות על קבלת סטודנטים זרים לאוניברסיטת קארל מארקס. „אם סטודנט ישראלי ירצה לכתוב אצלי דוקטוראט, אקבל אותו על סמך כישוריו בלבד, בלי לבדוק את השקפותיו הפוליטיות", הוא מבטיח.

באותה חירות הוא מדבר על הקשרים עם ישראל. הסמינר הנוכחי הוא השני מסוגו. הראשון התקיים לפני שנתיים, חציו בישראל וחציו בהונגריה. „הבעיה המדינית מפריעה כמובן ליצירת קשרים פורמאליים, אבל יש דברים רבים שאנו יכולים לעשות גם בלי הסכם פורמאלי", הוא אומר. כמה מהדברים האלה עמד לסכם בביקורו הנוכחי. לדעתו יש מקום ואפשר לשתף פעולה בתחומים נרחבים, כמעט בכל תחום: היסטוריה, מדעי החברה, רפואה, מאתימטיקה ומדעי הטבע. „כאשר ייפתחו הנציגויות של הונגריה כאן ושל ישראל בבודאפשט, יהיה זה יותר פשוט מבחינה טכנית".

הערכתו של פרופסור ברנד לעולם האקדמי הישראלי גלויה ואינה טעונה כל דיבור. על עניינים אחרים שבתחום ההשקפות והקשרים המדיניים לא שאלתי. למה לי?

מלחמת הרדיו היהודי בצרפת

מאת עמרם גבאי

גילויים לא מתמיאים על משבר עמוק המוקד את המנהיגות והמוסדות של יהודי צרפת – שוב בחדשות. המלחמות שניהלו ראשי הקהילה בעת הבחירות שנערכו שם לקונגרס הציוני, כאשר קבוצה אחת ניסתה לדחוק את רגלי יריבתה, ולא תמיד בדרך דמוקראטית, חשפו את הבקיעים ביתר הבלטה. זכור גם המאבק שהתנהל בתוככי הרבנות הראשית בצרפת. במוסד זה, האמור להנחות את הקהילה בענייני דת ורוח – אומרים המבקרים – שולטים בעלי עניין והשפעה שליטה מוחלטת בכל הקשור במתן תעודות הכשר למזון מתוצרת מקומית ומיובאת.

באחרונה פרץ ויכוח בין קריינים ועורכי תוכניות בתחנות הרדיו היהודי בצרפת על זמני השידור. הוויכוחים, סוקרו בהרחבה, בעיתונות של צרפת ואף מחוץ לגבולותיה ועד בתי המשפט הגיעו. וכך הובהרה העובדה שהתפלגות של המימסד בישראל הצליחה לחדור גם לרדיו היהודי בצרפת ולהשפיע על תכניו.

ההתפתחות היתה זאת: בשנת 1981 הותרו שידורי רדיו עצמאיים בצרפת. כתוצאה מכך החלו לפעול בפאריס בלבד ארבע תחנות יהודיות, שחילקו ביניהן את זמן השידור.

במהלך השנה שחלפה נדרשו ארבע התחנות להגיש תוכנית שידורים מוסכמת לרשות השידור הצרפתית. הרשות החליטה להעניק תדר אחד בלבד לראדיו היהודי. „ראדיו קומוניטה", „ראדיו יודאיקה" ו„ראדיו שלום" הוליכו על איחוד לצרכי השידור, ואילו התחנה המתחרה „ראדיו ז'" סירבה להצטרף להסכם והמשיכה לשדר על חשבון זמן השידור של יתר התחנות. לכך לא יכלו להסכים התחנות המתחרות והגישו תביעה משפטית. לאחרונה נודע, כי הניצים הגיעו לידי הסכם המכסית שקט בשידורים, אך לא ביחסים.

בכל צרפת יש 13 תחנות שידור יהודיות ובפאריס 4. הקהילה היהודית בצרפת מונה 600 אלף נפש. כ־350 אלף מהם חיים בפאריס, ומטבע הדברים הם הכוח הדומיננטי בקיבוץ היהודי של ארץ זו. השידורים, כך נראה, משמשים ציבור עיקרי לחילופי מידע על הקהילה, המנהיגות, העולם היהודי – וישראל. סוד גלוי הוא כי בעלי תחנות השידור נהנים מעוצמה חברתית בצד הכנסה כספית מעונת תקציבי פרסום של חברות כלכליות ומוסדות יהודיים. הראדיו היהודי משדר 24 שעות ביממה, רוב עובדיו סטודנטים מתנדבים. הראדיו צבר השפעה חברתית, עד כי מתבוללים לומדו באמצעות השידורים על חגים ומועדים, זמני הדלקת נרות, ובעיקר חדשות טריות על הנעשה בישראל ממקור ראשון. קרנו של הראדיו היהודי עלתה לאחר שנודע כי שגרירויות ערביות היושבות בפאריס מאזינות דרך קבע לשידורים, והראדיו הממלכתי הצרפתי אף הוא שואב מידע חיוני מהראדיו היהודי.

„הקהילה היהודית בצרפת סובלת מהיעדר מנהיגות תקיפה אשר תצעיד אותה אל מול אתגרים חברתיים ציוניים. אנשי הפדרציה מסוכסכים ביניהם בגלל יריבות לא עניינית, ובאין מדיניות מגובשת בקרב המנהיגות – בני הקהילה הם הסובלים העיקריים", אמר בשיחה אלבר מלה, פסיכולוג המשמש סגן נשיא איגוד תחנות הראדיו היהודיות בצרפת, ונשיא „ראדיו שלום", שעשה בארץ לרגל הקונגרס הציוני. מטרת השידורים, לדבריו, היא להביא ליתר מעורבות של הקהילה היהודית בנעשה בישראל, להגביר את תנועת התיירות לישראל ולעודד עליה. „ראדיו שלום" הוקם כדי לעודד את המעורבות, שבאמצעותה, כך מקוים במערכת, יישמר הקשר למסורת עליה, להקמת גרעיני התיישבות ועוד. ראדיו פאריס רשם לזכותו הישגים שהביאוהו לתודעת הקהל הרחב. כך למשל הציגה התחנה את עמדות ישראל בעת מלחמת לבנון, אספה תרומות (סכום השווה ל־200 אלף דולר תוך שעתיים) בעת עליית יהודי אתיופיה ב„מבצע משה" או תרומות שנועדו להטיס לישראל את ארונה של ישראלית שנהרגה בפאריס. הראדיו הפך להיות פופולרי, עממי, ציוני־חברתי, המספק אינפורמציה בענייני דת, תרבות, בידור, ספרות וארגון קייטנות לילדי הקהילה.

מסקר שנעשה לאחרונה בצרפת עולה כי לתחנות היהודיות כ־100,000 מאזינים מדי יום. תנופה גדולה קיבל „ראדיו שלום" בפאריס לאחר שהפדרציה היהודית בצרפת החלה להשתמש בשידוריו ככלי ביטוי ואמצעי תקשורת לקהילה היהודית לאחר התקפת המחבלים ברחוב קופרניק בשנת 1984.

מסבירה נציגת „ראדיו שלום" בארץ אתי סלע: כדי לקרב את עובדי התחנה לבעיותיה של ישראל, מארגן ראדיו שלום סמינרים לצוותים שלו בישראל על נושאים חברתיים, כלכליים ופוליטיים הקשורים לישראל. לאחרונה, במסגרת התרחבות השידורים, נערכים שידורים ישירים בין ישראל וצרפת. ... שבהן מרוכזת אוכלוסיה דוברת צרפתית, כמו אשדוד, נתניה ועוד. השידור הראשון התקיים בין בתים לבין פאריס. במשך 3 שעות שידור ראדיו בישראל אנשי תיירות, תעשיה ומסחר, אנשי ציבור ואמנים ישראלים. מהצד הצרפתי הגיעו במיוחד לערב השידורים חברי פרלמנט צרפתים – לורד סאר ז'אן פייר אוטסקייה, חברי המפלגה הסוציאליסטית.

מסר ישראלי לצעירי גרמניה

מאת ראובן עשור

אמנון ניישטאדט, יליד 1950, עבר את המסלול הרגיל של צעיר ישראלי, עד תום שירותו הצבאי ויציאתו ללימודים. תחילה התכוון ללמוד באחת האוניברסיטאות בארה"ב, אולם לבסוף החליט ללמוד באוניברסיטת בון בגרמניה. הוא יצא משם עם תואר דוקטור לפילוסופיה, וכן עם תואר במשפט בין־לאומי ובמזרחנות. כעת הוא מנהל „השולחן הגרמני" במחלקת יחסי חוץ של הוועד־הפועל של ההסתדרות.

את הנסיון שצבר בשנות לימודיו בהתמודדות עם הבעיה כיצד להציג את המציאות הישראלית הסבוכה, פירסם כספר „בני הדור השני בישראל", שראה־אור השנה בהוצאה גרמנית. הספר נכתב, למעשה, בשביל בני הדור הגרמני הצעיר, בני 25־35, שהמחבר למד להכירם במשך שמונה שנות לימודיו בגרמניה. אם כי המחבר מציג במרכז את עצמו, הספר הוא כעין דברים שאומרים צעירי ישראל לבני גילם בגרמניה.

שני מסרים עיקריים כלולים בספר: הראשון, תודעת השואה נטועה עמוק בבני הדור הישראלי השני, גם אם לא נפגעו במישרין בשואה, והדברים אמורים גם בבני עדות המזרח. לדברי המחבר, אי־אפשר למתוח קו על העבר; הוא היה לחלק אינטגרלי של הזהות הפוליטית, הרגשית והצבאית.

המסר השני הוא, שבעצם שני הדורות, הישראלי והגרמני, חייבים להתמודד עם עברם, אדרבי מנקודות־מוצא שונות לגמרי, משני עברי המתרס. קהל היעד של ניישטאדט הוא מטבע הדברים ציבור הסטודנטים והאינטליגנציה הצעירה.

מעבר לכך מתעכב המחבר על הבעיות המרכזיות של מדינת ישראל: בעיית הירידה, הקשר האמביוואלנטי עם הגולה, הוויכוח בין חילונים לדתיים (לדעתי, זה הפרק הטוב ביותר בספרו) וכן הוא מתאר את רשמיו מגרמניה ומהגרמנים.

בכל הפרקים מתגלה המחבר כמסביר מעולה וכישראלי זקוף־קומה. אין הוא מהסס לתאר את המציאות, על השלילה ועל החיוב שבה. הוא מדגיש, כי במשך השנים רכש ידידים רבים וטובים בקרב צעירי גרמניה, ולהם הוא אף מקדיש את ספרו. בניגוד לספרים אחרים מסוג זה, אין בספר תמונות סטראוטיפיות, אך [illegible]

המחבר ידע למזג בספרו את המחקרים שערך באוניברסיטת תל־אביב בין תלמידיו בשאלות אלה, אם כי הוא מדגיש שאין הם בעלי אופי מדעי מחייב. החלק השני, ששזורות בו חוויותיו האישיות בישראל ובגרמניה, הוא המעניין ביותר ובכך גם ייחודו של הספר – המיזוג בין הראיה ההיסטורית לבין החוויה האישית.

בנק ישראל

הצעת מכר במכרז מילווה קצר מועד ל־91 יום

ביום ג', ה־12 בינואר 1988 (ערב יום ד' – 13 בינואר 1988) יציע בנק ישראל סדרת מילווה קצר מועד, למכירה באמצעות מכרז, לפי הפירוט הבא:

מספר הסדרה	כמות מוצעת במכרז (מיליוני ש"ח)	תשואה מירבית (אחוזים)	מועד הפדיון	ימים לפדיון
0428	5	17.5	13.4.88	91

בקשות לרכישת הסדרה הנ"ל תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך בתשואות לפדיון בשיעור שנתי אפקטיבי שלא יעלה על שיעור התשואה המירבי הנקוב לעיל.
תשואת המכרז תקבע בשיעור שנתי אחיד לכל הרוכשים עפ"י הכללים שלהלן:
א. הזמנות בתשואות לפדיון הנמוכות מתשואת המכרז יסופקו במלואן.
ב. הזמנות בתשואות המכרז יסופקו במלואן, ואולם אם עלה סך כל הסכום המבוקש בתשואת המכרז על הסכום המוצע למכירה בניכוי הסכום שסופק בסעיף א' לעיל, תחולק היתרה בין המציעים כאמור, באופן יחסי.
ג. הזמנות בתשואות הגבוהות מתשואות המכרז לא יסופקו.

הסדרה נסחרת בבורסה לניירות ערך ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב

התנאים המחייבים פורסמו בתקנות מילווה קצר מועד התשמ"ז–1987.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

התזמורת
הפילהרמונית
הישראלית
מנהל מוסיקלי זובין מהטה

קונצרט לנוער מס' 2
יתקיים ביום ג' 21.1
בשעה 17:00

הועדה המקומית לתכנון ולבניה ...
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג (להלן – הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בגוש.
בגוש 6125 חלקה 196 רח' שרת מס' ... ההקלה: הקלה 6% משטח החלקה ראשון בק.ב. בפרוזדורים צדדיים 2 יח' במגרש פתוח ...
על המעונין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. ההתנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבעים יום מיום פרסום הודעה זו בעתונות.
בכבוד רב,
אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג

עירית כפר־סבא
מכרז משולב
על משרה פנויה של
מנהל השירות הפסיכולוגי החינוכי
הכישורים והדרישות: בעל תואר מוסמך – מדריך חינוכי, או לפחות במעמד מתמחה בהדרכה, בעל נסיון בניהול, לרבות ניהול צוות עובדים.
היקף המשרה: עפ"י כישורי המועמד בדירוג מח"ר.
על המועמד להגיש את מועמדותו בכתב למזכיר העיר תוך ציון קורות חיים לא יאוחר מיום ו' 22.1.88
יצחק ולד
ראש העירייה

עירית באר־שבע
1. מכרז פנימי/חיצוני מספר 01/1/88
תואר המשרה: מהנדס ייצור 6/8 משרה
כישורים ודרישות:
1. תואר שני בהנדסת ייצור.
2. רקע בעבודות עבודה ושיפור שיטות.
2. מכרז פנימי/חיצוני מספר 01/2/88
תואר המשרה: איש מערכות מידע 6/8 משרה
כישורים ודרישות:
1. תואר אקדמאי והתמחות במערכות מידע.
2. נסיון בתיכנות תכנון והכנת מערכות ממוחשבות בארגונים גדולים.
מועמדים בעלי הכשרה ונסיון יגישו מועמדות בכתב בציון קורות חיים וצרוף תעודות אל עירית באר שבע הכנסת ת.ד. 15 ב"ש 84100 עד יום ו' כ"ה בטבת תשמ"ח (15.1.88).
משה זילברמן
ראש העירייה

הלוח הכללי
בשבלטק ובשביעי!

עסקים
אולמות
הצעות עבודה
מכונות כתיבה
הלוואות
ריפוי והרזיה
הודעות
נרשמו לנישואין
שרותים
ירושלים
הכרזות
מוליש וניקוי

חוק העסקת שוטר בתעסוקה תשמ"א 1981
עפ"י חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

ההימנעות משלילת הגולה – לגיטימציה גם לירידה

מאת בני לוי

אין אדם צריך לעשות שלוש שנות שליחות בארה"ב, כפי שעשיתי אני, כדי לדעת, שהעם היהודי כיום אינו מעיד פניו לארץ ישראל. הוא מעבה מאחזיו בגולה. חמור מזה, הוא מעמיד פנים כי אינה גולה. בקהילות היהודיות בגולה יש תשתית ארגונית מסודרת ומערכות סעד ורווחה, הערוכות לשרת, למשך שנים רבות, קהילות יותר ויותר גדולות; לצידן יש מערכות חינוך חילוני ודתי, המכינות את ציבוריהן לחיים יהודיים של גולה.

נכון, ישראל קיימת. ברקע. במקרה הטוב כירושלים לצד בבל, בתיאוריות על עולם יהודי אליפטי, בעל שני מרכזים, ובמקרה הפחות טוב כמוקד להתכוונות רוחנית. כוותיקן יהודי, כמקום אשר נאה לעלות אליו לרגל, לבוא להגוג בו את בר־המצווה, לשאוף להסמך בו בבוא העת או אף לבלות בו קיץ בעבודה בקיבוץ. לא כמקום לחיות בו חיים יהודיים מלאים, לא כאלטרנטיבה לחיים של גולה.

השליח הזר, התמים, נחפז להוציא את קצפו על הממאנים לבחור באור ומעדיפים את החושך. לאחר זמן מה הוא נוכח לדעת, כי האשם הוא אך ורק במנהיגותה של מדינת ישראל. מאז ויתור על כך דוד בן־גוריון, בראשית שנות החמישים (ומטעמים שאז היו אולי מוצדקים), לא שבה מנהיגות זו להביא לפני יהדות העולם את המסר הציוני כבשורה וכערך יהודי.

אל לנו למעוד כאן באבן־הנגף הסמאנטית של הגדרת הציונות. ה"ציונות" היתה לנחלתם של הכל: של הנדבנים, של השתדלנים, של הפולמסנים ושל המתנגבים. כולם תובעים לעצמם את הזכות להקרא ציוני. לכאורה עוסקים גם בעליה; והראיה – משרדי העליה של הסוכנות היהודית, הנמצאים בכל המרכזים היהודיים הגדולים בעולם. למעשה זוהי אחיזת עיניים.

ראשי מדינת ישראל מקיימים את ההידברות עם העולם היהודי באמצעות הגורמים הבלתי־ציוניים בו (ורק משום הנימוס אמנע מלומר – אנטי־ציוניים) ובמוקד ההידברות עומדים שני נושאים: האחד – גיוס כספים, השני – גיבוש תמיכה פוליטית בישראל. כל מי שגרתם להשגת מטרות אלה מחוק כבעל־ברית חשוב לישראל. המחיר שישראל משלמת בעד התקיימות יחסים אלה הוא הכבד מכל – ויתור על הציונות האמיתית. תמורת הירתמותה של יהדות העולם להשגת המטרות הנזכרות מתחייבת ישראל להמנע מן הדיאלקטיקה של הציונות בשלילת הגולה ובכך היא נמצאת שומטת את הקרקע מתחת לרגליה.

הסכנות שבמצב זה הן רבות. אני תוהה עד מתי יהיה העולם עוור מלראות את הפאראדוקס בכך, שחלק אחד של העם היהודי, זה היושב בציון, טוען לזכותנו ללאומיות ולנורמאליות, בשעה שחלקו האחר, זה היושב בין הגויים, טוען לזכותנו לקיום שבא־נורמאליות, לקיום על־פי נורמות שאינן מתיישבות עם שום הגדרה ללאומיות ושאינן מתקבלות על דעת הגויים שביניהם הוא חי; באותו זמן טוענים שני אברים אלה בלהט: אנו ישות אחת.

אם אומרים היהודים, כעם, למצוא להם בית לאומי וקיום נורמאלי במדינת ישראל, מדוע יטענו: אמריקאים או קנדים או צרפתים אנו? ואם נטען כי ישיבתם של יהודים בארצות העולם היא לגיטימית ונורמאלית בכל־זאת, האין אנו מרוקנים את הציונות מכל תוכנה? מה נשיב לשואלים: וכבן, לשם מה מדינת ישראל? יוסיפו להם היהודים לשבת ביוהנסבורג, בפארים ובשיקאגו ויניחו את פלשתין לפלשתינאים. האומנם נכון ללחום את המלחמות, להגלות, להרוג וליהרג בשמה של מדינה, שהוקמה למען עם אשר אינו קם לרשתה?

הסכנה לטווח הקצר היא חמורה לא פחות. ההימנעות משלילת הגולה היתה, למעשה, מתן לגיטימציה למצב היהודי בגולה. מכיוון שניתן "הכשר" ליהודי המערב, שוב לא ניתן היה להתמודד עם יוצאי ברה"מ והם, בצדק, הסיקו מכך כי הפסול בגולה הוא האיום הפיסי הנשקף ליהודי ולא עצם מצבו הקיומי בה; כיוון שכך, נשבו ברצון בסוד קסמן של גלות המערב, הנוחות והבטוחות לפי שעה.

המסקנה הבלתי־נמנעת היא, כי אם מבחינה יהודית, ערכית, גלובאלית, אין דופי בישיבתם של יהודים ילידי מוסקווה, טהראן וטורונטו בטורונטו, אין גם פסול בישיבתם של ילידי גבעתיים קריית־גת ותל־אביב בטורונטו.

המשמעות המיידית של הדברים, מבחינת בטחוננו הלאומי, היא התחזקות סימן־השאלה ליד ה"אין ברירה". אלפי ישראלים מצאו להם ברירה בניו־יורק, ביוסטון ובקופנהגן. משמעותם של הדברים בקונטקסט הרחב יותר, ההיסטורי, היא שבוותרה על הרעיון הציוני מוותרת ישראל על ה־RAISON D'ETRE שלה.

טעות היא לקוות, שאפשר יהיה למשוך לכאן את היהודים אם ישראל תוצג להם כמדינה אטרקטיבית. ישראל איננה אטרקטיבית. על־כל־פנים לא עתה. לא מבחינת רמת־החיים בה ואף לא מבחינת איכות החיים בה. אף עזיבת הגולה אסור שתהיה עניין של טעם. היא עניין של ערך. הבורח הוא להיגאל מן הגולה, גם אם היא נוחה וגם אם היא בטוחה, מכיוון שמצבו הקיומי של היהודי בגולה פסול.

יתרונה הבולט של ישראל צריך היה להיות בכך, שהיא המקום היחיד בעולם שבו יכול יהודי לחיות כיהודי שלא במצב של גולה. אך היתרון בכך אינו יכול להיות אוטומאטי; הוא יכול להיות רק פועל־יוצא של תפיסת הגולה כמצב של חסרון, כמצב כפוי, זמני, שמבחינה יהודית ערכית הוא בלתי־רחוי ובלתי־רצוי וההיחלצות ממנו היא בעלת ערך כשלעצמה.

יהודי העולם לא רק שאינם תופסים את מצבם כך – הם רואים את ישיבתם בגולה כשוות ערך (לפחות) למעשה הציוני ולכך הם אף מוצאים סיוע ברמותה של ישראל ר"ל. במקום להציב את הציונות כאינטרפרטאציה אחרת של היהדות וכאתגר, במקום להתעמת ולהתמודד עם הגולה על עתידו של העם היהודי ועל מצבו, שואפת ישראל ל"שיתוף־פעולה" עם הגולה. המגביות, שיתוף־הפעולה הפוליטי, הטיפול בבעיות העליה, הנשירה, הירידה והאנטישמיות ומעל לכל – העשיה המשותפת בתחום החינוך היהודי (להבדיל מציוני), כל אלה מתפרשים, למעשה, פירוש אחד: אין להטיל כל דופי בגולה ואין לראות את הנסיון הציוני כבעל יתרון ערכי על פניה.

כל עוד נמשך שיתוף־פעולה זה, עבודתם של שליחי הסוכנות בתחום עידוד העליה (להבדיל מן הטיפול בעולים) ושל ממשלת ישראל בתחום מניעת הירידה היא העמדת פנים וברכה לבטלה.

לדעתי, דווקא חידוש הויכוח הרעיוני עם הגולה ופתיחת מאבק למען שידוד מערכות ערכי – החייאת הציונות הקלאסית והצבתה בראש סולם הערכים הלאומי בעולם היהודי – דווקא אלה עשויים לפתוח את הדרך לשיתוף־פעולה של ממש בעתיד; לא רק שהשיקולים העקרוניים מחייבים זאת, אלא גם השיקולים הפרגמאטיים כיום, כך נראה, מאפשרים זאת.

היצמדותנו אל יהדות הגולה, ההולכת ומסתלקת מן הרעיון הציוני, מסיטה מרעיון זה גם את ישראל עצמה. ישראל, אם לא תקום לשלול את הגולה, עלולה לחזור ולהישאב אליה; אם לא תדע לבנות כאן מודל אלטרנטיבי לקיום היהודי בגולה, תיהפך בהדרגה לסניף של הגולה בארץ הקודש. כבר לא רק שלא יהיה בה כדי למשוך לכאן עוד יהודים; היא אף עלולה לאבד במשך הזמן גם את אלה היושבים בה כיום וספק אם תוכל כך להאריך ימים.

עלינו לשוב ולתת לציונות הגדרה פשוטה, ברורה, כנה ובלתי־מתפשרת, ורק על־פיה לכוון את העשיה בקרב העם היהודי לעבר מטרתה העיקרית של ישראל – העליה. העליה היא הבסיס המוסרי שעליו מושתתת המדינה. העליה אף קודמת למחלוקת היכן להתיישב, אם ביהודה ושומרון או בגליל ובנגב. הרי הויכוח הוא מיותר אם יהודים בכלל אינם רוצים לחיות בישראל – כולה או חלקה.

אם שיתוף הפעולה עם יהדות העולם במתכונתו הנוכחית מפריע לישראל בהשגת מטרה זו – יש לוותר עליו. אם ההתנהלות בנתיב "אנחנו ישות אחת" מעכבת את יציאתנו לחיים עצמאיים ובלתי־תלויים בגולה, עלינו למצוא לנו דרך אחרת. אין די לקבוע את שותפות הגורל: יש להתמודד בעקשנות על הדרך, במעשה ובהתנהגות ולא בתשלום מס שפתיים.

זו הציונות ואין אחרת. את בשורת הציונות הזו יכולה וחייבת להחזיר רק מנהיגותה של מדינת ישראל.

יש מצע משותף ב"עבודה"

מאת עמנואל ויסמן

באחרונה רבו ההתכנסויות של חברים במרכז המפלגה בנושאים מדיניים ובטחוניים העומדים על סדר היום ובמסגרת זו היו באחרונה התכנסויות של אנשי הזרם המרכזי (בירושלים) ושל "היונים" (בבית ברל). דיוני הכינוס של פעילי הזרם המרכזי התמקדו באירועים שפקדו את השטחים ואת הישובים הערביים בישראל. המסקנה העיקרית מהאירועים היתה – והיא אף הובעה גם בכינוס – שעל הגורמים המוסמכים לפעול בשתי מגמות עיקריות: האחת – למגר את מוקדי הסיוע, ההסתה והאלימות ולחזק את ידי צה"ל וכוחות הבטחון בביצוע משימה קשה זו והאחרת – הדגשת נכונותנו להישאר בשטחי יהודה ושומרון עד שיתנהל מו"מ שיקבע את השלום ואת גבולות הבטחון בהתאם לתפיסת מפלגת העבודה ומצעה. בשני כיוונים אלה יש לפעול בלי לוותר על העיקרון (המוכר גם הוא בתוכניות הזרם המרכזי) שאזורים עם אוכלוסיה ערבית צפופה הם יעד לשינוי מדיני בהסכם שלום עם ירדן, במקביל לשמירה עקבית ונמרצת על גבולות בטוחים ושליטה באזורים בעלי חשיבות אסטרטגית.

מכל מקום, בכל שהתקרב מועד הפתיחה של מערכת הבחירות (ואולי כבר התרחש הדבר) תרגש תסיסה פנימית גוברת והולכת במפלגת העבודה. כתוצאה מכך נוצר בציבור הרחב רושם של חילוקי דעות עמוקים. עוצמת הויכוח נראית למתבונן ולמאזין מן הצד כאורגת מה"סונים" המקובלים והמשקיפים לרוב אינם מודעים לעובדה כי במפלגת העבודה קיים קונסנזוס בסוגיות המדיניות העיקריות. העובדה שלקונסנזוס הזה ותק של שנים רבות, אך מעמיקה את אחיזתה בתודעת החברים ומשפיעה על דפוסי החשיבה והפעולה של המפלגה.

בשיחות עם חברים רבים הפעילים בחוגים המוגדרים כ"יונים" אין נשמעים כיום קולות בנוסח חזרה לגבולות 67. גם חברים אלה, ברובם, סבורים כי אין תחליף לתפיסה העקרונית בדבר שמירה על אזורי בטחון. הויכוח, בבוא הזמן, יהיה ענייני לגבי כל איזור כזה בנפרד ולגבי שיטת הממשל בו. אין לי ספק כי כאשר יהיה צורך להגדיר "קווים אדומים" שמהם לא ניסוג, יתאחדו היונים והקו המרכזי סביב תפיסה עקרונית־בטחונית זהה. אישית אני סבור שתפיסה זו תהיה קרובה מאוד, ואולי זהה, לאמור היום במצע המפלגה ובהחלטות הועידה הרביעית, המושב המדיני. מה גם שהן במסמכים האמורים והן בהחלטות הזרם המרכזי יש ויתור ברור ומפורש על שליטה באזורים שבהם אוכלוסיה ערבית צפופה.

האמור לעיל איננו בא לגרוע מחשיבות הפלורליזם הרעיוני, שהוא אחד משני היסודות שעליהם עומדת מפלגת העבודה, יחד עם הדמוקראטיזציה שהנהיג עוזי ברעם בתהליכי הבחירה והביטול משטר המינויים המסורתי.

בדים ההשתקפות של הדברים הללו באמצעי התקשורת מחייבת יתר איזון והרפרודוקציה נבונות. אני מאמין ומשוכנע שמפלגת העבודה תמצא את הדרך הנבונה להבהיר את עמדותיה אלה לציבור הרחב.

ממעמקים!

מאת מיכאל בהט

אירועי החודש האחרון חידדו אלף מונים את המצוקות. אף האדישים והשאננים ביותר לא יוכלו להחריש עוד. הנפש נוקעת מדברי־ההבל. "רק השבאב משתולל", "רק יד קשה", "רק מעצרים", "רק גירושים", הכל כביכול ישוב בשלום על מקומו. האם טחו העינים מלראות כי מובילים אותנו לאבדון? האם העיוורון הזה הוא באמת מנת־חלקו של הרוב בעם?

הגיע שעתה, תנועת העבודה, על כל חלקיה, להתלכד, לכבוש מחדש את העם המתוסכל המיואש ולהוליכו לבניית הריסות. לא בהעלמות. האמת שלנו יושבת לא בהסתרת פני ההתיישבות העברית, לא בבריחה מן הרעיון הציוני־סוציאליסטי. בעת השעה האחרונה, בטעם שעת האפס, להתייצב בראש מחנה לבקושה וקשה ולהעמיד לפני הציבור את האמת שלנו. ומה האמת שלנו?

ראשית לכל – השלום. לא שלום של בזיון, לא שלום של כניעה; לא שלום של כיבוש. שלום אמת ביננו ובין שכנינו.

שנית, כיבוש העם היהודי, ברובו, על כל תפוצותיו, לציונות הקונסטרוקטיבית.

שלישית, חידוש כוח־המשיכה של ישראל.

רביעית – והיא קשורה בשלישית – תיקון העיוותים בחברה הישראלית, החל במוסר הנכלם וכלה במצפון המתייסר. החל בכניעה ללאומנות המרכאות וכלה בהתרפסות לפני ה"ליבראליזם", המאדיר עושרו של העשיר ודוחס קיומו של העני.

עובדי ישראל, מן הליכוד ועד כהנא, המתרפסים בפני השחור והאופל, אינם היהדות האמיתית; אלה מפיחים אש זרה בתרבות ישראל לדורותיה. הקנאות והקיצוניות כבר נדחו על־ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו, בשיעור הנפלא לאליהו בהר חורב: "צא ועמדת בהר לפני ה'; והנה ה' עובר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לפני ה' – לא ברוח ה'; ואחר הרוח רעש – לא ברעש ה'; ואחר הרעש אש – לא באש ה'; ואחר האש קול דממה דקה". זו הדרך שעלינו לנהוג כעת, בבואנו לכבוש מחדש את לב העם להדביקו. בהסברה משכנעת, עמוקה, שפה לנפש.

על כל אחד מאתנו, אשר רוח בו, לקום ולהתייצב להצלת העם מידי מחריביו ומהרסיו. זו העת.

במחבלים – לא בערבים

מאת ח"כ בני שליטא

מר פרס, שעשה בשירות האומה בארה"ב, זועזע עד עומק נשמתו מכך, שח"כ מהין "לרצוח" (שימרלב למלה) 50 ערבים במכה ואין פוצה פה ומצפצף.

שר החוץ, כמוהו כשר הבטחון, לא מצאו לנכון לחזור לארץ כאשר פרצו המהומות בשטחים בעוצמה כה רבה. הם לא התרגשו, כרבים אחרים בקהילה הפוליטית, כאשר נהרגו ונפצעו מדי יום שנים־שלושה בני־אדם. מוסריותם, מסתבר, מסוגלת לספוג ולעכל נפגעים במינון נמוך – אפילו יימשכו הפגיעות לאורך זמן. מספרים אלה סבירים לגבי דידם. עובדה, הם לא התרגשו יתר על המידה ולא הקדימו שובם לארץ.

כחבר ועדת חוץ ובטחון סבור החתום מטה, שבנושא המהומות ביו"ש דרושות נחישות, נמרצות ועצמה, כדי לסיים ביום או יומיים את אשר נמשך, ומתחר שימשך, ימים ושבועות – על־פי אסכולתם של בעלי המוסר הרגיש הכפול. האומנם 20 נפגעים בשבועיים נותנים יתר תוקף מוסרי להשבת הסדר על כנו משיכת זמן שקוקה. את חיילי צה"ל ומזמינה לחצים וגינויים בינלאומיים. למסיתים המקצועיים חשוב להחזיק את בעיית השטחים על אש קטנה לאורך זמן, על־מנת שידברו על כך באו"ם ובעולם – כדי שתודעת ההסדר המדיני נוסח אבן, רמון, שריד, חוסיין, ערפאת ופרס, תתפוס מקום של כבוד בדעת־הקהל בישראל.

לחתום מטה יש רגישות רבה לחיי אדם. לא הצעתי שחיילי צה"ל יצודו אנשים שצדים צפרי שיר נודדות. הצעתי להפעיל עוצמה חד־פעמית, כדי להבהיר למסיתים שלא בידם להכתיב את דרך הטיפול ותוצאותיה המדיניות. הפעלת עוצמה איננה רצח. דמם של המשתמשים בברזלים, במוטות, בסכינים ובבקבוקי תבערה, צריך להיות בראשם. אין מדובר ברצח לשמו או בהריגת ערבים באשר הם ערבים. החתום מטה הציע נקיטת יד תקיפה ואיתנה נגד פורעים אנארכיסטים וחוליגנים אש"פיסטים, ולא פגיעה בערבים. חלילה לישראל להרבע אחר רצונם של מסיתים המעוניינים בהסדר מדיני נוסח ועידה בין־לאומית, ובטיפול מוסרי מתמשך במהומות, כשידו האחת של צה"ל קשורה מאחור.

האינטרס הישראלי מחייב דיכוי מהומות מיד. בחשבון כולל ייחסכו כך חיי אדם. אין מדובר בהפגנות אזרחיות על רקע מחסור, רעב או מחלות, שבהן צריך להתחשב. בהפגנות פוליטיות מלחמתיות, כמו אלה שהיו ביו"ש, צדק ומנוסר להפעיל כוח.

לצערנו הולכות ומתעצמות השורות במפלגת העבודה של אלה המבינים, שאין לכבוש דיכוי מהומות בהסדר מדיני. מי שמדבר בנשימה אחת על הסדר מדיני כפתרון למהומות, מנציח את התופעה ואף שופך דלק על גחלי התבערה.

ערבי ישראלי משיב למוטה גור

מאת אמיל חביבי

לא במתכוון השהיתי תגובתי על "דברים אל ערביי ישראל", שפירסם ח"כ מוטה גור ב"דבר" (29 בדצמבר 1987). האמת היא שדבריו הקפיצו אותי, ובעיקר מסקנותיו המדהימות. מדהימות במיוחד היתה העובדה, שמסקנות אלה יצאו מעטו של איש ציבור, הידוע בדעותיו הדמוקראטיות האמיצות. בדיעבד מתברר, שההשהיה לא היתה לשווא. כעת אינני נאלץ להגיב מתוך תרעומת, ואני חושב שגם ח"כ מוטה גור נרגע ולו במקצת.

אם לא כן, היינו מבינים מלכתחילה כי "דברים אל ערביי ישראל", שפורסמו רק בשפה העברית ובעתון "דבר", אינם מכוונים דווקא אל ערביי ישראל, שברובם הגדול אינם קוראים את "דבר" ולו רק משום שרובם הגדול מעדיף לקרוא עתון יומי בשפתו הערבית; כעת ברור לי, כפי שהיה ברור למוטה גור מלכתחילה, כי "דברים" שלו מכוונים לשני ציבורים: האחד, לא לכלל ערביי ישראל אלא ל"מנהיגיהם" וקודם־כל ל"חברי כנסת ערבים מכל המפלגות"; האחר, ל"יהודי ישראל". אני מרשה לעצמי להוסיף: בראש וראשונה לחוגים היהודיים הנגועים ב"עויינות וקיצוניות כלפי ערביי ישראל". הציטטות הן מתוך ה"דברים" של מוטה גור.

אם לא לאלה התכוון מוטה גור, היה איש ממסד כמוהו מוצא לו דרכים לפנות ישר אל האוכלוסיה הערבית של מדינת ישראל – מעל בימת הכנסת, ברדיו, בטלוויזיה ובעיתונות הערבית, לרבות עתוננו היומי "אל־אתיחאד". אילו עשה כן, היה מוכרח להתחשב ברגשות הטבעיים של האוכלוסיה הערבית ולא היה מרשה לעצמו "לדבר" עם אזרחים בעלי גאווה לאומית ואזרחית בשפת "אגרוף הברזל" ומתוך איומים בשלילת זכויותיהם האזרחיות, לרבות חסינותם הפארלמנטרית של חברי הכנסת הערביים.

מעניין היה להבין, אילו אפשר היה להבין, את תהליך השיכנוע הפנימי, שבמהלכו הגיע איש ציבור ומנהיג במפלגת העבודה לכך, שהוא מעדיף את הריסת המשטר הפארלמנטרי בישראל על־פני שימת־קץ ל"ריבונות ישראל" על השטחים הכבושים.

אני חוזר וקורא, בתדהמה, את האיום שנכלל בתוך "דברים": "אם חברי כנסת ערבים מכל המפלגות ינצלו את חסינותם הפארלמנטרית על מנת לפגוע בריבונות ישראל מבפנים, יקשה מאוד למנוע מהכנסת לפעול בכל הכלים החוקיים והמשפטיים על מנת להפר עצתם זו".

הלא מוטה גור יודע, כי במידה שכלל האזרחים הערבים בישראל להביע את התנגדותם ל"ריבונות ישראל" ב"יום השלום", יום המחאה על ההתאכזרות כלפי אחיהם בשטחים הכבושים, הם הביעו אך ורק את התנגדותם להמשך "ריבונות" ישראל על השטחים הכבושים. לא רק שרגשות אלה הם טבעיים ואזרחי ישראל הערבים הביעו אותם לא פעם, אלא שהגיע הזמן שהאזרחים בישראל להמשך הכיבוש יבינו, שאזרחי ישראל הערבים אינם מטומטמים; הם מבינים את "דארגון" הפוליטיקה הישראלית הרשמית מא' ועד ת'; מנסיונם המר הבלתי־אמצעי למדו אותו. הלא אנו – לפי האימרה העממית – "קברנו אותו יחד". היה ברור לנו מזמן כי מדינת ישראל, לא על עצם קיומה וריבונותה היא לוחמת אלא על המשך כיבושיה ועל "ריבונותה" בשטחים הכבושים. אלמלא כן היו קברניטיה מגיעים מזמן להבנה הדדית עם העם הערבי הפלשתינאי.

לא הכרת הפלשתינאים וכלל הערבים בעצם קיומה של מדינת ישראל היא התנאי האמיתי שבממשלת "האחדות הלאומית" מעמידה. האמת היא שההכרה שהיא חותרת אליה, ושלא תושג לעולם, היא הכרת הערבים ב"זכות" של ישראל על השטחים הערביים שכבשה במלחמת יוני האחרונה. אם לא כן, איך אפשר להסביר את זעמו של מוטה גור על התנהגות האוכלוסיה הערבית ב"יום השלום"? אי־אפשר עוד להתעלם מכך שהמעשים הפרובוקאטיביים, במידה שהיו כאלה ב"יום השלום", היו מעשים שוליים, המשטרה לא סתם נגררה אחריהם אלא "התגוררה" אחריהם, עד שהרושם הברור היה שהיא כמעט "ציפתה" להם. המעצרים ההמוניים של צעירים קומוניסטיים דווקא, אשר ידועה לכל עמדתם האיתנה נגד כל פרובוקאציה, מחזקים עוד יותר את הרושם, ש"הרבה דברים" הוכנו מראש.

אי־אפשר להבין אחרת את הגינוי של ח"כ מוטה גור, שהרשה לעצמו להאשים את ראש עיריית נצרת, ח"כ תופיק זיאד, בנסיון "להרוס את הריבונות של מדינת ישראל ואת המוסד המסמל אותה – הכנסת – מבפנים", בגלל הכרזתו־ציפייתו, כי "בחג המולד הזה נולדה מדינת פלשתינה". בתנאים הקיימים בישראל אין להגדיר האשמה זו אלא כעלילת־דם.

אשר לתיאורו את התנהגותה של האוכלוסיה הערבית כביטוי "לעויינות פעילה ודבתי ונגד עצם קיומה של מדינת ישראל", אי־אפשר להבין זאת אלא כביטוי דווקא לגישתו שלו המיוחדת אל האוכלוסיה הערבית – כאילו אין הם בני־אדם אלא יצורים מחוסרי רגש וכבוד אנושי.

האמת היא כי אזרחי ישראל הערביים ביטאו, בעמידתם הגאה על זכותם לקיים את השביתה ולהסביר לממשלה ולמפלגותיה שיש גם דעת־קהל אחרת במדינת ישראל ושהגיע הזמן להתחשב בה, אחדות ישראלית טובה ופעילה. לו הנחתה את ח"כ מוטה גור, בכתיבתו, אחריות לאומית נאורה, הוא היה גא על עמדתם זו ונשען עליה במאבקו נגד הימין הגזעני וההרפתקני.

מצער היה לקרוא את נסיונו השקוף של מוטה גור להפוך עניינים יומיים על ראשם, וללבות רגשות עכורים נגד האזרחים הערבים. זכותם האזרחית המינימאלית של האזרחים הערביים בישראל, כמו של כל אזרח אחר במדינה, היא לנסות ולהשפיע על המדיניות ועל כיוונה. זכות זו נשללת מהם. לא הערבים הם הפוגעים, לפי טענתו של מוטה גור, "בזכות הקיום הלאומי שלנו במדינה, ובקיום הפיזי שלנו בבני־אדם, כיהודים וכבעלי המדינה ומגיניה", אלא להיפך. השאלה היא, כמה זמן יכולים קברניטי המדינה להתעלם מעצם קיומם של האזרחים הערביים? האם זה אפשרי? האם זה, במושג של דבר, לטובת המדינה, לטובת משטרה הפארלמנטרי ועתידה?

אלה הן כמה שאלות, ש"דברים" של מוטה גור התעלמו מהן או ניסו להשיב עליהם תשובה מתחמקת, שאיננה מצטיינת באמת.

חינוך, תקציב ותפיסת עולם

מאת ישראל כהן

שנת הלימודים הנוכחית עומדת בסימן ארבעים שנות המדינה. לפי החלטת סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון יעסקו בכל הכיתות בלימוד שיטתי של תכני מגילת העצמאות ושל הסמל, הדגל וההימנון של המדינה. המחנכים והתלמידים, שינתחו את מגילת העצמאות, עלולים למצוא פער, לפחות במקום אחד, בין הנאמר בה לבין המציאות. מדובר בקטע שנקבע בו, כי "מדינת ישראל תבטיח ... חינוך ותרבות...".

אכן, ישראל הקימה מערכת חינוך ותרבות שכל מדינה צעירה היתה באה בהשגיה. אין עוד מדינות רבות בעולם, אפילו מפותחות מאתנו, שכל אזרח שלישי בהן חובש את ספסל הלימודים: שרובי־רובם של הילדים בהן, מגיל שנתיים, שלוש שנים ומעלה, נמצאים במוסדות חינוך; שרוב בני 14־18 לומדים בבתי־ספר על־יסודיים; שמספר הניגשים בהן לבחינות הבגרות הולך וגדל ומספר הסטודנטים שלהן גדול בהרבה מחלקם היחסי של צעירים בני 20־30 באוכלוסייתו. אין עוד מדינות – אף לא אנגליה – שמספר הצופים בהצגות תיאטרון בהן גדול פי כמה וכמה ממספר המבקרים במגרשי הכדורגל ושמספר הספרים החדשים המוצאים בהן לאור מדי יום – יותר מ־10! – יכול היה כבר מזמן להירשם בספר השיאים של גינס.

במשך עשרות שנים הנחתה את קברניטי המדינה קביעתו של דוד בן־גוריון: "אילו נדרשתי למצות את כל מהותה של ההיסטוריה היהודית במלים אחדות, הייתי אומר שלוש מלים: איכות מול כמות". על־פי תפיסה זו, תקציב החינוך והתרבות לא רק שלא קוצץ אלא אף הוגדל בלי־הרף. הדוגמא הבולטת ביותר היא קבלת חוק חינוך חובה בשנת תש"ט, סמוך למלחמת העצמאות, כאשר המשק היה הרוס, מאות־אלפי עולים חדשים הגיעו ושוכנו במעברות והאבטלה העיקה על הכל. בן־גוריון שיכנע אז, כי אם לא תדאג המדינה לחינוך, עתידה בסכנה.

אחרי מלחמת ששת הימים הועסקתי ככתב לענייני חינוך באחד מעתוני הבוקר. ערב אחד סיפר לי דובר משרד החינוך על פרוייקט חינוכי חדש, שנועד להחיש את תהליך ההתקרבות בין יוצאי העדות השונות. שאלתי כמה יעלה הפרוייקט והדובר השיב: כי שר החינוך דאז זלמן ארן פנה בעניין זה אל שר האוצר פנחס ספיר והאחרון אמר לו: "מה אתה שואל אותי אם יש כסף? אם אתה חושב שהפרוייקט חיוני – בצע אותו והאוצר כבר תגיש לי את החשבון". כך ספיר. והיום? מה מבשרת הצעת תקציב משרד האוצר לשנת 1988? כמובן, קיצוץ בחינוך. מדוע? כי תקציב משרד החינוך והתרבות הוא התקציב האזרחי הגדול ביותר אחרי תקציב הבטחון, אומרים באוצר. אז מדוע לא מציעים לקצץ השנה גם בבטחון? הבטחון נפגע די בשנים האחרונות, משיבים באוצר, וצריך לאזן את התקציב; אין ברירה אלא לקצץ בחינוך.

מאחורי תשובות יבשות אלה מסתתרת תפיסת־עולם המעוררת בי חלחלה. על־פי תפיסה זו הכלכלה והבטחון הם עיקר חיינו ועתידנו. החינוך והתרבות הם מותרות. בהם ניתן לקצץ עוד ועוד. אין הם, אליבא דאנשי האוצר, מביאים תועלת למשק ולחברה ואינם תורמים לבטחון. באוצר לא שמעו, שהשקעה בחינוך היא גם השקעה כלכלית – לא כל שכן בטחונית – ממדרגה ראשונה.

שר החינוך והתרבות הוא היחיד מבין שרי הממשלה המתריע נגד השיבוש הנורא של סדרי העדיפויות הלאומיים שלנו. הדבר צריך להדליק נורה אדומה אצל כל ישראלי מרחיק־ראות, החרד לקיומה של החברה הישראלית והמבין כי עתידה תלוי באיכותה ואיכותה מותנית – קודם כל – ברמת החינוך והתרבות שלה.

משרד החינוך והתרבות לא עמד מן הצד כאשר כל מיגזרי החיים במשק נדרשו בשנים האחרונות לקצץ בהוצאות, לחסוך ולהתייעל. כ־4000 מורים פוטרו, מאות כיתות קטנות נסגרו, שעות ההוראה קוצצו בתשעה עד 20 אחוזים בשלבי הלימוד השונים, יום הלימודים קוצר, מקצועות העשרה נעלמו ממערכת השעות (מוסיקה, ציור, חקלאות ועוד), השתתפות המשרד בתקציבי מוסדות התרבות והאמנות הצטמצמה בעשרות אחוזים ובקושי רב הצליח שר החינוך והתרבות למנוע את סגירתם בפועל של תיאטרון חשוב, תזמורת מצליחה ולהקת מחול מקורית, שגרעונותיהם איימו להורידם מעל הבמה הישראלית.

אחת התוצאות של הקיצוצים הללו, שמפניה אכן יגורנו, לא איחרה לבוא. בנאומו בטקס חלוקת פרסי ישראל ביום העצמאות תשמ"ז אמר השר יצחק נבון: "אני מודאג מאוד מתהליך מסוכן ההולך ומתרחש לאחרונה לעינינו – התרבות והחינוך נהפכים לאט־לאט מצרך לעשירים בלבד. תופעה זו, הנגרמת על־ידי קיצוצים חוזרים ונשנים בתקציב, עומדת בניגוד מוחלט להשקפת־עולמנו החברתית והלאומית. שכבות אוכלוסין שלמות אינן יכולות לעמוד בתשלום הנדרש מהן בבתי־הספר ובמוסדות התרבות. יש להתעשת ולעצור תהליכים אלה בהקדם".

ערב ההכרעה על תקציב המדינה הנוכחי כתב השר נבון לראש הממשלה יצחק שמיר: "המצב הכלכלי כיום איננו מצדיק, לדעתי, פגיעה כה חמורה והרסנית במערכת החינוך והתרבות. שעת החירום הכלכלית איננה עוד ואין זה הגיוני שמערכת החינוך לבדה תוסיף להיות במצב חירום. אם תבוצע תוכנית הקיצוצים אנו נסכן את עתידנו".

שר האוצר, משה נסים, הבין את מצוקתה התקציבית הקשה של מערכת החינוך ונענה לדרישת שר החינוך להפחית את סכום הקיצוץ. גם המורים לא עמדו מן הצד. ראשי הסתדרות המורים וארגון המורים העל־יסודיים השיבו בחיוב לפניית יצחק נבון, שביקש מהם לדחות בשנה תוספת־שכר, שאמורים היו לקבל בתוקף הסכמי השכר. לא זכורה לי קבוצת עובדים כה גדולה במשק הציבורי שהסכימה לוותר על תוספת שכר – שהגיעה לה בדין – ובלבד שהתחום שבו היא עוסקת לא ייפגע עוד.

בימים האחרונים שב ביקרה, כאמור, כותרות העתונים על תוכנית קיצוצים חדשה שהכין משרד האוצר במערכת החינוך והתרבות. שוב החלו הדיונים בין ראשי משרד החינוך וראשי האוצר על כבשת־הרש. שוב יצאו אנשי מערכת החינוך למסע שתדלנות, כדי למנוע או לצמצם את נזקי הקיצוצים, למען לא ייפגע עוד ועוד חינוכם של ילדינו. אכן, עדים אנו לשחיקה מכאיבה ומתסכלת בחזונו הציוני. זו כבר לא ראייה לעתיד לבוא. זו מציאות יום־יומית, ערב חגיגות ה־40 להקמת מדינת ישראל.

(הכותב הוא דובר משרד החינוך והתרבות).

עכשיו במחיר מיוחד
חתום על דבר
לשנת 1988
ותהנה מטובי הכותבים
דבר
דבר השבוע
דבר אחד
שם דבר בעתונות
"דבר" אגף השיווק, טל. 03־286141

صكنا من الاصل

מכذا عن الاصل

אלמוזלינו תובעת דיון בממשלה על מערכת הבריאות: "האוצר ממוטט"

מאת דפנה הרניש, סופרת "דבר"

שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו תובעת מראש הממשלה יצחק שמיר לקיים היום, בישיבת הממשלה השבועית, דיון על מצבה של מערכת הבריאות. אלמוזלינו טוענת, כי מדיניות האוצר מכוונת את מערכת הבריאות, גורמת לסכסוכים עם העובדים ומחסור תקציבי בכל בתי החולים הממשלתיים שלושה וחצי חודשים לפני סוף שנת התקציב.

שרת הבריאות אמרה, כי כמעט כל הסקטורים במערכת מתכוננים לפתוח בעיצומים, ביניהם רופאים, עובדי מינהל ומשק, רוקחים, העובדים הפרה־רפואיים, וגם האחיות. בעקבות סירובו של האוצר להיכנס למשא־ומתן עם הרופאים המרדימים, התובעים תוספת תקנים ושיפור תנאי שכרם, משביתים היום המרדימים את חדרי הניתוח בבתי־החולים רמב"ם בחיפה ו"קפלן" ברחובות. לפחות 50 ניתוחים, המתוכננים בשני בתי החולים להיום יבוטלו, ויבוצעו ניתוחים דחופים בלבד. מחר ישביתו המרדימים חדרי ניתוח בבתי־החולים "איכילוב" בתל־אביב ו"כרמל" בחיפה, ומתורתיים ב"רוטשילד" בחיפה ו"מאיר" בכפר־סבא. אם תימשך ההתעלמות מתביעות הרופאים, יחליטו ראשי החברה להרדמה ביום שלישי על דרכי מאבקם.

בכל בתי־החולים הממשלתיים גוברת התסיסה על רקע מחסור חמור בכספים. ההנהלות מתקשות לחדש מלאי מוצרים יסודיים בעבודת בתי החולים. לדברי שרת הבריאות, כבר בימים הקרובים צפוי משבר במערכת הבריאות בשל האדישות והסחבת שנוקט משרד האוצר.

התלמידים יחויבו לשנן פסוקי תנ"ך

מאת יעל מישביין, סופרת "דבר" לענייני חינוך

כל התלמידים מכיתות א' – י"ב יתחייבו ללמוד בעל־פה ולשנן מכסה שנתית קבועה של פסוקים מהתנ"ך, החל בשנת הלימודים תשמ"ט. על כך החליט שר החינוך יצחק נבון במסגרת תוכניתו להעמיק בקיאות התלמידים במקורות הלשון העברית ותרבות עם ישראל.

החל משנת הלימודים תש"נ יערוך משרד החינוך בחינות מדגמיות לבדוק מידת יישום תוכנית השינון בבתי הספר. חומר התוכנית יופיע גם בבחינות הבגרות.

החלטת השר נמסרה ביום ו', לאחר שוועדת מומחים בדקה ומצאה שכיחות ההיענות בקרב מתנכים לתוכנית השינון היא רבה. המתנכים היו דעתם שלשינון מקורות התרבות עשויה להיות השפעה חיובית לטווח ארוך הן כדרך לימוד והן כדרך להעשרת המטען התרבותי.

תוכנית השינון היא חלק בלתי־נפרד מתוכנית הלימודים והמפקח המרכז את הוראת המקרא ד"ר אלישע שפי מסר את מכסת הפסוקים הנדרשת מתלמידי המגזר הממלכתי:

כתות ב'־ג': 82 פסוקים, כתות ד': 50 פסוקים, כתות ה': 48 פסוקים, כתות ו': 38 פסוקים, כתות ז'־ח': 109־117 פסוקים, כתות ט': 70 פסוקים.

תלמידים הניגשים לבחינת בגרות במקרא בהיקף של 2 יחידות: 51־70 פסוקים. תלמידי 3 יחידות: 19־40 פסוקים. תלמידי 4 יחידות: 30 פסוקים.

ד"ר שפי מסר כי תוכנית השינון אינה בגדר חידון אלא מובאות אפייניות שעל הלומד לדעת.

דלקות מעיים בקיבוץ הסוללים בגלל חדירת שפכים מרפתות

מאת יצחק מיידור, סופר "דבר" בעמק

בקיבוץ הסוללים נרשמו לאחרונה מקרים אחדים של דלקות מעיים, שייתכן ונגרמו כתוצאה מחדירת שפכים ממרפתות מושב אלון הגליל, למי השתיה של הקיבוץ.

כבר שרק לאחר לחצים שנמשכו שנתיים, הותקנה בקייץ שעבר מערכת שאיבת ביוב מסודרת במושב אלון הגליל, בין היתר כדי למנוע את חדירת השפכים למי השתיה של קיבוץ הסוללים. המערכת החדשה נסתמה תוך זמן קצר, על־ידי ביוב וצואה מרפתות אלון הגליל והביוב התחיל זורם מחדש לכיוון הקיבוץ, ואל מקורות המים שלו. חברי קיבוץ, שמעולם לא לקו במחלות, סובלים מדלקות ומחלות מעיים.

הגשמים האחרונים הגבירו את זרימת מי־הביוב מהרפתות של מושב אלון הגליל, אל מקורות המים של הקיבוץ. בלשכת הבריאות המחוזית אומרים שמדובר בסכנה מיידית לאנשים השותים את המים.

ראש המועצה האזורית של עמק יזרעאל, מולה כהן, אמר ביום ששי ל"דבר", שהנושא אינו באחריותה של המועצה אלא של הסוכנות היהודית, אך המועצה מתייחסת לעניין בחומרה, ובהתערבותה נעשו צעדים ראשונים למניעת זרימת השפכים, ועתה מטפלים בהטיה קבועה של שפכים אלה לכיוון אחר.

התברואן של המועצה האזורית, פליקס דה פז, אמר אמש שאנשי הסוכנות היהודית כבר ביצעו, בסוף השבוע, הטיה זמנית של זרימת השפכים ועתה נבדקת עלות בניינו של גשר מיוחד שיאפשר הטייה קבועה של מערכות הביוב והשופכין, כך שאלה לא יגיעו יותר את מי השתיה.

בכתב־האישום שהוגש נגד 5 מעובדי "צים"

הימאים פרצו את המכולות שעל האוניה וגנבו סחורה באלפי ד'

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

פרשת גניבות בשווי אלפי דולרים, ממכולות שהובלו על־ידי חברת "צים", נחשפה [illegible] המשפט המחוזי [illegible] הנאשמים בביצוע הגניבות.

חמשת העובדים הם [illegible] (29) מאילת, יעקב אפריאן (27) מאילת, שמעון דהרי (50) מקריית־חיים וסלומון אזולאי (29) מטירת הכרמל.

התובעת, עורכת־הדין מרים גינצבורג, מפרקליטות מחוז חיפה, טוענת כי חמשת הימאים עבדו בשנים 85־86 באוניה "צים ניו־יורק".

לטענתה, שימון אסבג גנב 100 תחתונים (סלימבות) המיועדים לסגור מכולות, לאחר שאלה נבדקו ונשקלו, ומסר אותם לשלמה שורצר. במהלך אחת ההפלגות באוניה, מנמל זר לישראל, פרצו שורצר, אסבג [illegible] סחורה, תוך שבירת החותמים המקוריים. [illegible] עליפי כתב־האישום, פרצו הימאים לכ־60 מכולות וגנבו מהן טובין בשווי של כ־13 אלף דולר. לטענת התובעת, רק חלק קטן מהרכוש שנגנב נתפס, והיא מבקשת מבית־המשפט להרשיע את החמישה בגניבה בידי עובד.

הסייף חתואל הורשע ביבוא הרואין

"העד המרכזי אלקיים בעל אישיות דלה ורחוק מלהיות בעל אישיות מתוחכמת" – קבע השופט בהאמינו לעדות הראשונה. הורשעה גם בת דודתו, יפה איבגי

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

אלוף ישראל בסיף יצחק חתואל הורשע שלשום בבית־המשפט המחוזי בחיפה, ביבוא הרואין לישראל. עימו הורשעה בת דודתו, יפה איבגי. גזר־דינם יינתן במועד מאוחר יותר.

בכתב־האישום טענה התובעת, עורכת הדין רונית ויינריב מפרקליטות מחוז חיפה, כי בנובמבר 85 נפגשו חתואל (25) תושב עכו, ודוד אלקיים (שהיה עד התביעה המרכזי במשפט) במועדון הלילה "סכסוך" וסיכמו לייבא ארצה חצי ק"ג הרואין מתורכיה. לצורך ביצוע העיסקה נתן חתואל לאלקיים 7,000 דולר. מאוחר יותר החליט לייבא את הסם מצרפת, מחשש כי אדם נוסף שהיה מעורב בעיסקה ופרש ממנה, יגלה את הסוד. במקומו הצטרפה יפה איבגי (23) מעכו שיצאה לצרפת, שם פגשה באלקיים והביאה 100 גראם הרואין ארצה. יתרת הסם נשארה בצרפת, מאחר שאלקיים חשש להבריחו.

ביום שישי קבע השופט דוד גרשון כי הוא מאמין לעדותו הראשונית של אלקיים וקבע כי "אלקיים הוא בעל אישיות דלה ורחוק מלהיות בעל אישיות מתוחכמת". כשהגיע למסקנה כי עליו לספר את האמת, היה סבור שבכך ירחיק מעל עצמו את הלחץ להמשיך ולעמול בהרכבתו של פסיפס של שקרים, שמטרתו להמוק הן מעונש המשטרה והן מלחץ העולם התחתון. זאת, כיוון שהפרת קשר השתיקה בעולם זה היא מאבני היסוד שלו, ועולם זה אינו סולח למפירו לעד.

השופט קבע כי גירסתה של יפה איבגי אינה קבילה עליו. "היא סיפרה כי באה מבית דתי, ושלא התגייסה לצה"ל בשל כך, אך למרבה התימה, הדבר לא הפריע לה לעבוד במלצרות במועדוני הלילה של יצחק", כתב השופט והוסיף: "גירסת איבגי שקרית, ויש בה כדי לחזק את גירסתו של אלקיים.

הקטל בכבישים

7 הרוגים ו־75 פצועים קשה בשבוע הראשון של 88

מאת אריה אריה, סופר "דבר"

שבעה אנשים נהרגו ו־75 נפצעו קשה בתאונות־דרכים בשבוע הראשון של שנת 1988. בהשוואה לשנה שעברה, משקפים הנתונים ירידה במספר ההרוגים ועליה מקבילה במספרם של הפצועים קשה. יש בכך כדי לאשר לכאורה את ההשערה, כי הירידה במספר ההרוגים בחודשים האחרונים נובעת מתחילת החובה לחגור חגורות בטיחות גם בשטח בנוי.

מגמת הירידה במספרם של קורבנות התאונות החלה בנובמבר ונמשכת מאז, בעיקרה. אולם החודש מסתמנת עליה במספרן של התאונות עצמן הן בהשוואה לחודש הקודם והן בהשוואה לשנה שעברה. בהשוואה לחודש שעבר מסתמנת עליה של 28 אחוז במספר התאונות ושל 21 אחוז במספר הנפגעים, למרות ירידה של 10 אחוזים במספר ההרוגים.

במסמך פנימי של המשטרה

העצורים טעוני ההגנה מהווים נטל כבד בנגב

מאת אמיר רוזנבלט, סופר "דבר"

בתחנות המשטרה במרחב הנגב קיים מחסור חמור בתאי בליאה עבור עצורים טעוני הגנה. כך עולה ממסמך פנימי של המשטרה שהגיע לידי סופר "דבר".

במיסמך המופנה למחלקת הסיור של המטה הארצי במשטרת ישראל, לאגף המבצעים במחוז הדרומי, למתאם פעולות המשטרה, לנציבות בתי הסוהר ולמחלקת האסיר, מבקש אגף המבצעים במשטרת מרחב הנגב לעשות כל מאמץ כדי למצוא פתרון למצוקת הכליאה במרחב.

"כל טעון הגנה המוחזק בתחנה משטרה" נאמר במסמך "צורך תא נפרד והואיל ואין המרחב משופע במקומות (כליאה) והצפיפות נוראה, קיימת בעיה כפולה של מחסור בתאים ומתן זכויות אסיר להם זכאי האסיר, שאין תחנות המשטרה יכולות לספק בתנאים הקיימים". החתומים על המיסמך מטעימים כי מדובר בבעיה קשה הדורשת פתרון מיידי.

כולם מכים על חטא על הצרות שעשו לי – אומר "נשיא" אכזיב

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

"אני לא יודע מה קרה לכל המוסדות שהחלו להכיר בי. מכל מקום, אחרי 36 שנה יש מוזיאון חשמל באכזיב" – כך אמר ביום שישי אלי אביבי, "נשיא" אכזיב, ש"מדינתו" חוברה לרשת החשמל.

אכזיב כבר חוברה לרשת החשמל לפני שנתיים, למשך יומיים, בעת שבמקום ביקר שגריר ארה"ב בישראל. לאחר מכן, נותק הזרם ואביבי נאלץ להתמודד עם ביורוקרטיה אדירה ודרישות שונות ומשונות כתנאי לחיבור ביתו לרשת החשמל.

המכשול האחרון הוסר בעזרת אגף העתיקות, שתמורת הסכמתו למתן חשמל, דרש מאביבי למסור לידיו את החלקה על המוזיאון הפרטי שלו. בסופו של דבר, לאחר פגישה עם יועץ שר החינוך והתרבות, נמצאה פשרה שסיפקה את כל הצדדים. "קיבלתי הכרה מלאה במעמדי. המוזיאון פועל באופן רשמי. מינהל המקרקעין הבטיח לאפשר לי לבנות במקום כפר נופש, והמועצה האזורית לצדי. כנראה, הבינו כולם שמלחמה בי לא תביא לפיתוח התיירות בגליל. כיום כולם מכים על חטא על הצרות שעשו לי במשך השנים", אומר אביבי.

עשרות בטבריה מבקשים "בדיקת חומוס" – כדי לקבל הכשר בריאותי

מאת שמעון חיים, סופר "דבר" בצפון

"בהלת החומוס" שאחזה רבים בארץ בעקבות שני משדרי כלבוטק האחרונים, לא נעצרה בתל־אביב וירושלים, אלא הגיעה אפילו לטבריה האיזור, מוקד הנופש והתיירות בגליל.

פקידי לשכת הבריאות הנפתית בטבריה קיבלו בימים האחרונים עשרות רבות של קריאות מבעלי מסעדות ומוכרי חומוס למיניהם, ובהן בקשה לבוא ולבדוק את טיב החומוס בטרם יוגש או יימכר. הפונים מבקשים לקבל "הכשר" בריאותי מאנשי לשכת הבריאות ולהוכיח לקונים כי אצלם נמכר חומוס טרי ונקי.

אשת איש מג"ב הוטסה להשתלת כבד בצרפת

מאת מיכאל חלבי, סופר "דבר"

אשתו של איש משמר־הגבול קמל קרא, המריאה שלשום לצרפת, לשם השתלת כבד בגופה. מצבה החמיר לאחרונה.

בתוך כך הוקמה ועדה ציבורית מיוחדת לאיסוף תרומות לכיסוי ההוצאות הכרוכות בהשתלה, בסך 90,000 דולר.

הבעל, שוטר במשמר הגבול, הצטרף אל אשתו, ובני משפחה מטפלים בארבעת הילדים. מפקד משמר־הגבול בודק אפשרות של גיוס תרומות משוטרי מג"ב.

הוגש כתב־אישום נגד תושב תמרה בן 40

הנהג עצר המכונית והלם עם גרזן בראשו של חנוך דנמן

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

בכתב־אישום שהוגש שלשום בבית־המשפט המחוזי בחיפה, מואשם לוטפי חיג'אזי (40) מתמרה בהסיפתו וברציחתו של החייל חנוך מטיב דנמן מעכו.

התובעת עורכת־הדין דינה רוזנברג מפרקליטות מחוז חיפה, טוענת כי הנאשם הכיר את נימר ג'דאר תושב אחד הכפרים שליד ג'נין. במהלך היכרותם הציע לו הנאשם לרצוח חייל ישראלי כדי לשדוד ממנו את נשקו ולבצע בנשק מעשים פליליים.

על־פי כתב־האישום, הסכים נימר להצעה. לצורך ביצוע זממם קנה הנאשם גרזן וב־20 בספטמבר אשתקד, בשעה 5 אחר הצהריים נסע במכונית על מנת להסיע חייל טרמפ ולחוטפו. 20 דקות מאוחר יותר נתקלו בחנוך דנמן (27) שעמד בצומת עכו־נהריה־חיפה־צפת, כשרובה סער מסוג "גליל" על כתפו.

השניים הציעו לחייל טרמפ וביקשוהו לשבת במושב הקדמי לצד הנהג, לוטפי חיג'אזי, כשנימר ג'דאר יושב במושב האחורי. בהגיעם לאיזור קיבוץ כפר מסריק, סטה הנאשם לדרך עפר. לאחר כ־400 מטרים אותת הנהג לנימר לבצע את הרצח, אולם זה התמהמה. אז עצר הנאשם את המכונית, נטל את הגרזן והיכה בראשו של חנוך דנמן ז"ל.

על־פי כתב־האישום, הנאשם השליך את גופת החייל לצד הדרך לאחר שנטל את נשקו. הוא ושותפו עזבו את המקום.

התובעת מאשימה את חיג'אזי ברצח בכוונה תחילה, ברצח במזיד, בשוד חמור, בחטיפה לשם ביצוע רצח ובקשירת קשר לביצוע פשע. נגד נימר ג'דאר טרם הוגש כתב־אישום, אך הוא נתון במעצר.

8000 עובדים בסכנת פיטורים אם תבוטל הסובסידיה לעוף קפוא

מרכז ההסתדרות פועלי המזון החליט בסוף השבוע, כי אם תתגשם מגמת משרד האוצר לבטל את הסובסידיה לעוף קפוא ולהמבורגר [illegible] צפויה סגירה של המשחטות המעסיקות יותר מ־8000 עובדים, בעיקר באזורי הפיתוח.

מזכיר הסתדרות פועלי המזון, משה כהן־סבן, הודיע כי העובדים יאבקו בכל תוקף נגד הגשמתה של תוכנית זו, שפירושה פיטורים המוניים.

כהן־סבן ציין כי לסכנת חיסול העוף משמעות חברתית קשה, משום שתעשיית העוף הקפוא ומוצריו מרוכזת ברובה המכריע בישובי פיתוח, כגון: אופקים, בית־שאן, מגדל העמק, שדרות, עמקהפר (אליכין), קריית־שמונה ועוד, שבהם אחוזים הסובלים בלא־הכי מאבטלה.

הסתדרות פועלי המזון שיגרה מברקי מחאה למשרדי האוצר והחקלאות.

"הפקקים בגוש דן פוגעים במשק כלכלית ופסיכולוגית"

(ע). "רוב הכספים שהוקצבו להרחבת תשתית הכבישים הושקעו בשנים האחרונות בשטחים מעבר לקו הירוק, בסתירה לצורכי המשק ולתפיסה המדינית", אמר שר הכלכלה והתיכנון גד יעקבי, בכינוס שלשום של "תנועת עורקי התחבורה בגוש דן", בבית סוקולוב בתל־אביב.

יעקבי הוסיף, כי בעיית פקקי התנועה בגוש דן פוגעת במשק באופן רציני הן מבחינה כלכלית והן מבחינה פסיכולוגית. תקלות התחבורה מקטינות את הפריון, מפחיתות שעות עבודה ומגדילות את בזבוז האנרגיה. הוא אמר שעל הממשלה להפנות יותר כספים לפיתוח תשתית התחבורה בגוש דן, לייעל את התחבורה הציבורית ולהקים מערכת רכבות שתקל על הכניסה לתל־אביב.

ח"כ אוריאל לין, יו"ר ועדת המשנה של ועדת הכלכלה בכנסת לעניין בטיחות בדרכים טען, כי משנת 1972 חל כירסום מתמיד בתקציבי פיתוח תשתית הכבישים בישראל. הוא ציין כי בניגוד לחוק, לא מופנים כל כספי מס הרכב לשיפור תשתית התחבורה וקרא להעביר חוק בכנסת ש־20 אחוז מכלל המיסים הנגבים מבעלי הרכב יוקצו לתשתית התחבורה.

שמנים אתריים המופקים מצמחי תבלין עשויים להדביר מזיקים

מאת דויד מישור, סופר "דבר" לענייני חקלאות

שמנים אתריים, המופקים מצמחי תבלין, עשויים להדביר מזיקים מקבוצת האקריות הגורמים נזקים כבדים בגידולי תרבות. שנים הרבה ביצעה [illegible] ד"ר [illegible]

היא מצאה, ששמנים אתריים עשויים להדביר אקריות הפוגעות בכותנה, גידולי מטע, פרחים, ירקות וספסי חממה. שמנים אתריים הם חומרי טבע המצויים בצמחים לא רעילים, ולא צפויה מהם הסכנה הקיימת בתכשירי הדברה כימיים.

החוקר מבווה יצר שם לב לעובדה, שתבלינים מסויימים אינם נתקפים על ידי אקריות [illegible] [illegible] וחרקים. [illegible] [illegible] שונות.

הממצאים הם עדיין בראשיתם ועדיין אין שימוש מעשי בהם. החוקר מציין, כי בעזרת תקציבים שיגוייסו אפשר יהיה לפתח את השמנים האתריים לצורכי הדברת מזיקים.

"קבוצות עזרה עצמית" מקילות על הורים לילדים חולי־נפש

מאת אמיר רוזנבלט

הורים לילדים חולי נפש המשתתפים בקבוצות לעזרה עצמית, שמגישות עידוד מוראלי, ייעוץ וסיוע מעשי, מתמודדים עם מצבם בצורה אופטימלית יותר ולאורך זמן יותר מהורים שמנסים לפתור את בעיותיהם בכוחות עצמם או להישען על גורמים ממסדיים, כגון בני משפחה חוג הקהילה.

כך עולה ממחקר חדש וראשון מסוגו בישראל, שערך ראש המחלקה לעבודה סוציאלית באוניברסיטת בן גוריון, ד"ר בנימין גידרון, אשר בדק את דפוסי ההתארגנות לעזרה עצמית בקרב הורים לילדים חולי נפש.

על־פי האומדן, מספרם של חולי הנפש הכרוניים בישראל נע כיום בין 25 ל־30 אלף. מחקרו של ד"ר גידרון קבע כי הורים לילדים חולי נפש סובלים מלחצים מתמשכים במספר תחומים: חיי המשפחה, החיים החברתיים, לחצים כלכליים ואישיים־פסיכולוגיים כגון רגשות אשמה ותיסכולים.

במסגרת מחקרו, ערך ד"ר גידרון השוואה בין שתי קבוצות של הורים לילדים חולי נפש, באלה המשתתפים דרך קבע במסגרת של קבוצה לעזרה עצמית ובאלה המנסים להתמודד עם בעיותיהם בדרכים המסורתיות. לצורך המחקר, רואיינו 50 נשאלים בסניפי "אנוש" בתל אביב, באר־שבע, חדרה, נתניה ופתח תקוה. המחקר קבע כי במידה והקבוצות לעזרה עצמית של הורים לילדים מפגרים יתרחבו יותר ויגיעו לתודעת הציבור הרחב, עשויות קבוצות אלה להוות כתובת יעילה וזולה, עבור אוכלוסיות נוספות הסובלות מבעיות דומות והעשויות למצוא במסגרת זו פתרון לבעיותיהן.

מועצת הפירות (ייצור ושיווק)

הודעה

למגדלי פירות:

ענבים, אפרסק, נקטרינה ושסק

מגדלי פירות שייצאו בשנים האחרונות פירות מהמינים המפורטים לעיל והמעוניינים לייצא פירות אלה או בחלקם בשנת 1988 וכמו־כן מגדלים חדשים, מתבקשים לפנות בהקדם אל מזכירות מחלקת הייצוא של מועצת הפירות למטרת חידוש וחתימת חוזה יצוא וקבלת הלוואות עידוד לייצוא לפי התנאים שנקבעו לכך.

קבלת קהל היא כל יום, למעט יום ו', בשעות 08.00 – 15.00.

נא להצטייד בכרטיס מגדל ובפרטים על גודל השטחים והיבולים הצפויים.

מועד אחרון לחתימת חוזה — 15.2.88.

הודעה זו מבטלת את חוזי הייצוא משנים קודמות.

מחלקת הייצוא

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	-4	0	מעונן
אמסטרדם	1	5	מעונן
בואנוס איירס	22	32	בהיר
הלסינקי	-10	-4	בהיר
הונג קונג	18	19	בהיר
וינה	02	06	בהיר
ז'נבה	-1	5	מעונן
טורונטו	-13	-5	מעונן
יוהנסבורג	15	27	מעונן
לונדון	9	12	מעונן
ליסבון	5	14	מעונן
מדריד	0	12	מעונן
מונטריאול	-23	-15	שלג
ניו יורק	-9	-3	מעונן
סאן פאולו	17	22	מעונן
פאריס	5	11	גשום
פרנקפורט	-3	6	מעונן
ציריך	7	11	מעונן
ריו דה ז'נרו	19	27	מעונן
שטוקהולם	-10	-3	מעונן
שיקגו	-19	-7	בהיר

תל־אביב: רח' בן־יהודה 2, טל' [illegible]
ירושלים: רח' יפו 30, טל' 231373
חיפה: דרך הים 2, טל' 384655
באר שבע: רח' האבות, טל' 35282

swissair

ישראל (איזנבוים) ברזילי

איננו

הלויה תתקיים היום, יום ראשון כ' טבת 10.1.88 בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין שבקרית שאול.
נפגשים ליד שער בית העלמין האזרחי.

אבלים:
אשתו: שרה ברזילי
בתו וחתנה: עופרה ודוד ניב
נכדה: נעם ברזילי
נכדיה: אורי, זהר, ערן איתי – ניב

דבר הוא דבר של היום חדש

קיבוץ דורות

אבל על מותו של

לסיה גלילי

מראשוני המלווים של קבוצתנו

חברי דורות

לייעקב אוניקובסקי
מנהל קרן ההשתלמות של המח"ר

משתתפים באבלך הכבד
במות

אביך ז"ל

קרן השתלמות לאקדמאים
במדעי החברה והרוח בע"מ
יאיר בר־קול – יו"ר הדירקטוריון
חברי הדירקטוריון ועובדי הקרן

הננו משתתפים בצערה של חברתנו
נוזהת קצב חברת הועדה המרכזת,
על מות האם
גורג'יה דרוויש ז"ל
מזכ"ל ההסתדרות
וחברי הועדה המרכזת

הננו משתתפים באבלה
של החברה נוזהת קצב
על מות
אמה ז"ל
הועד הפועל של ההסתדרות
וחבר עובדיו

לח' יעקב אוניקובסקי
מזכ"ל הסתדרות המח"ר
אתך באבלך הכבד על מות אביך
שלמה אוניקובסקי ז"ל
אשר גולדשלגר
מזכ"ל הסתדרות הביוכימאים והמיקרוביולוגים

דבר היום

עשן בלי אש

בתוך המלכודת הגדולה של החזקת השטחים נופלת ישראל שוב ושוב למלכודות קטנות, מלכודות־פתאים. האחרונה שבאלה היא קריאתו של חנא סיניורה לערביי השטחים לפתוח במרי אזרחי, ששלבו הראשון יהיה חרם על סיגריות מתוצרת ישראל.

סיניורה מקובל על ישראל ועל ירדן כנציג פלשתינאי מתוך חוגר אפשרי במשלחת ירדנית־פלשתינאית למו"מ עם ישראל. הוא פחות מקובל על תושבי השטחים, שאמנם גינו את ההתנכלות לו לאחר שהציע שרשימה ערבית תתמודד בבחירות לעיריית ירושלים, אך לא התלהבו מההצעה עצמה ואינם מתייחסים אל סיניורה כאל מנהיג, גם אם הוא "סוכן אש"ף" בפי שר־הבטחון יצחק רבין.

את קריאתו האחרונה של סיניורה אין לקחת לריאות. ארץ־ישראל אינה מסוג החלוקה בה לא תהיה בין מעשנים לבין מי שאינם מעשנים. גם הרואים בכיבוש סרטן המאכל את ישראל אינם קושרים אותו לסיגריות. חרם־צרכנים מוכרז בישראל כבמדינות אחרות בנסיבות שונות ומסיבות שונות. סיניורה רוצה להיגמל מעישון? שיתחיל. לא רק שאין כאן עשן, אלא גם אש לא יצליח לבות – אם לא יתפתו בממשלת ישראל לנפח את יזמתו העצמאית.

גם השלב הבא, חרם על משקאות קלים, לא יציק למי שבידיו מים כבירים. רוב ערביי השטחים מתחבטים בבעיות קיומיות קשות. הצד היומיומי של הפער הדמוגרפי הוא מצב משפחתי צפוף ודל־פרנסה, בעיקר בחבל עזה. איש אינו עושה חסד עם אבו־זאכי מג'בליה באפשרו לו לעבוד אצל קבלן־בניין תל־אביבי, להיפך: שניהם זקוקים זה לזה, כי לראשון אין מעביד אחר ולשני אין עובד אחר. הצעות־הבל כמו זו של השר מודעי – שקים, אגב, לרוני מילוא בשנתיים בנכונות להשעין ממשלת ליכוד על קולו של מאיר כהנא – לפטר את עובדי השטחים כגמול על צעדי מרי, כמוהן כמי שכורת לעצמו ריאה כדי להעניש את שפתיו על שעילו לעשן.

כשהחלו יצרני־הסיגריות באמריקה לספח גם את המעשנות, נוספו למודעות הגבריות (נוסח הבוקרים הקשוחים של מארלבורו) גם סיסמאות שיחרור האשה: "עברת דרך ארוכה, מותק". הפלשתינאים אולי עברו דרך ארוכה, אבל צעדיהם בה מהססים, ומי שסבור שצריכה להימצא דרך משותפת, חייב להישמר מהגברת מסך־העשן.

סוף עזה כהתחלה

מאת טדי פרויס

שר החוץ מתבקש לחזור על הודעתו בעניין עזה – בתוספת הצעה לאש"ף או לגוף פלשתינאי אחר, אם יימצא כזה, ליטול את החטוטרת מעל גבנו. שום מחיר לא יהיה מופרז בעד ההיפטרות ממנה

החוכמה הקונוונציונאלית ומשאלי דעת הקהל אומרים – וקשה לקבוע מי מהשניים מהימן ומדייק יותר – כי ההתקוממות בשטחים פעלה להקשחת הישראלים לגבי כל פשרה עם הערבים הפלשתינאים. כך היה בעבר וכך יהיה בעתיד, אומרים "המקובלים", המצביעים גם על התופעה ההפוכה: כשמתרככים הערבים, כמו סאדאת שבא לירושלים, מתרככת דעת הקהל בארץ. ומדוע יהיו מאורעות דצמבר 1987 שונים בהשלכותיהם מאירועים קודמים?

מוקדם לקבוע אך יש אינדיקאטורים פלוס אינטואיציה, כי החוכמה המקובלת שוב אינה תופסת. גם לא בהכרח במשאלי דעת הקהל. המשאלים שהורו על התקשחות ישראלית נערכו בסמוך לתמרות העשן והאש שעלו מעזה והגדה. נחכה ונראה מה יאמרו המשאלים על אותם מאורעות בעוד שבועות מעטים, אם רק יירגעו הרוחות. גם בהקשר זה הצטבר נסיון מסויים: אחר כל פעולת מחבלים הורו המשאלים על עליה ניכרת בכוחה של כנופיית "כך" וככל שמעשה החבלה היה אכזרי ומזוויע יותר, כן גדלו המצהירים שבפעם הבאה ישלחו את כהנא לכנסת. אולם מקץ שבועות מעטים חזרו הדברים לשפיותם היחסית ומספר הכהניסטים התמעט בכל שחלף הזמן. זה עשוי לחזור על עצמו.

יש סימנים כי ההכרה, שהבעיה הדמוגרפית אינה רק אמצעי להפחיד ילדים, מתחילה להכות שורש, ולא בקרב יונים צחורות בלבד. למען האמת, עוד בשנות ה־60 האחרונות נמצאו בקרב המחנה הלאומי כאלה שהבינו, כי מספר הלידות הוא יותר מנתון סטאטיסטי תיאורטי, ויעיד ד"ר ישראל אלדד שהקים רשימה לכנסת אשר תבעה טראנספר. כבר אז. מאוחר יותר בא כהנא שהציע "פתרונות" משלו, גם מסיבות גזעניות ולא רק דמוגרפיות. בשנה האחרונה הצטרפו לקוראים "טראנספר" עסקנים מן המניין כמו מיכאל דקל, השר יוסף שפירא ועוד חוזים ומתנבאים. מן הראוי לזכור שלא מיכאל דקל ולא השר שפירא הם רשעים צמאי דם וגזענים ארסיים. הם פשוט הגיעו למסקנה שד"ר אלדד ולהבדיל דוד בן־גוריון, יגאל אלון, יצחק בן־אהרון, פנחס לבון ובצורה שונה גולדה מאיר, הסיקו כבר לפני 20 שנה: לא תיתכן מדינה יהודית־דמוקראטית אם יסופחו השטחים (היו, כמשה דיין, שחלמו על שילוב כלכלי ופתרונות פונקציונאליים, אך מקץ שנים נוכחו לדעת, כי רעיונות אלה ישימים כמו פרפטואום מובילה). אלא שבן־גוריון, יגאל אלון והדומים הציעו להפר את האירוסין ואילו דקל ושפירא רוצים את הנדוניה בלי הכלה. השווה לכולם היא ההבנה שהרבה אושר לא טמון בחתונה נוסח "נחיה כולנו כאזרחים שווי זכויות במדינה אחת". במאמר מוסגר: מעניין כמה מן הדקלים והשפיראים הבחינו כי נוסחתם היא מדינה חילונית דמוקראטית כמצוות האמנה הפלשתינאית?!

יש ב"חרות" אנשים שרואים את הבעיה הדמוגרפית בפרספקטיבה שונה ומבקשים לפתור אותה בדרך שיחה עם אש"ף. לכאורה דוגל בכך רק חבר מרכז אחד מני כ־1,000, אך בחדרי חדרים מהרהרים גם בעלי דרגות גבוהות יותר בשיח עם הסטרא אחרא. הבעיה הדמוגרפית היא אחד המאיצים להכרה לא־מודעת זו. מוחות גדולים מגיעים בדרך כלל למסקנות דומות המתבקשות מהמצב, ולכן מתעוררים בקשת הימנית של מגוון הדעות מודעי־דמוגרפיה נוספים. עוד קודם לכך החלה לחלחל ההכרה, כי המשאבים המושקעים מעבר לקו הירוק הם במידה רבה, שלא לומר מכרעת, על חשבון שכונות וישובים הזקוקים לסיוע מקופה המדינה. לחילחול זה יש הוכחות מוצקות, לא רק אינטואיציות.

המאורעות בשטחים, הכוחות הישראליים המרותקים לשם, 23 ההרוגים בצד השני, בצירוף ערימות אבנים מתעופפות וצמיגים בוערים המחישו אפס קצהו של הצפוי אם יישארו השטחים, על המוני בית ישמעאל היושבים בהם, בשלטון ישראלי. התחוור, כי לא רק או"ם־שמו"ם לא יסבול אירועים שכאלה: גם ממשלים ידידותיים ודעת קהל לא משוחדת יקומו עלינו. סגן שר החוץ הבריטי, אלמלא הפליג בהתפרצויות זעם ובדיברי הבל וגוזמאות עד בלי די, ("דבר", 6.1.88) יכול היה לשמש הוכחה נוספת שכך זה לא יכול להימשך: צריך שינוי, ויפה כל דקה קודם.

יו"ר מפלגת העבודה אמר דברים נכוחים בכיוון זה: רק שוטה יכניס לביתו קרוב למיליון (פרס דיבר בינתיים בעיקר על עזה) אורחים עוינים כשהנדוניה בנכסי דלא־ניידי אינה גדולה הרבה משטחו של מגרש כדורגל. פרס העלה בקול רם צעדי ביניים שאכן, עשויים להפיג במקצת את המתח אך לא עד כדי פירוקו המוחלט. את ההארקה הסופית מבקש פרס להתקין באמצעות ועידה בין־לאומית שתמצא למארה מרפא ירדני. אולם מסיבות אלו ואחרות אין הפארטנר מרבת עמון ממהר להגיע. האם נניח למלך חוסיין להטביע אותנו בסחי, במוגלה ובארס של עצמנו? או שמא מוטב למצוא בר־שיח אחר? בשבוע שעבר גילה פרס כי יש פארטנר פוטנציאלי שמוכן לבוא למו"מ. אם אמנם כך הדבר, למה מחכים? לעוד הרוגים בקרב הנשלטים, לעוד חטיבות שייקראו לשמירה בשטחים ולעוד כתבות עוינות, כולל כתבות והתבטאויות כזב בטלוויזיה העולמית?

שר החוץ מתבקש אפוא לחזור על הודעתו בדבר "עזה־הסוף" בתוספת הצעה לאש"ף או לגוף פלשתינאי אחר, אם יימצא כזה, ליטול את החטוטרת מעל גבנו. שום מחיר לא יהיה מופרז תמורת ההיפטרות ממגרש הכדורגל עם מאות אלפי תושבים. אין זה בטוח כלל שעיסקה שכזאת תזיק לפרס בנובמבר יבא עלינו לטובה.

אנטומיה של טרום־מירוץ

מאת יעל דיין

גם חמין, שומן בישולו ארוך, יכול לאבד את טעמו בבישול יתר, כפי שזרעים משובחים שאינם נטמנים בעיתם יירקבו או ייבשו לפני נביטתם.

וכך, בעוד אני מהרהרת, בודקת ומתייעצת בנושא "העיתוי המתאים" להציג את מועמדותי לרשימה לכנסת, עושים אחרים את מלאכתי, לא אמונה, לא בעיתוי ובוודאי לא מעל הבמה המתאימה.

בוקר אחד מוכה אותי עתון "הארץ" בכותרת לא קטנה וגם לא סימפטית במיוחד: "פרס מפעיל לחץ לשילוב יעל דיין במקום בכיר ברשימה לכנסת הבאה". כך, לא תמיכה אלא לחץ, לא "מתנ"ס" מקום ריאלי אלא מקום בכיר והמשך סיפור שלא אטרח לבדוק מקורותיו, על סרוגיות חברי מרכז, סטיות מהתקנון הדמוקראטי, "סערת רוחות" שכותבו של שמעון פרס מעוררת הלחץ אף מוגדר כ"לחץ כבד".

כמעט ומתבקש לומר כאן – רגע, אין לי אותו. האיל ויש לי כוונה להציג מועמדות כזו, ושמחה לתמיכה של חברי המרכז ואף לא בוחלת בברכת הדרך מראשי המפלגה ופעילים שקולם נשמע בראשונים בין שווים, כדאי אולי בתחילת הדרך הארוכה להתמודדות דמוקראטית להצביע על כמה מהמהמורות שקל מאוד ליפול לתוכן.

הישר [illegible] הדמוקראטית ולהיסטול כל שנעשה בעבר בחדרי חדרים ובוועדות מינויים, מחייב אותנו ליושר והגינות גם במסגרות החדשות. אין טעם בדמוקראטיה שבמירכאות שפירושה יהיה קבוצות לחץ, אי־פירגון, עשיית חשבונות של "שמור לי ואשמור לך" ושיקולים שאינם לעניין.

כמעט שנה עד הבחירות, וכבר בוחשים. לא ברוח טובה של התמודדות בין שווי־כישורים במגוון של קורי־מחשבה, אלא ברוח הרעה הישנה שרוחתה רבים וטובים מהבמה הפוליטית. לפני שבודקים דרך ויכולת, בודקים בציציות, סופרים ותקיהמתנה, קצת מלחשים, קצת מטפטפים רעלים או צבעי מאכל וטעמים מלאכותיים, קורטוב קנאה וכמה קבין של חישובים אישיים – מתכון בדוק לשמיים עכורים בעננים שאינם נושאים גשמי ברכה מרענים ומיטיבים.

יורשה לי להניח, שכמוני, כן גם החברים האחרים שיציגו מועמדותם, מתייחסים להתמודדות והמשתמע ממנה במלוא האחריות הרצינית המתבקשת. קבוצות הלחץ, עושי העסקאות למיניהם ובעלי מחשבי־הכיס הטורחים בחישובי מאזני־כוח, אינם מקלים על מלאכתנו. הם גוררים תהליך שצריך להיעשות ברמה המחשבתית המחוייבת האישית אידאולוגית הגבוהה ביותר – לתת־רמה שאנו ראויים לטובה ממנה. אעיד על עצמי. בטרום־מירוץ, אמנם קיבלתי כמה ברכות מעמיתים לדרך, והבטחת תמיכה מפה ומשם, אבל לא חסרות גם "הצעות המגונות", ואם לא האיומים, לפחות האזהרות לגבי עצם החלטתי להציג מועמדות. להערותי מתייחסים כאל ילדה תמימה. ככה זה בפוליטיקה... וההשוואות הבלתי־נמנעות בעניין המטבח החמים, מיטת הכלב והפשפשים. רוצים לומר – זו דרכו של עולם, הפוליטיקה מלכלכת וההגינות ממנה והלאה.

יורשה לי להמשיך ולנסות להשאר ב"תמימותי". אנחנו פונים לדרך חדשה ונכונה. היא לא תוביל להישגים, מבית ומחוץ, אם היא תהיה פיקטיבית. אם כל תמיכה תפורש לגנאי כ"לחץ", ולכל עידוד תהיה צמודה תווית־מחיר, נמצא עצמנו נסוגים.

ההתמודדות הפנימית היא רק תחילת הדרך, והצורה שבה ננהל אותה, תקבע לא מעט את תוצאות המאבק האמיתי על קולות האחרים ובעקבותיהם – על דרכנו.

לפרוץ מהמבוי הסתום

מאת גד יעקובי

אם יסתבר שמו"מ לשלום עם ירדן אינו אפשרי בתקופה הקרובה, עלינו לשקול אפשרות של יישום אוטונומיה באורח חד־צדדי, תחילה בעזה ואחר כן ביו"ש

בעת כתיבת שורות אלו שככו לפי שעה הרוחות ביו"ש, בעזה ובקרב ערביי ישראל ונראה כי לפחות זמנית "הושב הסדר על כנו". בעקבות זאת, ובחלוף הגשם שפקד אותנו לאחרונה, עלינו לבחון את הסיבות האמיתיות שהביאו לגל המהומות הקשה ביותר שידעו השטחים מאז מלחמת ששת הימים ולהתפרצות חסרת תקדים בקרב ערביי ישראל. מעל לכל חשובה השאלה לאן מועדות פנינו כמדינה וכחברה.

יש המייחסים את האירועים להשפעת [illegible] מצד אש"ף. אין ספק כי [illegible] את התהליך ואין ספק שחייב צה"ל לאמץ אמצעים יעילים ובטוחים יותר לקראת אירועים דומים בעתיד. אולם ההתמקדות בגורמים אלה מחמיצה את העיקר: שבהיעדר הסדר מדיני יוסיף המצב להחמיר. מה שחווינו לאחרונה עלול להיות רק תחילתה של ההידרדרות הבלתי־נמנעת. אם תודות לחיילי צה"ל הצלחנו הפעם למנוע "מרי אזרחי" כולל, ייתכן שמונחים עתה היסודות למצב שבו יצטרכו הילדים הנולדים כיום לדכא התקוממויות קשות לאין שיעור בעוד 18 שנה.

את המקור האמיתי של האירועים האחרונים יש לראות בזעם ובשנאה שהצטברו ב־20 שנות הכיבוש, בתסכול ובתחושות חוסר האונים והתקווה לנוכח הקיפאון המדיני. הרואים בהפעלת כוח מאסיבי חזות הכל, הם החורצים גורלנו לחיות במעגל הקסמים הגובר של אלימות ואלימות נגדית. מהמעגל הזה מוצא אחד: פתרון מדיני שיאפשר לרוב תושבי יו"ש ועזה לחיות במסגרת מדינה ערבית, רצוי ירדנית־פלשתינית, תוך הבטחת בטחונה של ישראל.

נהא נא כנים עם עצמנו. 20 שנה לאחר מלחמת ששת הימים המחלוקת המדינית האמיתית בין מרכיבי הממשלה איננה על אותו אמצעי לניהול המו"מ הנקרא ועידה בין־לאומית, אלא לגבי השאלה הבסיסית של אופי המדינה בעתיד. הליכוד אינו מתנגד באמת לוועידה בין־לאומית דווקא, אלא לכל מהלך שיש בו כדי להביא לפשרה ביו"ש. המערך, לעומתו, איננו מחוייב בהכרח למכשיר הוועידה הבין־לאומית, אלא לתפיסה הבסיסית הרואה בהתקדמות לקראת פתרון מדיני כורח ישראלי עליון.

כבר היום, ב־1988, למעלה ממחצית התינוקות הנולדים בשטח שבשליטת ישראל אינם יהודים. בהיעדר הסדר מדיני, יהיה בארץ בתחילת המאה הבאה מספר זהה כמעט של יהודים וערבים, ושנים ספורות לאחר מכן יעלה מספרם של הערבים על היהודים. ניהפך למדינה דו־לאומית בלתי־דמוקרטית, שבה לכמחצית מהאוכלוסיה לא יהיו זכויות פוליטיות, או למדינה דו־לאומית דמוקראטית שתאבד את זהותה היהודית. זו אינה תחזית אפוקליפטית לאחרית הימים, אלא התפתחות שתתרחש במהלך חייהם של רוב האזרחים החיים כיום במדינה, אם לא נמצא דרך להגיע לפתרון מדיני.

במקביל לכך, יהיו גם ערביי ישראל נתונים לקונפליקט גובר. מאז נפתח "הקו הירוק" ומאז הוכרזה תוכנית האוטונומיה הם הועמדו במצב רגיש במיוחד. העובדה שרובם נאמנים לישראל ראויה, לכן, לציון מיוחד. האירועים האחרונים חייבים לשמש היבהוב נורית אזהרה.

אפשר, כמובן, להמשיך במדיניות הנוכחית, שפירושה המעשי המשך הסיפוח הזוחל. אפשר לסבול את הברוטליזציה הנמשכת של החברה הישראלית, לדכא התקוממויות בלתי־פוסקות ומחמירות בשטחים ולסבול פגיעה גוברת באופיינו הדמוקראטי. אפשר להמשיך ולהקיז את כוחו של צה"ל בהתעסקות המתמדת במהומות, במקום שימלא את יעודיו העיקריים של הרתעת מלחמה בעתיד והכרעה בה אם תפרוץ. הסורים מצידם, משקיעים משאבים אדירים לקראת מלחמה זו.

מנהיגות נבונה ביכולתה להתמודד בעוז ובאפקטיביות בשאלות הגורליות של תקופתה. כיום, נקראים אנו לפעול באומץ מרבי ולהצהיר כי לא ניתן לחסרי החזון בינינו, לאלה שחיים בפחד העבר, לחרוץ את גורלה של ישראל. בשנת הארבעים לעצמאותנו יודעים אנו שרק בידינו לקבוע את גורלנו. נקראים אנו לקבל החלטות מהקשות ביותר שיכול עם לקבל ושהינן, יחד עם זאת, כורח המציאות. עלינו להחליט האם אנו נחושים לקיים את שני יעודיה הבסיסיים של מדינת ישראל, להיות מדינה יהודית ודמוקראטית, או שמא נכונים אנו לוותר על אחד מעקרונות היסוד הללו. הכרעה גורלית זו היא העומדת בפנינו כיום.

אני מאמין כי עלינו לשאוף להשגת השלום עם ירדן באמצעות תהליך של מו"מ. יחד עם זאת, אם יסתבר שהדבר בלתי־אפשרי בתקופה הקרובה, עלינו לשקול נקיטת צעדים חד־צדדיים, כולל האפשרות של יישום אוטונומיה חד־צדדית, תחילה בעזה ולאחר מכן ביו"ש. במסגרת זו תשמור ישראל בידיה את מלוא השליטה הצבאית, תוך העברת כל הסמכויות האזרחיות לתושבים המקומיים.

אפשר לתת לצה"ל ולמדינה כולה להמשיך לשקוע בבוץ הכיבוש. אולם אפשר גם לפעול בכל דרך שהיא להגיע לפריצת דרך מדינית. שומה עלינו לבחור בדרך זאת. זהו הלקח העיקרי מאירועי השבועות האחרונים.

גלוי ומכוסה / יצחק רועה

הערבים – והדלות הבלתי־נסבלת של העברית

אני שומע באחד הימים האלה, ולא בראשונה, איש ציבור ערבי כרז'ין, ואני נתפס לדאגה על מצב העברית שבפי הערבים. אני נתפס גם לאנאלוגיות היסטוריות, שהן כידוע פרי דמיון והמצאה ואין להוכיח על־פיהן דבר. אני מתכוון לקשר שבין מצב עם בארצו לבין מצב לשונו, וכן למעמדו הלשוני המיוחד של הנוכרי החוזר. ואולי, פשוט, אגיד כבר למה אני מתכוון, וגמרנו. זה לא פשוט. הערבים והעברית הראציונלית שבפיהם, מזכירים לי כל מיני יהודים בגולה שהיטיבו לשלוט בשפת מקומם, וגילו בה מיני רגישויות, רגישויות שיהודים נוכרים לגלות, ומקומיים עשויים לשכוח.

איך אמר ראש המועצה בראריה? "איך נפריד בין שאלות מוניציפאליות ושאלות פוליטיות, אדוני המראיין. יש לנו עניין מובהק בשלום. כל עוד אין שלום אנחנו אזרחים ממדרגה שניה. רק עם בוא השלום נוכל להיות אזרחים שווים בישראל, וגו'". במילים אחרות, בבוקר אחד הימים האלה שמעתי ברדיו עוד אורח ערבי (בתשובה על "באמת אפשר לומר שכל הערבים רואים במדינת ישראל את מדינתם?") מציל את העברית העכשווית מדלותה המגושמת, הבלתי נסבלת. זה בולט במיוחד על רקע כמה וכמה התבטאויות ספר־עכשוויות. כמו, שר: "תראו מה קורה פה, מסתובב פה אדם עם רעיונות בלתי שקולים ומציע שנעזוב את עזה"; ח"כית: "גירוש מסיתים הוא עונש יעיל, מרתיע, והומאני"; ח"כ: "מדינה חופשית לא תקבע איפה גרים שריה (גם אם זה דורש עוד 70,000 ש"ח) – מה אנחנו, מדינה טוטאליטארית?" סגן יו"ר: "שלום עכשיו ועוד שמאלנים מציתים מחדש את המהומות בשטחים שרגעו"; ח"כית: "אם סובל לא סובל את העם היהודי, שיתאבד"; ח"כ: "צריך חלילן שיוביל את מאות המסיתים מעבר לירדן". חבר ועדה: "צריך להיות ברור: מה שצריך לעשות, צריך לעשות. נקודה. אז יש נפגעים". ובאחרונה גם ההצעה הלשונית הזאת בכנסת: "הגיע הזמן שנהיה מדינה נורמאלית ושבכנסת ידברו רק עברית, לא ערבית!".

בשם הדלות הבלתי נסבלת של העברית אני מציע לקבל את ההצעה. אם נאבד את העברית שבפי חברי הכנסת הערביים, מי ידאג לרגישותה הפחותה והולכת, מי יחוש לדייקה המתערפלת.

נ.ב./ שלמה שבא

בית מינכן

מדוע לא, פשוט, "אכסניית י"א הספורטאים"? אני חושש שהתשובה אחת: הזהב

זה מתחיל להיות קשה יותר ויותר. לאחרונה מצטרפים יותר ויותר מקומות שקשה לעבור על פניהם. עכשיו נוסף לרשימה בית – אתה עובר על פניו ומוכרח להסב את הראש.

הדרך הרחבה לאורך נהר הירקון נכנסת לתל־אביב מצפון. רחוב אוסישקין. המכוניות זורמות בו בשטף. ופתאום, אתה נעצר ואינך מאמין למראה עיניך. על בית חדש ונאה העומד בחצר אכסניית הנוער הוותיקה, עטוף אריחי־קרמיקה בסיגנון הימים האלה, מתנוססת כתובת גדולה המודיעה על שמו שניתן לו זה עתה: *בית מינכן*. אתה מסתכל ואינך מבין, משהו כאן השתבש: בלב תל־אביב עומד בית־ציבור, מקום משכן לתיירים צעירים מכל העולם, והוא קרוי בהבלטה על שם העיר מינכן, ממקומות הולדת הנאצים.

אבל רגע אחד. יהודי תל־אביב הם פיקחים, פיקחות המזכירה אותה הערצה אנטישמית ותיקה לכשרונותיהם הפינאנסיים של היהודים. אלו שקראו לבית בשמו חששו, כנראה, שמא יתעוררו כמה עושי־צרות ויקראו תיגר על שם הבית, ומצאו דרך מחוכמת מאוד לענות לאותם עושי צרות להכעיס: הבית – שמו *בית מינכן* ואותיות גדולות מכריזות על כך, אבל מתחת לשם, באותיות קטנות יותר כתובה שורה נוספת: "לזכר י"א חללי אולימפיאדת מינכן". וזו צריכה להיות התשובה למי שישאל מדוע מוקדש בית־ציבור בתל־אביב לעיר שהיא אחת מערי הולדת הנאציזם.

אבל מובן, שהקדשה זו יש בה מן המירמה: כיצד זה נקרא הבית על שם העיר שבה נרצחו 11 הספורטאים – ויש הטוענים מתוך רשלנות או לא־איכפתיות של שלטונות גרמניה אשר רצו באולימפיאדה שקטה – ולא על שם הנרצחים, פשוט: *אכסניית י"א הספורטאים?*

כשרואים שם עיר על בית ציבורי, ניתן להבין שאותו בית מוקדש לכבודה של עיר וכמובן גם לכבודם של תושביה. וכך גם בית מינכן מוקדש לתושביה של מינכן שתרמו כנראה ביד נדיבה את הכסף, או חלקו, לבניין הבית.

במינכן של היום, ארבעים־ושלוש שנים אחרי רצח העם היהודי, עדיין חיים רבבות תושבים שהיו מסובאי מרתף־הבירה הנודע שם ושיכורים מטירופו של היטלר, אנשי אס אס, רוצחים, חונקים, משלחים לגאז: פקידים שערכו רישומים של האנשים שנשלחו ברכבות ושל האנשים שנשרפו, וחיים שם רבבות אזרחים שראו את שכניהם מגורשים מבתיהם למקומות־אבדון ושתקו. גם על שמם נקרא הבית.

בכמה אפשר לקנות מקום ציבורי בעיר יהודית, שייקרא באותיות גדולות על שם אותה עיר ותושביה?

ואני חושש שהתשובה היא אחת: מטבע הזהב.

בזמן האחרון מבקשים הגרמנים לקנות קצת מצפון ומשלמים עבורו יפה. הם עצמם אינם מכבסים את מצפונם: אין הם דנים באימה וברצח אשר זרעו, הם קונים פה־ושם קצת־מצפון כדי להראות שגם הם עוסקים בתקופה הנאצית. וכך דרך משל, הם קונים בארץ שתיים או שלוש הצגות בהן אנחנו דנים בהתנהגותם של היהודים בימי הרצח, והתיאטרונים שלנו מציגים בגרמניה את המחזות על המריבות וההתנגשויות שהיו בין הנרצחים, ואילו את הרצח עצמו שוכחים הגרמנים, אבותיו, אין הם מעלים בהצגותיהם. לעתים הם קונים אצלנו מחזות־מצפון שאנו דנים בהם בכאב על היחסים שנוצרו בינינו ובין ערביי הארץ – והם לגיטימיים בהחלט בהצגה בארץ – ומעלים אותן בערי גרמניה: ראו כיצד היהודים עצמם נוהגים. עסקים אלו מסועפים מאוד, לפעמים, כמו במקרה שלנו, הם גם קונים שם של בית או שנענים להצעה ישראלית, בסתרת אותרי תרומה, בעניין זה. כבר אמר יותם בעתנו זה: הם יקנו לבסוף את יד־ושם.

ירושלים 88: היה סטאטוס קוו?

מאת יורם לוי

הקלף העיקרי שנותר עתה בידי הדתיים להחזרת המצב לקדמותו הוא חוק ההסמכה המוצע, שסעיף 3 בו נועד לתת הכשר רטרואקטיבי לחוקי־עזר ישנים שנחקקו ללא סמכות

זה שבועות מספר מוקרנים בתשעה אולמות שונים בירושלים סרטי קולנוע ובמקומות אחרים מתקיימות פעולות תרבות. ליד בתי־הקולנוע במרכז העיר ניצבים כל שבוע כמה חרדים במשמרת־מחאה, אבל ההרגשה היא שהקרנת הסרטים נכנסת אט אט לשגרה. הסטאטוס קוו, כך נראה לפי שעה, נפרץ.

נסיונות ראשונים לפתוח את ירושלים בשבת נעשו כבר לפני שנתיים. כמה בתי־אוכל פתחו את שעריהם גם בשבת, לאחר שגילו כי חוק־העזר העירוני אינו אוסר על כך, למעשה. סיעת "ירושלים אחת", סיעת הרוב במועצת העיר, החליטה בחשאיות לפעול ליצירת סטאטוס־קוו חדש בין התושבים החילוניים לדתיים בעיר. הכוונה היתה בפירוש ליצירת מצב חדש ולא לשבירת המצב הקיים במעשים בוטים, שיגררו עימות חזיתי. אלה שהחליטו על כך סברו, כי מוטב שתהיה לעיריה שליטה על פתיחת העסקים בשבת, בעיקר מן הבחינה הגיאוגרפית, כדי שההפרדה הגיאוגרפית בין שכונות חרדיות מובהקות לשכונות חילוניות באופיין תישמר, ולא תיפתח מסעדה בשבת ליד כיכר השבת, למשל.

בעקבות אותה החלטה נפתחו תוכניות ראיונות בשבת בבוקר בתיאטרון ירושלים. היה זה סוד גלוי כי באגרטל הפרחים שהוצב על השולחן הוסתר מיקרופון, שנועד להגביר את קולם של המראיין ואורחיו. ללא יחסי ציבור רחבים נפתח גם אולם הסינמאטק להקרנות סרטים בלילות שבת. החרדים אמנם מחו, אך בשל ריחוקו של האולם מן השכונות החרדיות גווע קול המחאה מהר מאד. בצנעה פעל גם אולם "צוותא" הקטן, והתקיימו בו מופעים והקרנות סרטים. לפני שנה פתח אמציה קפלן את אולם הקולנוע בבית אגרון, אך העיריה בלמה את הנסיון בעודו באיבו.

בחודשי הקיץ אשתקד שוב פתח קפלן את האולם, הפעם בגיבוי ציבורי – מאחוריו התייצב מטה המאבק למען חופש התרבות בירושלים, שהוקם על־ידי פעילי מפ"ם, ר"צ ו"שינוי" בעיר. הגיבוי שנתן המטה לקפלן ואחר־כך לבעלי בתי־קולנוע אחרים, והפגנות החילונים מול החרדים, שינו בהדרגה את פני ערבי השבת במרכז ירושלים.

החרדים, בתגובה, דרשו מן העיריה להעמיד

הקלף שנותר: חוק ההסמכה
שר־הדתות זבולון המר

לדין את בעלי בתי־הקולנוע, המפרים, לדעתם, את חוק־העזר העירוני. גורמים בעיריה הזהירו, כי תוצאות המשפט לא יהיו דווקא לטובת

פירושה של הצהרה למפרע
ראש העיר טדי קולק

החרדים, אבל עסקני המפלגות הדתיות לא שעו לאזהרותיהם. תוצאות המשפט ידועות: פסק הדין של השופטת פרוקצ'יה, הקובע, כי למעשה אין העיריה יכולה לאסור הקרנת סרטים בשבתות. השופטת פסקה, כי חוק־העזר העירוני בטל משום שהוא סותר את מגמות המחוקק בשאלת חופש הפרט.

לעיריית ירושלים ניתנה ארכה של 45 יום לערער על פסק־הדין לבית־המשפט המחוזי: ארכה זו הגיעה לקיצה בשבוע שעבר. העיריה, בתרגיל משפטי מתוחכם, החליטה שלא להחליט ופנתה לבית־המשפט המחוזי בבקשה לקבל ארכה של 30 ימים נוספים להגשת הערעור. בקשתה התקבלה. בהודעה לעתונות הסביר דובר העיריה רפי דברה, כי העילה לבקשת הארכה היא הדיונים המתקיימים בממשלה ובכנסת במגמה לחוקק, בתהליך חקיקה מזורז, חוק הסמכה מיוחד. החוק אמור להבהיר את סמכות העיריות לחוקק חוקי־עזר בעניין השבת. למעשה, מאחורי הודעת הדובר מסתתרת כוונה אחרת: דחיית הערעור היא ביטוי לרצון העיריה ליצור סטאטוס־קוו חדש בירושלים.

בשעה שהתקיימו הדיונים המשפטיים הקימה עיריית ירושלים את ועדת הרמן, שבדקה את הסטאטוס־קוו מ־1955 וקבעה שאינו ריאלי ויש לשנותו, תוך הקפדה על הפרדה גיאוגרפית וריכוז הפעולות התרבותיות באזורים חילוניים. דו"ח הרמן התקבל בהנהלה וגם במועצה וכך היה למעין "הצהרת מדיניות" עירונית. על בסיס דו"ח זה, ובלי לחכות למסקנות הוועדה הממשלתית שמינה השר המר ואשר לא ברור מתי תסיים את עבודתה, החלו משפטני העיריה בניסוח חוק־עזר עירוני חדש.

הקלף העיקרי שנותר כעת בידי הדתיים להחזרת המצב בירושלים לקדמותו הוא חוק ההסמכה. בהצעת החוק של שר הדתות זבולון המר נאמר במפורש: "לאחרונה, נפתחה שאלת חוקיותם של חוקי־העזר בעניין השבת ומועדי ישראל מחדש בבמה בבית־משפט שלום. כדי להסיר ספק אחת ולתמיד, מן הדין לחוקק את חוק ההסמכה המוצע, כדי להחזיר על כנו את הסטאטוס־קוו השורר במדינה במשך ארבעים שנה".

ואכן, מסעיף 3 בהצעת חוק ההסמכה, שעניינו "אישור חוקי־העזר", ניתן ללמוד כי החוק כולו נועד למעשה לתת הכשר, רטרואקטיבית, לחוקי־העזר הישנים, שלכאורה חוקקו ללא סמכות, וכך לעקוף את פסק־הדין של השופטת פרוקצ'יה. "חוק ההסמכה מכניס בעצם אלמנט של אנטי חוק", כדברי גורם בכיר בעיריית ירושלים. אותו גורם הוסיף, כי פגיעתו של חוק זה תהיה חמורה הרבה יותר בערים חילוניות מובהקות כמו תל־אביב.

לפני שבוע נפגש טדי קולק עם שמעון פרס ודן עימו במשמעויות החוק. לפני שניהם, כמו בפני כל שרי המערך, הונחו הסבריו של השר משה שחל להצעת החוק. בין היתר הסביר שחל, כי הצהרה רטרואקטיבית על כך שחוקי־העזר הקיימים אינם נוגדים את זכויות האזרח אין בה כדי להועיל, וכי "יש צורך בהסמכה מפורשת

(המשך בעמוד 8)

هكذا عن الأصل

מכתבים למערכת דבר

הפסיקו לבעוט בהסכמי קמפ־דיוויד

דוברי הליכוד עשו את זה שוב, בפעם המי יודע כמה. רוני מילוא בהופעתו בטלוויזיה ביומן של יום ו' (1.1.88) דיבר בשבחם של הסכמי קמפ־דייוויד כעוגן הפתרון לעתיד השטחים. גם רה"מ שמיר וגם בכירים חוזרים ב"מתנה הלאומי" נשענים על הסכמי קמפ־דייוויד כדי להגן על המשך הסטטוס־קוו ועל כוונות הסיפוח שלהם. אחת משתיים: או שהם סומכים על כך שרוב הציבור בישראל אינו בקיא בהסכמים אלה (ובייחוד לא שמע על המקור הרשמי באנגלית, המדבר על "הזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתינאי"); או אפשרות שניה, הם מרמים את עצמם ואת העם כולו. האם רוני מילוא ושותפיו נתנו דעתם על הנקודות הבאות:

(1) הסכמי קמפ־דייוויד נשענים על החלטות 242 ו־338, המבוססות על העיקרון הפשוט של "שטחים תמורת שלום". זהו עדיין הבסיס היחיד לכל מו"מ אפשרי בין מדינות האיזור.

(2) הסדר ה"אוטונומיה" הוא זמני בלבד (לכל היותר, ל־5 שנים בלבד). לאחר שתחול האוטונומיה לפלשתינאים שייבחרו בגדה ובעזה ולירדנים תהיה אפשרות להטיל וטו על כל הצעה חד־צדדית של ישראל לקבוע את הסטטוס הסופי של השטחים השנויים במחלוקת.

(3) על ישראל חל איסור לספח ולהחיל את הריבונות על השטחים. הפלשתינאים (יחד עם ירדן ועם ממשלת ישראל) יהיו שותפים פעילים לקביעת עתיד השטחים, בדרך של מו"מ מדיני.

(4) אם הסכמי קמפ־דייוויד הם טובים כל כך לליכוד, ועדיפים על כל ועידה בין־לאומית או על דרישה בן וישיר עם האויבים האמיתיים שלנו – הפלשתינאים ונציגיהם – מדוע התנגדו שמיר וארנס בזמנו לקמפ־דייוויד? מדוע לא התקדמנו בנושא האוטונומיה? מדוע התפטר שר־הביטחון דאז, עזר וייצמן? מדוע שלא נחיל את האוטונומיה עכשיו, ובעזה תחילה?

השנה מלאו עשר שנים להסכמי קמפ־דייוויד, וזוהי הזדמנות טובה "לחשוף" אותם בעיני הציבור. רה"מ דאז, מנחם בגין, לא רק קירב אותנו לשלום עם מצרים, אלא גם הכיר למעשה, לטוב ולרע, בקיומו של העם הפלשתינאי ובצורך לפתור את הסיכסוך בתוך ארץ־ישראל בדרכים מדיניות, משמעו פשרה. מאחר שלמנהיגות של היום ב"מחנה הלאומי" אין כל עניין בפתרון מדיני זה, אני מציע שיפסיקו לנפנף ברגל של הסכמי קמפ־דייוויד.

אריה קצוביץ
ירושלים

מעשה ההביץ של חריש

עוצמתו של מטען חומר נפץ אינה רק פונקציה של כמות, אלא בעיקר של מקום הפגיעה. מעטפת נפץ אולי לא הורגת, אך די בה כדי לגרום מומים.

ביום ד' (30.12.87) פתח היועץ המשפטי חריש מעטפת נפץ. היא התפוצצה בפניו, כיוון שהוא ניסה גם להדביק אותה וגם לקרוא את הכתוב בה לפני קהל עיתונאים, אנשי אקדמיה וקציני צה"ל בסימפוזיון על עיתונות בתקופת וכנתקפת. "אין עיתונות נתקפת, כי היכן היא האכסניה שבה יוכל הנפגע לגמול לתוקפיו ולשפוך את דמם כמו שעשו הם לו?" – אמר ושכח את משפט המפתח אשר ליווה את העיתונות במלחמת לבנון – "העיתונאים הם רעל" (אריק שרון), אמר ושכח את דברי הרמטכ"ל – "העיתונות מלבה את ההמונות".

אמר ושכח את דברי פרופ' ארנס בפרשת קו־300 – "אסור לתת לעיתונאים להסתובב בין הרגליים".

בהסברים ארוכים וגלישות עמוקות לשון ניסה למקם עצמו לא פחות טוב מהיועצים המשפטיים הקודמים בתורות על שמירת שלטון החוק. כראייה שלה את מאוויו לשאול את שני ראשי הממשלה הנבוכים – שומרי החוק המפורסמים של אברהם שלום, ג'ונתן פולארד ועמירם ניר.

"כיצד יכול היועץ המשפטי, שאל חריש, להפעיל את שלטון החוק, להתמודד עם מערכות הממשלה והכנסת אחרי הכפשה בזו?" – התכוון למאמרי המערכת של עיתון "הארץ" עליו בעניין הסגרת נקש.

אכן, יש לשאול מה באמת מפריע ליועץ המשפטי של ממשלת ישראל – ביקורת של עיתונים או עורכי־דין וח"כים המורידים שינה מעיניו בשימועים ליליים? באמרי מערכת או רבנים ראשיים התובעים להשאיר בארץ פושע פלילי בר־הסגרה? עיתונאים חדי־לשון או ראשי שב"כ המשקרים לוועדות חקירה ממלכתיות? המעטפה שפתח חריש באוניברסיטת תל־אביב היתה מלאת דמעות שליש, ליטופים עצמיים וטפיחות יד ימין על שכם שמאל של יועץ מטורמד, המחפש את הצדק מתחת לפנס העיתונות בשעה שהלה אבד לו איישם בין חוסר יכולתו להחליט לבין אומץ־ליבו וכושרו האמיתי כשומר הסף של שלטון החוק בישראל.

איתי לנדסברג
תל־אביב

משבר "אמת" במושבים

זה זמן רב מתנהל ויכוח ציבורי על תיפקודה ועתידה של ההתיישבות בכלל והמשק המשפחתי במושבים בפרט. ההתיישבות, שהיתה פאר היצירה של תנועת העבודה, קורסת ומתמוטטת לנגד עינינו כאילו נגזר דינה למות. הקואופרציה שנשאה אופי ערכי חברתי כלכלי הפכה לצנינים בעיניהם של מתיישבים רבים, בה בעת שבמדינות רבות בעולם הקואופרציה פורחת ומשגשגת. לא עוד עזרה הדדית, ערבות הדדית, שיווק משותף, כל איש לנפשו, מושבים הופכים למושבות, ומשק חקלאי הופך לחווה.

המשבר הכלכלי הוא חמור, אולם התפרקותם של הדפוסים החברתיים ערכיים הוא חמור שבעתיים. יתירה מזו, השלכותיו של המשבר על הדור הצעיר הוא חמור לא פחות, חל פיחות בערכו של הנח"ל כמקים יישובים, כחיל להם מעולה, והוא אכן כזה. המוסדות המיישבים מתקשים למלא משבצות התיישבות חיוניות לעם ישראל, והרי לך מציאות מעוותת, עם ישראל מצטופף לו בין גדרה לחדרה, ללא חזון האידיאלים.

יש להצטער, שדווקא התוכנית הכלכלית מיולי 85 בעת כהונתו של שמעון פרס כראש ממשלה, הדבירה אמנם את האינפלציה אולם היכתה קשות את המשק היצרני אשר שילם את המחיר הכבד ביותר. אז לא נעשה די להצלתה של ההתיישבות והיא נותרה עתה כבת ערובה הנתונה לחסדיהם של שמיר שרון ומודעי.

מפלגת העבודה חייבת ראשית כל במהפך תפיסתי בקרב הנהגתה בגישתה לערכי ההתיישבות. מהפך זה הוא חיוני קודם כל כיוון שפריחת ההתיישבות היא צורך לאומי. ושנית, שנוכל בראש מורם לתבוע את אמון המתיישבים בבחירות הקרובות.

הרצל חגי
מושב יעוב

[illegible]

בשנת 1946 פרצו מהומות בכל היישובים היהודיים בארץ־ישראל. צעירים יהודים מאסו בחיים תחת שלטון הכיבוש הבריטי, ויצאו להפגין למען הקמת מדינה יהודית עצמאית. החיילים הבריטים פתחו באש והרגו מפגינים, ולמרות זאת נמשכו ההפגנות וההמהומות.

ממשלת בריטניה הודיעה, כי חובתה לשמור על השקט והסדר בארץ־ישראל, וכי המהומות נגרמו על־ידי מסיתים וטרוריסטים. כוחות צבא גדולים נשלחו. מאות יהודים נעצרו על־ידי שירותי הביטחון הבריטיים ונכלאו במחנות־מעצר שהוקמו במיוחד. ראשי המסיתים גורשו בצו המושל הצבאי הבריטי.

כידוע, זכו אמצעים אלה להצלחה מלאה. היהודים הבינו, כי אין להם כל סיכוי להתמודד עם כוחם של הבריטים, ויתרו על שאיפתם להקים את מדינת ישראל, והמנדט הבריטי נמשך עד היום.

מאיה טרכטנברג
גבעת שמואל

מזיק – לנו

דומה שאת גל התגובות להצהרתו האחרונה של ח"כ שליסא מאפיין חוסר הבנה יסודי באשר למשמעות פעולת התבטאות זו. ומדוע אני מכנה הצהרה כה מגונה פעולה?

בניגוד לאלה הקובלים, כי דברי שליסא מזיקים לנו, כלומר למדינתנו, הוגל הנ"ל ברעיון שונה לחלוטין באשר לאותה מדינה. הח"כ הנכבד בבואו להבדיל הבדל ברור בין אויבי המדינה ונאמניה, רואה בנזק זה תשלום זניח לחלוטין. ואותה מלה קטנטנה – לנו – מתייחסת אך ורק על שומרי המדינה וכל השאר זה – הם.

ומכאן, שליסא ודומיו אינם קנטורנים בעלמא אשר מילים גסות נשמטות מפיהם ואז היו ראויים לגנאי כמזיקים, מהרסים וכו', אלא הם פועלים באופן ברור ומשוטה עפ"י העיקרון הפשיסטי המרכזי של כינון ושמירת המתח בין הצודק – הנאמן והלא־צודק – "ריאקציונר תבוסתן".

שהרי לאיזה שקט בדיוק מתכוון האיש כשהוא קורא להשכבה (מגנת מעניין) של כך וכך ערבים? זהו בדיוק השקט החיוני לימין ומהותי לעצם פעולתו ולמעשה הוא רועש ביותר.

השמאל מסרב להתייחס באופן אמיץ לדרכו הברורה של הימין. הוא כנראה באמת סבור, שהוא ברפובליקה של אפלטון בעודו מבוסס עמוק בביצה של רומולוס.

ולא זאת ועוד אלא ששנות שיכשוך התחמקות מעימות עם חיות הביצה התוקפניות הפכו את השמאל ליצור מגמגם קלישאות ודו־ערכיות תוך ניהול קרב נסיגה אבוד. התבטאות שליסא על הגיר היא קליפה ריקה השמאל בוחר לגרום את הקליפה הבוזקת מעימות ישיר ואמיץ (בו יאולץ להעמיד דעות ורעיונות "בונדיים") במטיל הקליפה.

מאבק פסטי נלחם השמאל על מנת להישאר באותו "אנו" כללי וחמים. מוטב שיסיק את המתבקש מן השינוי הטרמינולוגי של מושג שתוק זה.

שרון הפץ

האשמת אחרים, תירוץ קלוש

במאמר של יעל פישביין "המהפכה שלא היתה" ("דבר" 4.12.87) מלינים ראשי פרוייקט באוניברסיטת חיפה שלא ניתן להם לבצע מהפכה חינוכית ביישוב אור־עקיבא, והושמו בפניהם מכשולים בבריקת הדברים בשטח. מערותו של שלום שבתאי, יו"ר המועצה המקומית, לא עולה, לצערנו, תוכנית חינוכית בתוה, אלא מסכת של דברי השמצה והכפשה המוטחים במורי אור־עקיבא. האם בהטלת דופי ביישוב שלם על מוריו, תלמידיו ומוסדותיו, יעשו אנשי הפרוייקט מאוניברסיטת חיפה את ישראל "מדינה שבראי לחיות בה"? האם זוהי "ציונות 87" שעליה הם הצהירו?

הכל מנוכר, הכל שחור, לדברי "המתקנים הנאורים". משרד החינוך לוקה בצרות עין. המורים גרועים מכל, ורק הם משיחי... החינוך החדשים ירפאו את תחלואי החינוך. לאט לכם רבותי: מחנכים נתבעים למידה מסויימת של צניעות. במחוז חיפה בראשותו של ד"ר יוסף גולדשטיין, עדים אנו לעשייה חינוכית מבורכת ומפוארת והרוצים לקחת בה חלק יבורכו. אם הדרך היא זריקת רפש לכל הכיוונים, חלקנו לא יהא עימכם, ובמקום ליילל על חיים הקצרים של הפרוייקט אולי צריך לומר "ברוך שפטרנו מעונשו של זה".

אברהם בן־שבת
יו"ר הסתדרות המורים
סניף חיפה
אלי דהן
מזכיר סניף המורים
חדרה

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים •

קשר ישיר

הילד רועי רוסאנו שלבד, לפני כשבוע ימים, גנב בתל־אביב, כשהוא רודף אחריו בסגנון "הסמבה", התקבל ביום שישי בלשכתו של ראש העירייה שלמה להט. כשנשאל איזה פרס הוא מבקש, ענה: "קורס קרטה, קורס השרדות". לפגישה הגיע רועי מלווה באביו שניצל את ההזדמנות להראות לצ'יץ' את הספרים שנכתבו ואוירו על־ידי בני המשפחה: האם אילנה, מלידת "קשקש בלבוש" והילדים ברעז ורועי. בתום הפגישה הודיע להט על ההסכם שנתתם: "אני מבטיח לך שנת למודים על חשבון העירייה במרכז למוסיקה ואם העירייה תצטרך לרכוש לך כלי מוסיקאלי – היא תעשה זאת. נצרף אותך לקורס האמנות בבית הלנה רובינשטיין ונסדר לך קורס השרדות. אם תהיה בעיה, התקשר אלי ישירות". **נתן רועי**

סיכוי

הקמת ממשלה חדשה בבלגיה היא מלאכה קשה במיוחד, שכן לניגודים בין המפלגות הפוליטיות מתוספת המחלוקת האתנית־תרבותית־לשונית בין הפלאמים לוואלונים, ובעצם קיימות שם שתי מפלגות מקבילות של סוציאליסטים, נוצרים סוציאלים וליברלים. לראשונה מזה 50 שנה שתי הסיעות הסוציאליסטיות יחדיו הן הגורם המוביל בפרלמנט, והפוליטיקאי הסוציאליסטי הפלאמי וילי קלאס נתבקש על־ידי המלך בודואן לבדוק אם יוכל לכונן קואליציה חדשה, שתחליף את ממשלת ימין־מרכז הקודמת. בשבועות הקרובים יתברר עם יצליח במשימה זו. אגב, קלאס שביקר לפני 12 שנה בארץ מצטיין גם בכשרון אחר – כמוסיקאי. **שיין**

יו"ר לגימלאים

אליהו רייף (בן 72) (בתמונה) עשוי להיבחר לראשות הסתדרות הגימלאים במקומו של אוריאל אברהמוביץ, שהחליט לפרוש מתפקיד בסוף חודש זה. רייף, רמות ותיקה בהסתדרות, שימש במשך 11 שנה כמזכיר הסתדרות הפקידים, עובדי המינהל והשירותים ובמשך שתי קדנציות שימש חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות. בשנה וחצי האחרונה הוא עומד בראש מועצת המנהלים של קרן הפנסיה "מקפת", כיו"ר פעיל. בטרם נכנס לתפקידו האחרון עמד רייף בראש ועדה שגיבשה דרכים למיזוגן של קרנות הפנסיה ההסתדרותיות. רצה הגורל ודווקא מבטיחה של קרן "מקפת" בראשה הוא עומד, נמנים עם המתנגדים התקיפים ביותר למיזוג המוצע.

חיים ביאור

כך נראו פני הדברים בלונדון בשבוע שחלף. כדי שלא יקפאו חוטמיהם השתמשו דאריל לונדון ובריס גוס, בני השמונה, במסכות סקי.

בנוסח צרפתי

נגן הויבראפון האמריקאי ליונל האמפטון (במרכז) פרץ בצחוק לאחר שהוכתר כ"אביר" האומנויות על־ידי שר התרבות הצרפתי פרנסואה לאוטר (משמאל). בטקס שהתקיים בפריס ביום שישי השתתף גם השגריר ארצות־הברית בצרפת ג'ו רוג'רס.

הנבחר

סטודנטים, מהמחלקה לספרות בן גוריון בבאר שבע, בחרו בסופר עמוס עוז כמרצה מצטיין מבין כל המרצים במחלקה לספרות באוניברסיטה. הסקר מתייחס לשנת הלימודים החולפת, אולם רק בימים אלה פורסמו תוצאותיו. עמוס עוז מתגורר עם משפחתו בערד ומשמש מרצה במחלקה לספרות זו השנה השניה. בכל שנה בוחרים הסטודנטים בבאר שבע במרצה המצטיין. המצטיינים נבחרים באמצעות סקר הערכת הוראה.

אמיר רוזנבלום

פגישה בדאווס

יוון ותורכיה שתיהן חברות בנאט"ו, אך למעשה הן מסוכסכות מבחינה פוליטית ואסטרטגית בשאלת הריבונות האווירית והימית בים האגאי שכל האיים המצויים בו (פרט לשניים בקרבת הדרדנלים) מהווים חלק אינטגראלי מתחום ריבונתה של יוון, וכן בגלל החלוקה "דה פאקטו" של קפריסין בעקבות פלישת הצבא התורכי לצפון מזרח האי ב־1974. ראש ממשלת יוון אנדריאס פפנדריאו מחזיק בתפקידו מאז נצחון מפלגת פאסוק השמאלית ב־1981 וראש ממשלת תורכיה טורגוט אוזאל – מאז 1983. למרות העימות הפוליטי יוועדו לראשונה השניים לשיחת עבודה בעת כינוס "הפורום הכלכלי" הבין־לאומי בדאווס שבשווייץ, בעוד שלושה שבועות. תוצאות מעשיות אינן מבוטחות מראש, אך לעצם הפגישה הגלוייה, שלא כדוגמת הפגישות המוכחשות תמיד בין המלך חוסיין למנהיגי ישראל – נודעת משמעות פוליטית כשלעצמה.

ש. שלמה

תרומה

17 אומנים ירושלמים תרמו מיצירותיהם לתערוכה שנפתחה אמש והכנסותיה מיועדות להרחבת המחלקה הכירורגית של בית־החולים הוותיק "ביקור חולים" במרכז העיר. המחלקה הוקמה לפני חמש שנים על יסודותיה של מחלקה דומה שנסגרה למעשה אחרי מלחמת השחרור. למרות קבלת אישור עקרוני ממשרד הבריאות להרחבתה לא הוקצה לשם כך תקציב. משפחת רייכמן מקנדה נחלצה לעזרת בית־החולים והסכימה לתרום את הסכום הראשוני. במקביל אירגן אמש חוג ידידי המחלקה תערוכת מכירה, במלון הר־ציון, של ציורים ופסלים שנתרמו, כאמור, למימון רכישת מיכשור מתוחכם למחלקה החדשה.

יורם לוי

אכזבה בירושלים

ברגע האחרון ממש התברר לחברת המחשבים הירושלמית "ג'ון ברייס", כי לא תוכל להשתתף במכרז לפיתוח מערכות לוגיסטיות ותיעודיות ממוחשבות לתוכניות החלל האירופיות החדשות הנקראות "הרמס" ו"קולומבוס". לתדהמתה הגיע למשרדיה טלקס מאירופה, המסביר באריכות כי מאחר שטרם הושלם רישומה של מדינת ישראל כחברה בסוכנות החלל האירופית, לא תוכל "ג'ון ברייס" להשתתף במכרז כקבלן ישיר. נראה כי עלותם הגבוהה של דמי ההשתתפות בפרוייקט היוקרתי עיכבה עד כה את ממשלת ישראל מלהשלים את הליכי ההרשמה. אולם "ג'ון ברייס" מתעקשת להשתתף והיא פועלת לשם כך על־ידי התקשרות בקבלן משנה עם חברת המחשבים הצרפתית "סינרג'י".

קסמי המטבח

לבאי יריד המטבחים שננעל אמש, זומנה הפתעה. יפהפיה חבושה בכובע טבחים, ישובה בתוך סיר מרק ענק, קיבלה את פני המבקרים בדוכן חברת ריס. הריהי לפניכם.

בשנות הפנאי

עשרות גימלאים מתנדבים בארצות־הברית הגיעו ביום שישי לעבודה במחנות צה"ל. את הפרוייקט יזמה המחלקה לעליה וקליטה בסוכנות היהודית.

צילום: יצחק הררי

רומניה

מאת ארנונה שמאן

ברידג'

רבים מהשחקנים והשחקניות הצעירים המוכשרים, הם יוצאי רומניה. כבר בגיל בית הספר התיכון מתוודעים הצעירים למשחק הברידג', שהינו בגדר משחק ספורטיבי ולא משחק מזל, וכך נוצרת עתודה טובה וחינוך נוער כבר מגיל צעיר, חיוני בכל מסגרת ספורטיבית הרוצה להגיע לרמה טובה.

היד הבאה שוחקה בתחרות קבוצות שהתקיימה ברומניה.

	♠ AKQ2 ♥ A62 ♦ 9753 ♣ AQ	
♠ 9853 ♥ 97 ♦ QJ108 ♣ KJ9	צפ מז מע דר	♠ 104 ♥ J10853 ♦ 6 ♣ 76542
	♠ J76 ♥ KQ4 ♦ AK42 ♣ 1083	

מחלק: דרום
פגיעים: צפון דרום
ההכרזה:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 דיאמונד	---	1 ספייד	---
1 בלי שליט	---	4 בלי שליט	---
*5 דיאמונד	---	5 בלי שליט	---
**6 הארט	---	6 בלי שליט	---
	----		

* אלוף אחד
** שני מלכים

בחדר הסגור הגיעו צפון דרום לחוזה של 6 דיאמונד (חוזה נכון יותר), חוזה חסר כל סיכוי, שהוכשל.

בחדר הפתוח הוביל מערב בתשיעית ספייד. לצופה מהצד נראה שלכרוז יש 11 לקיחות (4 בספייד, 3 בהארט, 2 בדיאמונד ו־2 בקלאב ועקיפה מוצלחת), ולאור חלוקת סידרת הדיאמונד, נראה החוזה כאבוד. אולם, כפי שכבר הדגשנו פעמים רבות, יאוש אינו מביא לתוצאות חיוביות, ורומניה, תקווה לעתיד טוב יותר, הינה תכונה שעוזרת בחיים, לכן ישב הכרוז דקה ארוכה, חשב וחשב והגיע לפתרון הבא:

הכרוז זכה בספייד ביוו, המשיך בקלאב לעבר המלכה, המשיך בשלוש לקיחות בספייד, כשהוא משליך דיאמונד מידו, ובמלך ומלכה הארט, כשהוא מגיע למצב הבא:

	♠ ---- ♥ A ♦ 9753 ♣ A	
♠ ---- ♥ ---- ♦ QJ108 ♣ KJ	צפ מז מע דר	♠ --- ♥ J108 ♦ 6 ♣ 76
	♠ --- ♥ 4 ♦ AK4 ♣ 108	

הכרוז שיחק הארט לעבר האלוף, ומערב נקלע ללחץ, אם ישליך קלאב, תוגבה העשירית שביד הכרוז, ואם ישליך דיאמונד, ימשיך הכרוז באלוף ומלך דיאמונד, ישחק דיאמונד שליש, מערב זוכה, אולם הדיאמונד הרביעי שבדומם מוגבה. מערב השליך את הנסיך קלאב (יותר טוב להשליך את המלך – בשום שידוע לכרוז היכן המלך, אולם ביקומו של הנסיך נשאר בגדר ניחוש או תקווה), הכרוז שיחק את האלוף קלאב, חזר לידו בדיאמונד והחוזה בוצע.

שחקנים רבים יגידו, "מדוע לא מסר הכרוז לקיחה בתחילת המשחק, כדי להבין את הלחץ?", ובכן, יש מידה של צדק בכך, הכרוז צריך לשחק בלקיחה השניה דיאמונד קטן בהיד ובהדומם, ולהניח למתנגדים לזכות. אולם אם ישחק דיאמונד לאחר העקיפה בקלאב, עלול מערב לחזור בקלאב, ואז אין הכרוז יכול להגיע למצב הסופי אליו הגיע, מחוסר מעברים.

ישנן אלופות חדשות לת"א–כבוד: הגב' ברי והגב' רינצקי. איחולינו!

ירושלים 88: היה

(המשך מעמ' 1)

של מחוקק־המשנה להתקין חוקי־עזר, ובהעדר הסמכה בזאת לא תועיל הצעת־החוק במאומה לפתרון הבעיה". אולם יחד עם זאת הדגיש שחל, כי מן הבחינה הפוליטית לא יהיה מנוס מלתמוך בחקיקה ראשית בנושא הסטאטוס־קוו. קולק הביע באזני פרס את הסתייגויותיו מהצעת־החוק, שנועדה לדבריו לנעול פעם נוספת את שערי אולמות הקולנוע ביום שישי.

הנושא נתון כעת לוויכוח קואליציוני, שתוצאותיו אינן ידועות. עיריית ירושלים הציעה להכניס בהצעת המר כמה שינויים, שיותירו לעיריות את הסמכות לתת ביטוי, בחוקי־עזר עירוני, למצב המיוחד בתוך כל עיר. בירושלים הבעייתיות הרציה היא ברוח מסקנות הדוח. פרנסי העירייה יודעים, בעצם, כי חוקי־עזר, בכל שיהיה מתוכן, לא יזכה באישורו של משרד־הפנים שבשליטת ש"ס (כפי שלא אושרה תוכנית האיצטדיון) ולכן באמצעים שונים בעיקר להכנסת שינויים בחוק ההסכבה. הם מנסים להגיע לחוק, שיהיה בידי העיריות אותה סמכות שאיפשרה התחלת סכאטוס־קוו חדש בירושלים.

לפני 60 שנה — דבר — לפני 40 שנה

כמות הגשמים מראשית העונה

כמות הגשמים שירדה בארץ מראשית אוקטובר מראה על סימני בצורת קשה לעומת מידת הגשמים הממוצעת של השנים האחרונות, אולם השבוע הראשון של ינואר שינה את המצב לטובה.

בתיירות

בימים האחרונים הגיעו לירושלים ברכבת ממצרים מספר ניכר של תיירים, רובם הגיעו עם בני משפחותיהם. לדברי אחרים מהתיירים, נוכחו אלה לאחר שני ימי תיור בלווית מורה דרך נוצרי, כי הציוניות היא רמאית, כי עד עתה לא נעשה כאן ולא כלום, כי הכסף שנאסף בחוצ וכו'.

יורש לצ. פ. חיות

הרב הראשי של ורשה, פרופ' שור, הוזמן על ידי קהלת וינא לרשת את כסאו של צב. פ. חיות

כנופיות שחדרו מסוריה

כנופיות שחדרו מסוריה והתקיפו ישובים עבריים הנסו על ידי המגינים והצבא. אנשי הכנופיות היו לבושים מדי הצבא הסורי ומודרכים על ידי קצינים סוריים. הם התקיפו את כפר־סאלד ומשק דן, אך אנשי המשקים בעזרת תגבורת יהודית, הדפו את התוקפים וגרמו להם אבדות.

מלחים אמריקאים לארץ

מיניסטריון החוץ האמריקאי הודיע, כי פקידי ממשלת ארה"ב שוחחו באופן בלתי רשמי עם ממשלת א"י על האפשרות של משלוח מלחים לשמור על הקונסוליה בירושלים.

בחוגי עתונאי חוץ סבורים כי בעקבות ארה"ב תצאנה גם מדינות אחרות.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
הוועד הפועל

הסתדרות עובדי המתכת החשמל והאלקטרוניקה

ועדת הבחירות המרכזית

פרסום לוח־המועדים לבחירות להסתדרות הארצית של עובדי המתכת, החשמל והאלקטרוניקה

בהתאם לתקנות הבחירות היתוסית של ההסתדרות לועידות ההסתדרויות המקצועיות ולמועצות האגודות המקצועיות המקומיות

מועד הבחירות – יום ג' כ"ג באייר תשמ"ח 10.5.88

1. החלטה על מועד הבחירות – לא יאוחר מ־120 יום לפני מועד הבחירות – על יום כ"א בטבת תשמ"ח 11.1.88
2. בחירת ועדת הבחירות המרכזית – לא יאוחר מ־120 יום לפני יום הבחירות – עד יום כ"א בטבת תשמ"ח 11.1.88
3. פרסום לוח המועדים – ועדת הבחירות המרכזית תפרסם לוח מועדים בהתאם לתוקה א, תוך 7 ימים מיום ההחלטה על מועד הבחירות עד יום כ"א בטבת תשמ"ח 11.1.88
4. קביעת מספר הצירים – ע"י מרכז ה.ע.מ.ח.א לא יאוחר מ־15 ימים לפני "היום הקובע" עד יום ז' בשבט תשמ"ח 26.1.88
5. בחירת ועדות בחירות מקומיות – הוועדות המקומיות ייבחרו ע"י מועצות האגודות המקצועיות לא יאוחר מ־7 ימים לפני "היום הקובע" עד יום ט"ו בשבט תשמ"ח 3.2.88
6. "היום הקובע" – "נקבע יום הבחירות, יהיה "היום הקובע" – 90 יום לפני יום הבחירות ועל יסודו יערך לוח המועדים להכנת הבחירות ולביצוען. – היום הקובע – 10.2.88
7. פרסום פנקסי־הבוחרים – תוך 25 יום מ"היום הקובע" – עד יום י"ז באדר תשמ"ח 6.3.88
8. גמר ערעורים לזכות בחירה – המועד האחרון הוא 45 יום לפני יום הבחירות – ז' בניסן תשמ"ח 25.3.88
9. הגשת רשימות מועמדים – ועדת הבחירות המרכזית והוועדות המקומיות מקבלות רשימות מועמדים לא יאוחר מ־20 יום לפני יום הבחירות בימים ובשעות שיפרסמו לידיעת ציבור הבוחרים עד יום ג' באייר תשמ"ח 20.4.88
10. פרסום תחנות הקלפי – הוועדות המקומיות מפרסמות את רשימות תחנות הקלפי וכתובותיהם לא יאוחר מ־21 יום לפני יום הבחירות – עד יום ב' באייר תשמ"ח 19.4.88
11. רשימות מילואים אחרונה של בעלי זכות בחירה – מתפרסמת לא יאוחר מ־15 יום לפני יום הבחירות – עד יום ח' באייר תשמ"ח 25.4.88
12. שינויים ברשימות מועמדים – מגישי הרשימות רשאים להכניס שינויים ברשימת המועמדים שהוגשה לוועדה לא יאוחר מ־14 יום לפני יום הבחירות – עד יום ט' באייר תשמ"ח 26.4.88
13. התימות נוספות לרשימות מועמדים – מגישי הרשימות רשאים להוסיף חתימות, במקום חתימות שנפסלו או בוטלו, לא יאוחר מ־11 יום לפני יום הבחירות – עד יום י"ב אייר תשמ"ח 29.4.88
14. פרסום רשימות המועמדים – ועדת הבחירות המרכזית והמקומיות מפרסמות את רשימות המועמדים לא יאוחר מ־7 ימים לפני יום הבחירות – עד יום ט"ז אייר תשמ"ח 3.5.88

חיים כמיל
יו"ר ועדת הבחירות המרכזית

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

נמשכת סדרת ברטיסים לאופרה "פידליו"

תל־אביב, היכל התרבות, 08.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 5
רפאל פריהבק דה בורגוס
מנצח
ישים בירנבאום
פסנתרן
התכנית:
היידן – סימפוניה מס' 6
ברטוק – קונצ'רטו לפסנתר מס' 2
איבר – "אסקלי"
רספיגי – "אורני רומא"
סדרה ד': הערב 10.1.88
סדרה ה': יום ב' 11.1.88

תל־אביב, היכל התרבות, 5 אחה"צ
קונצרט לנוער מס' 2
רפאל פריהבק דה בורגוס
מנצח
רובים מזאס
כנר
יורם אלפרין
צ'לו
התכנית:
ביזה – פואיטה מתוך "כרמן"
ויואלדי – קונצ'רטו לכנור, צ'לו ותזמורת
דה פאיה – 2 קטעים מתוך "קסמי אהבה"
גראנאדוס – נעימת ביניים מתוך האופרה "גויסקאס"
חימנז – נעימת ביניים מתוך "בישואי לואיס אלונסו"
יום ג' 12.1.88

ירושלים, בנייני האומה 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 2
רפאל פריהבק דה בורגוס
מנצח
מיכאל הרן
צ'לו
התכנית: היידן – סימפוניה מס' 6
סרסטה – קונצ'רטו לצ'לו
איבר – "אסקלי"
רספיגי – "אורני רומא"
יום ה' 14.1.88

חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 5
גיטנר הרבית
מנצח
מרים פריד
כנרת
התכנית:
הינדמית – מוסיקה קונצרטית לכלי קשת וכלי נשיפה
מוצרט – קונצ'רטו לכנור
בראהמס – סימפוניה מס' 4
סדרה כ': יום ד' 20.1.88
סדרה ל': יום ה' 21.1.88

הודעת הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, בתנויה

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור בבנייה ותוספת לבית קיים בבית כנורים חדש על חלקה 228 בגוש 8215 רחוב קפלן מס' 27 בתניה מבוקשת בהקלה: עד 1.5% בנייה ותקלה יהודיו תב. 3551.

את התכנית מס' 509-87 ניתן לראות במשרדי הוועדה. התנגדויות אפשר להגיש בכסף שבועים מיום פרסום הודעה זו.

י. אלראי
יו"ר הוועדה המקומית

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
מרחב תכנון מקומי שקמונה
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית
ביתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שקמונה הופקד שינוי תכנית המתאר שינוי מס' 3 לתוכנית ביתאר 7 / 383 03 – ניר עם. ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראה השינוי: שינוי יעוד אזור מבני משק לאזור הנצחה וקביעת רשת דרכים באזור.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: שטח התכנית: כ־36.0 דונם.
בשטח: קיבוץ ניר עם.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שבהם המשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע ע"י שינוי התכנית וכן כל זכאי על־פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינויי התכניות במשרדי הועדה המקומית האמורה.
התנגדות תוגש בכתב בשלושה העתקים, בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.
שלום רייס
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

דבר ספורט

ניתוח של אחרי המחזור

ח"כ אהוד אולמרט על הפסד נתניה:
אנשי הפועל ת"א צהלו: היום כולנו בית"רים

השמחה של אנשי הפועל ת"א, אלי מילר, מחזיק תיק הפועל בהסתדרות וחבריו, שישבו לידי בבלומפילד עם הבקעת שער הנצחון של בית"ר ירושלים לרשת נתניה לא ידעה גבול. אכן, מימי לא ראיתי אנשים צוהלים כל־כך כמו אנשי הפועל כשאורי מלמיליאן הבקיע והסיבה ברורה: השער הגדיל את סיכוייהם וצמצם את הפער בין הפועל ת"א ונתניה לשתי נקודות בלבד.

הנצחון של בית"ר עשה בדיוק את ההבדל בין קבוצה אפורה המתמקמת אי־שם בין מרכז הטבלה ותחתיתה לבין אלוף, שיכול עדיין להאמין, כי יש לו סיכוי להדביק את המקום הראשון.

בתחילה, היתה, אמנם עדיפות של מכבי נתניה שנראה יותר מאורגנת לאחר השער היפה של יגאל מנחם. אחרי השער שחקני נתניה לא השקיעו התלהבות כדי לנצל את השער ולהשיג ניצחון, שיבססם בראש הטבלה. במיוחד איכזב אותי שלום תקוה.

אם כבר עושים השוואות בינו לבין מלמיליאן הגיע הזמן לעשות את ההשוואה האמיתית. לתקוה שליטה טובה בכדור, אך הוא משחק על שטח קטן ודי איטי ולכן נפגם ארגון המשחק הקבוצתי. אם לא ילמד למסור למרחק הוא עלול להצטרף לשורה ארוכה של שחקנים, שכשרונם היה גדול אך היבול הסופי דל.

לעומתו, אורי מלמיליאן הוכיח במחצית השעה האחרונה שהוא מספר אחד. בית"ר פתח בהתקפות ואורי שיחק בהתלהבות אדירה. השער שהבקיע היה יפה ומיוחד לפי כל קנה מידה והיו לו עוד 3 – 4 התפרצויות, שיכלו להביא להגדלת התוצאה.

שמשון ת"א צריך להצטער על אובדן הנקודות לבני־יהודה. שמשון היה כבד ועייף ולעומתו בני־יהודה לוחמים ונלהבים. שמשון הפסיד דווקא כשמכבי נתניה ממשיך להפסיד. איך שלא יהיה, הנצחונות של ירושלים ובני־יהודה מהווים הכנה מצויינת למשחק ביניהם בשבוע הבא בשכונה. ממליץ להגיע: זה יהיה משחק מרגש ומרתק.

בית"ר ת"א במקום השלישי. הקבוצה הזו כבר בכלל לא בדיחה. בתחילת העונה הם אמרו: „כל נצחון מרחיק אותנו מהתחתית". עכשיו הם אומרים: „כל נצחון מקרב אותנו לצמרת".

שמואל קליגר

הציון המרכזי

נתניה משלמת את מחיר ההחטאות

מאת מאיר לוי

מכבי נתניה, שער לפני שבועיים הובילה בבטחה בפער של 8 נקודות בפיסגה והפכה את הליגה ל„משעממת", באה ל„בלומפילד" רק עם פער של 5 נקודות וניסתה ל„הרדים" את האלופה, בית"ר ירושלים, הידועה כקבוצה מסובבת כשהיא תוססת. גם כשהבקיעה נתניה שער מקרי בפתיחה, היא שכחה את לקח השבת שעברה: כשהובילה, נסוגה למגננה ונענשה בסיום.

השער של סמי מלכה ממש בדקה ה־45 (כמו של שמשון לפני שבוע) פתח, למעשה, את המשחק. המחצית השניה היתה העתק מדוייק הראשונה. במקום משחק טכני ומהיר, לו ציפינו, היה משחק רצוף פגיעות, בעיקר כתוצאה מבושר גופני לקוי של השחקנים.

נתניה משלמת על ההחטאות המשוועות. תקוה (לפני שיצא), מנחם, לם וגבאי ניצבו יחידים מול מזרחי ולא הבקיעו אותו. המשחק המאופס של נתניה גם להתקפות והשלמות, שהובילו בסופו שער בנצחון. "כואב לציין, שאבי ולבר הוציא אור גבאי בב"ש" על אף הצטיינותו והוריד את הבטחון של הכשרון הצעיר. יתכן מאד שזה עלה ביוקר לנתניה – הפסד 7 מ־9 נקודות.

מכבי השבת

נסים כהן

דווקא בתקופה האחרונה, לאחר שנפסל מנבחרת ישראל, חזר נסים כהן להציג יכולת גבוהה מאד וסוחף את בית"ר ת"א למקום גבוה מאד בטבלה – מקום 3. נצחון החוץ אתמול בחיפה (0:2) הושג בעיקר בזכות הצטיינותו של כהן במרכז השדה. כשהוא בכושר כל הקבוצה בכושר. הכהנים האחרים, ירדן ויעקב וניסן מסייעים לכהן הגדול שלהם. המאמן יצחק שום עשוי להצעיד את בית"ר לעונתה הגדולה ביותר. ציונו של נסים – 8.

נבחרת המחזור

	יעקב אסיאג (בני־יהודה)	
אבי כהן (בית"ר ים)		יעקב אקהויז (הפועל ת"א)
חיים בר (מכבי נתניה)		שלומי עמר (בית"ר ת"א)
יעקב שוורץ (בית"ר ים)	משה סיני (הפועל ת"א)	נסים כהן (בית"ר ת"א)
אורי מלמיליאן (בית"ר ים)	אלי תגר (בית"ר ת"א)	מאיר נוחר (כפר־סבא)

בני־יהודה – שמשון ת"א 0:1

אכן, זה היה דרבי קטן

מאת יוסי משורר

שחקני בני יהודה ת"א הוכיחו אתמול שוב כי ל„דרבי" השכונתי יש חוקים משלו. בניגוד לתחזיות המוקדמות זכו ה„הובים" בנצחון על שמשון ת"א – 0:1 (0:0).

המשחק עצמו לא התעלה לרמה מניחה את הדעת, אבל הלחימה הבלתי מתפשרת על כל כדור חיפתה על הרמה הפושרת. ברוב דקות המחצית הראשונה הוו הצופים במשחק פושר, שרובו התנהל במרכז המגרש.

פתיחת המחצית השניה היתה שייכת לשחקני שכונת התקווה. הם ניצלו עד תום את תרדמתם של שחקני כרם התימנים וסיכנו רבות את שערו של אבי חדד.

בדקה ה־71 הצליחו ה„הובים" לתרגם את יתרונם האיכותי לשער יתרון. חזי שירזי ניצל עד תום מבוכה בהגנה השמשונית, כדי לקבוע מקרוב – 0:1.

השער עורר את השמשונים מתרדמתם ובדקות הסיום הם ניסו בכל מחיר להשוות את התוצאה. בדקה ה־88 ניתנה לניסים ברדה הזדמנות נדירה להשוות את התוצאה, אבל הוא הוחטא ברשלנות מול אסיאג והשאיר את הנקודות בשכונת התקווה.

שער הנצחון. הכדור ברשת, בלדב על הדשא ומלמיליאן רץ לקהל שלו לאחר שהעלה את בית"ר ים ל־2:1. גם לאבי כהן הירושלמי (מימין) זכות לחגוג (צילום: א. קנפר)

המגרש המרכזי

הטבלה הלאומית מובילה במשחקיה יורדת מנצחת זה שבוע שני ברציפות ■ שער של מנחם לא הספיק מול שני שערים של מלכה מלמיליאן – 1:2 לבית"ר ים ■ שוד ביום שני: הפועל ת"א בחולון 1:2 ורק 2 נקודות פער בצמרת ■ לראשונה מזה מחזורים רבים יכול להתרחש בשבוע הבא מהפך בפיסגה ■ בית"ר ת"א ממשיכה לדהור – 0:2 בחיפה ומקום 3 ■ שמשון מצחה ב„דרבי הכדורגל" לבני־יהודה, 0:1, אחרי 12 משחקים ללא הפסד ■ הפועל פ"ת בבאר־שבע ועכבים בלוד – 1:1 ■ מכבי פ"ת ומכבי ת"א – 0:0

בית"ר ירושלים – מכבי נתניה 1:2

[illegible]

מאת משה כהן

אורי מלמיליאן החזיר אתמול את הענין והצבע לצמרת הטבלה. שערו הנפלא בשלהי המשחק העניק לבית"ר ירושלים נצחון מול המוליכה, מכבי נתניה – 1:2 (1:1).

למכבי נתניה אסור כנראה לעלות ליתרון מוקדם. כמו כשבוע שעבר גם אתמול הצליחו ה„יהלומים" לעלות ליתרון שנהפך בסופו של דבר להפסד. אין ספק, כי שני הפסדי הליגה הרצופים חייבים להדליק נורה אדומה לזאב זלצר ועוזריו.

אתמול הוכח שוב, כי משהו חורק במכונה הנתנייתית. לקבוצה בעלת יומרות בצמרת, אסור להתבסס על הברקות רגעיות של שני חלוצים בלבד. יגאל מנחם הבקיע אומנם שער נדיר, אבל יציאתו של שלום תקווה מהמגרש בגלל פציעה הוציאה את העוקץ ממשחקם של שחקני עיר היהלומים.

מלמיליאן לא הורגש במשך 70 דקות, אולם 20 דקות טובות השכיחו את הדקות הרזות. השחקן הבולט בבית"ר היה יעקב שוורץ, שנע ככספית על פני כל המגרש ושיגר כדורים רבים לחבריו בהתקפה.

פתיחת המשחק היתה שייכת לבית"ר, אבל נתניה הצליחה כבר בהתקפה הראשונה במשחק לעלות ליתרון. יגאל מנחם קלט את הכדור 35 מ' אלכסונית לשער בית"ר ובעסי־הרים את הכדור לעבר שערו של מזרחי, שעמד הרחק מקו השער. הכדור הקשתי טס לפינה הנגדית והותיר את כולם פעורי פה – 0:1.

בהמשך הצליח מזרחי לחפות על טעותו, כשבלם פעמיים את שלום תקווה המסובן. דקת הסיום של המחצית היתה שייכת לבית"ר: יעקב שוורץ הרים את הכדור לעבר השער. הגנת נתניה שגתה וסמי מלכה, שנכנס למשחק לפני כן ניצל זאת כדי לקבוע שיוויון־מוצדק – 1:1.

פתיחת המחצית השניה היתה שייכת לנתנייתים. בדקה ה־54 החטיא יגאל מנחם מקרוב וכעבור 9 דקות בעט בני לם מקרוב לקורת שערו של מזרחי בר המזל. רונן גבאי עוד הספיק להחטיא בדקה ה־70 כטירון ואז החליט המהנדס מלמיליאן לפתוח את הקונצרט.

הוא התעורר לתחיה ומשחקה של בית"ר החל להיות מהנה ומרשים. בדקה ה־80 פרץ שוויג שהחליף את סמי מלכה הפצוע, ומסר כדור רוחב לאורי מלמיליאן, שבבעיטה נהדרת לפינת השער קבע את תוצאת השבת – 1:2.

הפועל ת"א – צפרירים חולון 1:2

חולון לא מסוגלת לכבוש „פנדל" ולמשה סיני מספיק אפילו קרן

מאת גיא גולן

צמד שערים של משה סיני ומיקי בן־שטרית העניק ביום שישי נצחון חוץ לקבוצתה הוותיקה של הפועל ת"א על אחותה מחולון – 1:2 (1:1).

ה„אדומים" הציגו כדורגל תכליתי. במרכז המגרש נראו תמיד יותר שחקנים תל־אביבים, ששיגרו במהירות את החלוצים לעבר השער החולוני. כוכב המשחק היה ללא ספק משה סיני, שעשה במרכז המגרש ככל העולה על רוחו.

החולונים הירבו להסתבך עם הכדור. הם החזיקו בכדור יתר על המידה ומיעטו לסכן את השער. אין ספק, כי החולונים סובלים מחסרונו של חלוץ מריח שערים.

פתיחת המשחק היתה שייכת לחולונים. בדקה ה־7 פרץ רונן הלל והוכשל ברחבה. שימי מחלוף בעט מהנקודה הלבנה ואלטר הדף. החמצת כדור 11 מ' רביעית העונה של חולון!

בדקה ה־17 הגביה משה סיני כדור קרן מסובב, שחדר לרשת העליונה – 0:1. השער גרם לשינוי ביחסי הכוחות במגרש. החולונים פתחו את משחקם והחלו לסכן את שערו של אלטר. בדקה ה־43 בעט אהרונוב כדור סתמי מ־20 מ' שחדר בין רגליו של אלטר לרשת – 1:1.

פתיחת המחצית השניה היתה שייכת לת"א. בדקה ה־53 בעט מיקי בן־שטרית כדור אדיר לפינת שערו של ביטון הסר האונים – 1:2.

בדקות הסיום ניסו החולונים להשוות שנית את התוצאה, אבל ההגנה התל־אביבית המסונה הצליחה לעמוד בפרץ.

בית"ר ת"א – מכבי חיפה 0:2

כשגינצבורג „חוטף" בין הרגליים...

מאת יצחק צ'יבין

זה לא צחוק. בית"ר ת"א דבוקה לצמרת הטבלה. מי האמין עד לפני פתיחת העונה, כי שחקני ה„מנורה" מת"א יצליחו להסתייע בלבד. אתמול הם הוכיחו כי הצלחתם אינה מקרית, כשגברו על קבוצתה המאכזבת של מכבי חיפה בתוצאה 0:2 (0:1).

כוכב המשחק היה ללא ספק ניסים כהן, שנע ככספית על־פני כל המגרש והיה בעל בית בקרית־אליעזר. הוא הוכיח שוב, כי העונה הוא מצוי בכושר טוב וכשכולם צריכים להזהר מפניו. לא רק לכהן היבת בית"ר את נצחונה. כל שחקניה גילו רוח לחימה ומשחק מלא הקרבה וכשנלחמים – מנצחים.

שחקני עיר הכרמל המשיכו גם אתמול לאכזב. כשחקם היה הלש והכדורגל וכרגיל, שוקם המשיך לספוג שערים כטופסים.

לאחר פתיחה שקולה הצליחה בית"ר לעלות ליתרון בעזרתו האדיבה של רפי אוסמו הגדול. בדקה ה־30 קיפץ הכדור מעליו ואלי תגר ניצל זאת כדי לקבוע מול גינצבורג המלש – 0:1.

בהמשך ניסו החיפאים להשוות את התוצאה, אבל החטאות של ארמלי, קליינר ומלכה הותירו את הרשת הביתר"ית נקיה וכשלא מבקיעים – סופגים.

כך קרה לחיפה בדקה ה־62, כשניסים כהן הגביהה כדור קרן וליאור רוזנטל נגה את הכדור חלש לעברו של – יהודה קצב, שבבעיטה חלשה כ־5 מ' קבע את תוצאת המשחק – 0:2.

במחזור הבא

באר־שבע – מכבי חיפה
הפועל פ"ת – שמשון ת"א
בני־יהודה – בית"ר ים
מכבי נתניה – הפועל לוד
כפר־סבא – צפרירים חולון
הפועל ת"א – מכבי פ"ת
מכבי ת"א – בית"ר ת"א

מלך השערים

1. שלום תקוה (נתניה)	11
2. מלמיליאן (בית"ר ים)	10
". זאהי ארמלי (חיפה)	10
4. אלי יאני (כפר־סבא)	8
". ניר לוין (הפ. פ"ת)	8
6. שהר בראל (מכ. ת"א)	7
". בני טבק (מכ. ת"א)	7
". בני לם (נתניה)	7

מכבי פ"ת – מכבי ת"א 0:0

התוצאה התאימה לרמה

מאת שמואל קליגר

אפילו מכבי פ"ת לא הירשה למכבי ת"א להרים ראש; אמנם, סוף־סוף הופסקה הסדרה האין סופית של הפסדים, אבל גם 0:0 נגד הקבוצה הכי חלשה בליגה לא ניחם את אנשי מכבי ת"א, שגם אתמול לא מצאו מענה לשאלה החוזרת ונשנית מדי מוצ"ש: איך לעזאזל, יוצאים ממשבר הזה?

כמו מקבלת השאלה משנה תוקף כשנוכחים בידיים. האין רבותא בכך: די שנציין שהופתענו לטובה מהמשחק של מאחזי המשחק בפ"ת, שהעמידו כמה פעמים בצל את יריביהם והיו עדיפים מהם.

בתחילה התרשמנו, דווקא, כי ת"א הולכים לקחת עצמם בידיים. גם בהעדרם של שמעונוב, דריקס ואלון נתן המצועים, הם לחמו היטב (רק חיים גולדברג חזר לעצמו) והעבירו את הכדורים להבת השער הפ"ת, שבו בלט הבלם ירדן אדיב החוזר.

הפועל פ"ת – באר־שבע 1:1

רק כמעט הפתעה בב"ש

מאת רונן בר־לב

שער של יוסי אביטן סמוך לסיום המשחק הילך אתמול את קבוצתו, הפועל באר־שבע מהמשבר ביותר להפועל פ"ת – 1:1 (1:0).

כבר בדקה ה־5 הושלך הס באיצטדיון הבאר־שבעי, לאחר שניר לוין פרץ לעבר השער, כשהגנת באר־שבע לא מצליחה לעשות משה מולו. לוין בעט בעיטה שטוחה שהכניעה את כולם בהלם – 0:1.

היתרון המפתיע שיבש כליל את משחקם של שחקני בירת הנגב. רק בשלהי המשחק הם הצליחו לגלות ספח מיכולתם. בדקה ה־83 נוצרה עירבוביה ע"י השער הפתח־תקואי ויוסי אביטן הצליח לדחוק מקרוב את הכדור לרשת – 1:1.

כפר־סבא – הפועל לוד 1:1

אלי יאני הבקיע בזמן

מאת משה דנציגר

שער של אלי יאני בשלהי המשחק אישפר ביום שישי לקבוצת הפועל כפר־סבא לצאת בשלום מהמבצר הלודאי. הכפר־סבאים חילצו תיקו מקבוצתה הלוחמת של הפועל לוד – 1:1 (0:0).

במחצית הראשונה שלטו האורחים מהשרון במגרש, אבל למצבי הבקעה הם לא הגיעו. פתיחת המחצית השניה היתה שייכת ללודאים. בדקה ה־48 פרץ סרביט לתוך הרחבה ובעט כדור חלש, שנהדף ברשלנות ע"י אדיר שמיר. יאיר סנדורי ניצל זאת כדי לקבוע מקרוב – 0:1.

שחקני השרון ניסו להגיב ובדקה ה־71 ניצל אלי יאני השתהות בהגנת לוד, כדי לקבוע מקרוב את תוצאת המשחק – 1:1.

שוער לאומי. חדד שוער שמשון קולט הפעם את הכדור. השמאלי בתמונה הוא מבקיע שער הנצחון לבני־יהודה חזי שירזי (צילום: א. קנפר)

הליגה הלאומית

	הקבוצה	משי	נצ׳	תיקו	הפס׳	שערים	נק׳
1.	מכבי נתניה	18	10	4	4	22–32	34
2.	הפועל תל־אביב	18	9	5	4	13–18	32
3.	בית"ר תל־אביב	18	8	6	4	15–26	30
4.	הפועל כפר־סבא	18	8	6	4	14–20	30
5.	שמשון תל־אביב	18	6	9	3	11–17	27
6.	הפועל באר־שבע	18	6	8	4	11–14	26
7.	בית"ר ירושלים	18	7	4	7	28–26	25
8.	הפועל פתח־תקוה	18	6	6	6	23–22	24
9.	בני־יהודה	18	5	8	5	12–15	23
10.	מכבי תל־אביב	18	4	9	5	20–24	21
11.	הפועל צפרירים	18	3	9	6	16–12	18
12.	מכבי חיפה	18	3	7	8	21–19	16
13.	הפועל לוד	18	2	7	9	37–14	13
14.	מכבי פתח־תקוה	18	2	6	10	26–11	12

שבוע הליגה הלאומית

בית"ר ת"א 2 (2)
מכבי חיפה 0 (0)

● אלי תגר (30), יהודה קצב (62)
ציון משחק: 6
המצטיין: נסים כהן
המאכזב: אוסמו „הגדול"
שופט: רחמים דינצ׳י
צופים: 3000
איצטדיון: קרית־אליעזר

★ בית"ר ת"א: ליברמן 6: טורס 6, צמח 6, עמר 6, אבדבגור 6: ניסן כהן 6, נסים כהן 8, אודי 6, מאיה 6 (קצב 6): ירדן כהן 6, תגר 7.

★ מכבי חיפה: גינצבורג 4: אהרוני 5, אוסמו „הגדול" 4 (א. מרדכי 4), רוזנטל 5, קליינר 5: רוד לוי 5, שלום לוי 4 (אבוקסיס 5), אוסמו „הקטן" 5: צ. מלכה 4, ארמלי 4, ברייזלובסקי 5.

בית"ר י"ם 2 (1)
מכ. נתניה 1 (1)

● סמי מלכה (45), אורי מלמיליאן (80)
● יגאל מנחם (7)
ציון משחק: 6
המצטיין: יעקב שוורץ
המאכזב: משה סלקטר
שופט: צבי שריר
צופים: 15,000
איצטדיון: בלומפילד

★ בית"ר ירושלים: מזרחי 6: אבי כהן 6, אוולאי 5, אסס 5, קדוש 6: שירזי 5, מלמיליאן 6, רידו 5, שוורץ 6: רוקמן 4 (ס. מלכה 5, שוויג 5), סלקטר 3.

★ מכבי נתניה: בלדב 5: ש. מנחם 5, בר 6, חסן 5, פקר 5: חלפון 5, לם 5, עציוני 5 (מבנס), גבאי 5: ש. תקוה 5 (רוני לוי), י. מנחם 6.

הפועל ת"א 2 (1)
צפרירים 1 (1)

ציון משחק: 6
המצטיין: משה סיני
המאכזב: שימי מחלוף
שופט: עובדיה צבי
צופים: 2500
איצטדיון: חולון

★ הפועל ת"א: אלטר 5: אקהויז 6, זאגה 6, סגל 5, הרשליקוביץ 5: ארמה 5, זאנו 5 (שוקרון), סיני 6, אלי כהן 5: בן־שטרית 5, שבתאי לוי 4.

★ צפרירים חולון: ביטון 5: זיתוני 4, יעקבי 5 (אהרונוב 5), אלי כהן 5, מחלוף 4: בדברוך 5, דמתי 4, פרוזן 5 (סליאס), ; ר. הלל 5, פנסו 5, שקרוקה 4.

בני־יהודה 1 (0)
שמשון ת"א 0 (0)

● חזי שירזי (71)
ציון משחק: 5
המצטיין: חזי שירזי
המאכזב: יגאל הלל
שופט: יאיר מילינגר
צופים: 12,000
איצטדיון: בלומפילד

★ בני־יהודה: אסיאג 6: סלכן 5, אלקבץ 6, שרעבי 6, עלו 5: מליחי 5, אייל חיים 5, מדר 4, אייזנברג 5, זקס 4 (גורדנה 5), שירזי 6.

★ שמשון ת"א: חדד 5: רהדי 6, ברדה 5, אורי כהן 5, שמעונוב 4: יגאל הלל 4, א. עובדיה 5, מזרחי 5, יוסי כהן 4 (שוקרון): דמתי 5, שלמה אדרי 4.

הפועל לוד 1 (0)
כפר־סבא 1 (0)

● יאיר סנדורי (48)
● אלי יאני (71)
ציון משחק: 5
המצטיין: מאיר נוחר
המאכזב: מיקל יפה
שופט: דאוד סהיל
צופים: 1000
איצטדיון: הפועל לוד

★ הפועל כפ"ס: שמיר 5: א. ברחיים 5, רבינוביץ 5, פרסלני 5, אינשטיין 5: סימן 5, יפה 4, פולבר 6, יאני 6: מימוני 5 (שסים 5), נוחר 7.

★ הפועל לוד: יעקב בנודיס 5: ברזוגו 6, נעמן 6, אורי בנודיס 6, דרעי 5 (שטרית): יעקב הלל 5, בדממס 6, בוהדרש 5, שרביט 6: סמדגלה 5, סנדורי 6.

מכבי פ"ת 0 (0)
מכבי ת"א 0 (0)

ציון משחק: 5
המצטיין: חיים גולדברג
המאכזב: שהר בראל
שופט: אריה פרוסט
צופים: 1200
איצטדיון: הפועל פ"ת

★ מכבי פ"ת: פביאן 6: אלי כהן 5, אז'ובל 6, אריב 6, שימקוביץ 5: אלישע לוי 5, א. ירדום 6, ש. צופין 5, כוסלי 5 (א. ברקסמעץ): בניה 6, רפי כהן 4.

★ מכבי תל־אביב: כרכוס 6: שאול כהן 6, מיק כהן 6, איתן לוי 5, קרייס 6: איוניר 4 (סרוסה), צרפתי 5, גריאבי 4, גולדברג 6: טבק 5, בראל 4 (אוולאי).

באר־שבע 1 (0)
הפועל פ"ת 1 (1)

● יוסי אביטן (83)
● ניר לוין (5)
ציון משחק: 4
המצטיין: עזו אליה
המאכזב: הורן רבינזון
שופט: יצחק בן־יצחק
צופים: 3500
איצטדיון: באר־שבע

★ הפועל באר־שבע: אנטמן 5: ברחמי 4, אילוז 5, דוידי 5, אזון 4 (אפריאט 5), חיון 5, דהאן 4, צרפתי 4 (אביטן), עוזן 4: אוחנה 4, שמואלי 5.

★ הפועל פ"ת: ג'דבי 4: גיא לוי 4, בורניק 5, ב. אלון 5, דוד לוי 5: שושני 4, מחפוד 5, אליה 6, סאבו 5: לוין 5, רבינזון 4 (קייסי).

הניחוש הנכון

1.	מכבי חיפה – בית"ר ת"א	2
2.	מכבי פ"ת – מכבי ת"א	x
3.	צפרירים – הפועל ת"א	2
4.	הפועל לוד – כפר־סבא	x
5.	בית"ר י"ם – מכ. נתניה	1
6.	שמשון ת"א – בני־יהודה	2
7.	באר־שבע – הפועל פ"ת	x
8.	בית"ר נתניה – הכח ר"ג	1
9.	סמריה – מכבי יבנה	2
10.	הפ. חדרה – הפועל י"ם	1
11.	הפועל עכו – מכבי עמידר	2
12.	מכבי יפו – הפועל חיפה	x
13.	שעריים – הפועל בתים	1
14.	הפועל ר"ג – יהוד	1

صكنا من الاهل

ירושלים וטבריה נוצחו 3:2 חיפה עשתה צעד נוסף לפסגה

מאת ברוך דגון

המפלה של הפועל ירושלים בחוזרה בדקה האחרונה 3:2 לא שינתה באופן משמעותי את פני הצמרת. יתרונה של ירושלים על פני הפועל חיפה צומצם, אמנם, לשלוש נקודות, אך המוליכה שומרה על פער גדול של שבע נקודות לעומת השלישית, הפועל טבריה.

חיפה יכולה היתה לנשוף בעורפה של ירושלים אם היתה משכילה לצבור את מלוא הנקודות במשחק החוץ שלה עם מכבי יפו. התיקו אפס איפשר להיפאים רק להתקרב מרחק קצר נוסף אל צמרת הבירה.

מי שאיבדה את כל העולמות היתה הפועל טבריה. הטבריינים נוצחו בגרשם 3:2 ע"י מכבי יבנה, התרחקו צעד נוסף מהלאומית ונכבסו לתמונה מחדש את יבנה.

שתי האחרונות בדירוג, הפועל עכו והכח ר"ג, נחלו הפסדים והיו 3:0 וכצבן התורף. בשעה שהכח נבעה אצל בית"ר נתניה, ספגה עכו הפסד ביתי משמעותי בקרב בתחתית עם מכבי רמת-עמידר.

במרכז הטבלה נוצרה צפיפות גדולה. חדרה, מכבי שעריים, שגברה 0:1 על הפועל בת"ים, והפועל ר"ג, שהכניעה 1:2 את הפועל יהוד, שיפרו את מיקומן לעומת נסיגה של יריבותיהן.

המחזור ה-18 היה פורה והניב 20 שערים.

בית"ר נתניה 3 הכח ר"ג 0

תצוגה מרשימה של כדורגלני נתניה מול הגנה חדירה של הכח העניקה למארחים לא רק את מלוא הנקודות אלא גם נצחון משכנע.

הכח איבדה את עשתונותיה כבר בדקות הפתיחה והכרם התאוששה כבר שכבו ברשתה שני כדורים. אכן, המשחק הוכרע כבר בעשר הדקות הראשונות והנסיונות של האורחים להציל את הקרב עלו בתוהו.

בית"ר היתה קרובה להבקעת שערים נוספים, אולם איבדה את ריכוזה ליד השער והקצב שלה האט. רק בדקה האחרונה השכילה נתניה להבקיע שער נוסף ולהגדיל את מאזנה.

הכח האמינה, אמנם, בסיכוייה, אך טל בראל הנתניתי הדהים אותה בצמד פרטי בדקה השניה ובדקה העשירית. השער הנוסף היה שייך לאילן עזריה.

שפט שלמה יוסף לעיני 200 צופים בנתניה.

מכבי יבנה 3 הפועל טבריה 2

שער של אילן אבגעים שלוש דקות מהסיום הותיר את 2500 אוהדי טבריה המומים.

שתי קבוצות הצמרת היו שותפות לתצוגה מלהיבה, עשירה באירועים מרתקים. מהלך רדף מהלך והקצב המהיר הותיר את הצופים מרותקים למקומם.

טבריה עוד חיכה בפתיחה בשעה שמאיר עמור הכביע את שוער יבנה בדקה הרביעית. יבנה לא איבדה את הרסן. היא הישתה את הכף לטובתה, שלטה במרכז השדה והשכילה להפוך הקערה עליה. בדקה ה-22 השווה גלילי ובדקה ה-24 קבע ציון יעקב יתרון ליבנה מנקודה הלבנה. במהלך שקדם להבקעה הורחק שוער טבריה, שלמה בדשמעה, בגלל פגיעה ביריב.

טבריה הכניסה את שוער המילואים והוציאה שחקן שדה. היא התעלמה מנחיתותה המספרית, תקפה את שער יבנה והישוותה בדקה ה-52 ע"י יוסף שמריה.

גם בדקות הסיום נמשך הלחץ הטבריני, אך אילן אבגעים חייך אחרון בדקה ה-87.

שפט אריה וולף בטבריה.

הפועל חדרה 3 הפועל ירושלים 2

במהלך דראמטי בדקה האחרונה הצליחה הפועל חדרה להניח מכשול בגלגליה של "אקספרס הבירה".

ירושלים יכולה להאשים רק את עצמה בהפסד. היא גילתה עליונות בדקות רבות, הוליכה פעמיים ביתרון ושמטה את המקדמה החשובה בצורה שלומיאלית. חוסר עירנות של הגנתה בסיום עלה לה באובדן כל הקופה.

המשחק עצמו היה מרתק, מלהיב ומהנה. שתי הקבוצות הציגו רמה טובה, שיחקו במערכים פתוחים וחיפשו את השער. ואכן, בשדה התנהל מאבק שקול, הפכפך וקצבי, שצבר תאוצה בדקות הסיום עד ל"פיינאל" הדרמתי.

מישל דיין המצטיין היה המבקיע הראשון במשחק בדקה ה-23, אך כעבור שתי דקות בלבד הישווה אהוד ואנה החדרתי. שער עצמי של החדרתי גד מכבס בדקה ה-56 שב והצעיד את ירושלים בראש, אך יוסי תארשמע גמל למכבס על "המתנה" והבקיע אף שער עצמי בדקה ה-70. שער הנצחון הובקע ע"י יגאל אלוהוד בדקה ה-89.

שפט יהושע לויה לעיני 1500 צופים בחדרה.

רמת עמידר 3 הפועל עכו 0

עכו איבדה את ההזדמנות האמצעית-אחרונה שלה לשפר את מצבה בתחתית הנבעה ללא תנאי.

קרב התחתית היה עצבני והתנהל ביתרון מלא של המכבים. ירון גחלי ניזוס הישב את ההתקפות האורחים והיווה איום תמידי על שערם. השוער המכבי היה הפעם מדרייק וידע להפוך את מבצעיו של גחלי לשערים.

אורן גרץ התכבד בהבקעה הראשונה בדקה ה-30 וגחלי הוסיף שער בדקה ה-70. כעבור שש דקות חתם רחמים שלום הותיק את התוצאה.

שפט רחמים שאשו לעיני 1000 צופים בעכו.

הפועל ר"ג 2 הפועל יהוד 1

האם אפשר להכריע משחק בתוך שתי דקות הסיום? עובדה. בדקה ה-89 הישוותה יהוד וכעבור דקה היא ירדה מנוצחת.

הסיום היווה ניגוד בולט למשחק חלש ודל באירועים. ר"ג נתנה את הטון והוליכה ביתרון הזול בדקה ה-64 מהבקעה של אריק גילדוביץ'.

יהוד נטלה את השליטה בשדה בדקות הסיום ומאמציה נשאו פרי בדקה ה-89, כשיורם אורן הישווה מהנקודה הלבנה.

עוד בטרם הספיקו שחקני יהוד להתארגן, יצאה ר"ג להתקפה וגילדוביץ' הדהים את הצופים בשער של השניה האחרונה.

שפט דוד יוסף לעיני 300 צופים בגבעתיים.

מכבי שעריים 1 הפועל בת"ים 0

סדרת הנצחונות של בת"ים נקטעה כבר בפתיחה. שעריים ידעה לא רק להבקיע אלא גם להגן על יתרונה עד לנעילה.

איש לא ציפה ששערו של יעיש סוויסה כבר בדקה ה-12 יהיה הראשון והיחיד. לשתי הקבוצות היה זמן מספיק כדי לשנות את המאזן, אך שתיהן כשלו במלאכת ההבקעה.

שעריים היתה מעט טובה יותר מיריבתה, אך התצוגה שלה היתה חלשה. מרדכי חיימוביץ' הותיק היה מעוז ההגנה שלה ומנע את הבקעת שערו מול גלי התקפות בת"ים בדקות הסיום.

שפט עמית קליין לעיני 300 צופים ברחובות.

במחזור הבא

הפועל ר"ג – בית"ר נתניה
הפועל יהוד – מכבי שעריים
הפועל בת"ים – מכבי יפו
הפועל חיפה – הפועל עכו
מכבי עמידר – הפועל חדרה
הפועל ים – הפועל טבריה
מכבי יבנה – הכח ר"ג

הליגה הארצית

	הקבוצה	משי	נצי	תיקו	הפסי	שערים	נק
.1	הפועל ירושלים	18	13	2	3	22–41	41
.2	הפועל חיפה	18	11	5	2	11–19	38
.3	הפועל טבריה	18	10	4	4	25–34	34
.4	מכבי יבנה	18	9	4	5	17–21	31
.5	הפועל רמת-גן	18	8	2	8	22–19	26
.6	הפועל חדרה	18	7	4	7	28–26	25
.7	מכבי שעריים	18	6	4	8	21–22	22
.8	הפועל בת"ים	18	6	4	8	17–18	22
.9	מכבי יפו	18	4	10	4	12–12	22
.10	הפועל יהוד	18	5	7	6	26–25	22
.11	בית"ר נתניה	18	6	3	9	23–19	21
.12	מכבי רמת עמידר	18	5	5	8	23–21	20
.13	הכח רמת-גן	18	4	2	12	24–14	14
.14	הפועל עכו	18	1	6	11	31–10	9

המגרש המרכזי

מכבי יפו – הפועל חיפה 0:0

תיקו אפס במשחק מסורבל ומשעמם

מאת יוסי חכם

במשחק שלא התעלה לרמה מרשימה, נפרדו אתמול קבוצות מכבי יפו והפועל חיפה בתיקו עקר משערים.

במחצית הראשונה חזו 700 הצופים במשחק משעמם ומרגיז. שתי הקבוצות הסתבכו במשחק מסורבל במרכז המגרש והשוערים נותרו מחוסרי עבודה. האירוע המעניין במחצית זו התרחש בדקת הסיום של המחצית, כשיגאל קרן היפואי ניצל בלבול בהגנת חיפה כדי להבקיע מקרוב שער. שמחת היפואים לא נמשכה זמן ממושך. השופט החליט לפסול את השער בטענת נבדל שלא היה.

פתיחת המחצית השניה היתה שייכת ליפואים. בדקה ה-57 הוסיא מוססרל הזדמנות נהדרת מול השוער החיפאי. ההחמצה המרגיזה פגעה ביפואים והמשחק נעשה שקול יותר.

בדקות הסיום שוב התעורר המשחק. בדקה ה-89 נראה היה, כי היפואים יצליחו סוף סוף להבקיע שער, אבל כדור אדיר של אלישע צ'יפרוט הורחק מקו השער ע"י יוסי קרמר החיפאי.

ראוי לציין, כי לאריה חביב היה זה המשחק השמיני ברציפות ללא ספיגת שער ולמאמן החיפאי, רוני דורה, היה זה המשחק ה-10 ללא הפסד.

שפט יעקב שיינר לעיני 700 צופים במגרש מכבי יפו.

פסק זמן

עם: אהרן להב

"חברינו" וזרינו

ארבע קבוצות כדורסל ישראליות זכו בשבוע שעבר בנצחונות מרשימים בגביעי אירופה השונים. אחרי הפועל גליל-עליון, הפועל ת"א, אליצור נתניה בא האקורד החזק המרשים של מכבי ת"א ב"ספורט הלה" של קלו. נצחון חוץ מרשים לו נזקקו הצהובים כאוויר לנשימה. עכשיו הסיכויים לחצי הגמר הרבה יותר ורודים.

מבחינת האגו הלאומי בזירה הבינלאומית. אנו ממשיכים לנשום אויר פסגות. בכל הטורנירים יש סיכויים סבירים להגיע אל הסיבובים המכריעים. כך בגביע אירופה וכך בגביע קוראץ'.

זאת אולי הסיבה ש"חברינו" בהפועל באיגוד הכדורסל כל כך מבוסמים מהמתרחש עד כי מצאו את הזמן המתאים להתכנס ולקבל החלטה ברוב גדול, המכשירה שיתוף שחקנים זרים בכדורסל גם אחרי שההכרעה של הכורה, עו"ד עובדיה רזיאל, עומדת לפקוע בסיום העונה הנוכחית. לפני שנתיים הבינו בהפועל, כי המשך שיתופם של שני זרים במשחקי הליגה, נוסף על הרבה הרבה זרים מתאזרחים, יפגע לאורך זמן בזהר "בזול לבך" של הכדורסלנים הישראלים. רק איום של נציגי מכבי לפרוש מהליגה הקימת הוליד את פתרון הבורר שפסק על תקופת מעבר.

על העובדה שהכדורסלן הישראלי ממשיך להמצא ב"אופסייד" אין חולקים. כאשר הנבחרת הלאומית יצאה לטורניר חסר חשיבות בפאריס, מותר היה להאמין, כי שחקנים כמו לאבאן מרסר והארי לאסוף – לא ינגנו "כינור ראשון" ונתבשר על שיתופם של יותר ישראלים. אבל התדרוך הנצחי צץ ועלה פעם נוספת: הצעירים שלנו חסרי נסיון ולא צריך להלבין פנינו באירופה, אחרי שכבר ידרנו לדרג ב', כי יפסיקו להזמין אותנו למפגשים חשובים.

טענה צודקת כשלעצמה, אך אם לטווח ארוך שוב מתכוונים להשאיר את מתכונת הזרים ועוד לבטל את כל ההגבלות ולאפשר שוק חופשי של העברת זרים מקבוצה לקבוצה – אפשר לשכוח מצימצום הקיפוח של "בזול לבך". משחק הכדורסל ייהפך לעוד תחום בידור למנויים, בלי שנוכל להצביע על הכדורסל כעל ענף ספורט, שבאפשר לצעירים ישראלים לראות בענף מכשיר להתפתחותם הספורטיבית.

כרגע נראית הליגה הישראלית, לא כמו האיטלקית או הספרדית או הצרפתית או הגרמנית, כי שם שני זרים הם ההתחלה והסוף בכל קבוצה, בעוד שאצלנו אלה הם עוד שנים המתווספים לשורה של עיוותים הקרואים "מתאזרחים".

הטוטו כפרדוקס

בחודש האחרון אחז טירוף ההימורים את אזרחינו. תורים משתרכים ליד תחנות הספורטוטו. פרסי העתק המצטברים הפכים את כל חובבי הספורט במדינת ישראל, כולל השטחים המוחזקים, מצטשי הספסלים ביציעים לממלאי טפסי הניחוש. על 14 תוצאות נכונות רוכבים כולם אבל העונה, בגלל רמתן הגמוכה של כל הקבוצות, קשה מאד לנחש את הפרס הראשון.

הרמה הבינונית ומטה הופכת את כל קבוצות הליגה הלאומית והליגה הארצית לבליל אחד גדול של חוסר יכולת. קבוצות תחתית מפתיעות ללא קושי קבוצות שפעם היו עלית ואז כמובן אי אפשר להסתמך בטופס על משחקים בטוחים. פשוט אין "בנקר".

ובפרדוקס – מי שיוצא נשכר מ"בום" הניחושים הוא... הספורט הישראלי. כן, כדורגל ראוי לשמו אין, אבל עונת המשחקים הזאת תאושש את מרכזי הספורט ואת ענפי הספורט האחרים נוכח ריבוי ההכנסות. ושוב תוכל הממשלה, באמצעות משרד החינוך והתרבות, להקציב לספורט בלי כל פרופורציה לפעילות הכלל ארצית ולכל מתלונן ישיבו: המוטו ממלא את כל הדרישות. ושוב יוכלו ההתאחדויות למיניהן להרחיב תקציבים, להוציא סכומי עתק והקבוצות יוכלו להמשיך ולהציע חוזים שמנים לשחקנים בלי חשבון. כי מה שבא בקלות הולך בקלות.

כדוריטורה

מעט פרץ

שני משחקי ליגה יפתחו הערב שבוע כדורסל עמוס בפעילות

מאת משה כהן

המשחקים בין הפועל ת"א למכבי חיפה ובין בית"ר ת"א לאליצור נתניה יפתחו הערב שבוע כדורסל עמוס ומרתק בארץ ובחו"ל.

הפועל ת"א תנסה לפתוח הערב באולם אוסישקין דף חדש, לאחר השבוע השחור שפקד אותה. ההפסד האומלל לאליצור נתניה, במסגרת הגביע, והחמצת ההזדמנות הנדירה להביס את קאנטו בהפרש גבוה יותר מ-16 נקודות, גרמו לדכדוך רב בבית ברנר. ראשי הקבוצה "שברו" בסוף השבוע את הראש כיצד ניתן לגייס כספים לתשלום משכורות השחקנים ולרכישת כרטיסי טיסה לספרד.

הערב הם ירצו לשכוח מכל הצרות, לפחות לשעה קלה. אין ספק, כי ה"אדומים" טובים יותר ממכבי חיפה, שערכה אכזבה קשה. אולם, לחיפה יש פוטנציאל רב ובהחלט עשוי להתפתח מאבק שקול ומעניין, אולם תוצאת המשחק תלויה בעיקר ביכולתם של טאונס, מרטור וחבריהם.

גם באולם אוניברסיטת ת"א יערך משחק מעניין. בית"ר ת"א תנסה להפתיע את אליצור נתניה. אומנם שחקני ה"מנורה" שקועים בירכתי הטבלה, אבל לרשותם עומד צוות שחקנים טוב ו"מלך הסלים" של הליגה, מרק סימפסון. חניכיו של צבי שרף הצליחו בשבוע שעבר לקום מהקרשים. הם זכו בשני נצחונות נאים ומטפחים הערב תקוה להוכיח, כי הצלחתם אינה אפיזודה חולפת. למרות שנתניה היא ה"פייבוריטית" לזכות בנצחון, נראה לי שחוסקא הביתר"ים עשויים לזכות בקופה.

מחר יערכו שלושת המשחקים הנותרים של המחזור ה-12. במרכזם יעמוד המשחק בין הפועל חיפה למכבי ת"א. בעיר היהלומים תארח מכבי נתניה את הפועל ירושלים ואליצור רמלה תארח את הפועל חולון, ששבה מאוכזבת מהולנד.

ביום רביעי יבכסו הקבוצות הישראליות למעגל משחקי גביעי אירופה. בשבוע שעבר עלו מניותיו של הכדורסל הישראלי בצורה ניכרת, אבל קשה להאמין שכל ארבע נציגותינו [illegible] הפועל ת"א [illegible] משחק קשה מאוד בסראגוסה ואליצור נתניה תשאף לבזול הפסד מכובד בספרד מול ריאל מאדריד. קבוצות הפועל גליל-עליון ומכבי ת"א ישמרו כנראה על כבודו של הכדורסל הישראלי.

שחקני הגליל לא יתקשו כנראה לגבור גם באולם בית-ציפורי על הקבוצה הבלגית החלשה, מאיירבורג, וביום חמישי תמשיך מכבי ת"א את הצלחותיה בגביע האלופות. המכבים יארחו בהר הנגס של יד-אליהו את האלופה הצרפתית המאכזבת, אורטז.

מנסדורף – קרישנאן בגמר הטניס באוקלנד

הטניסאי הישראלי עמוס מנסדורף, המדורג שני, וההודי ראמש קרישנאן, הבלתי מדורג, ישחקו ביום ראשון בגמר הטורניר באוקלנד שבניו-זילנד.

יהיה זה כעין משחק חוזר בין השניים שהיה בגביע דייוויס בהודו בו נוצח הישראלי ע"י ההודי.

בחצי הגמר ניצח מנסדורף את האוסטרלי ברוד דייק בשתי מערכות וקרישנאן ניצח אף הוא בשתי מערכות קלות את האמריקאי ג'ים פוג 2:6, 2:6.

ברבע הגמר הכביע מנסדורף, בשתי מערכות, את האמריקאי דן גולדי וקרישנאן חולל הפתעה כשניצח את המדורג מספר 1 השוודי תוך 59 דקות 3:6, 1:6.

יש לציין שההודי מצוי בכושר מצויין. בטורניר זה הוא הפסיד רק 20 משחקונים ובשום משחק לא הפסיד מערכה. לפני שבוע זכה בטורניר בבירת ניו-זילנד וולינגטון. השניים ימריאו, לאחר משחק הגמר, למלבורן שם יופיעו בתחרות הגדולה של אליפות אוסטרליה – אחת מארבע הגדולות בעולם במסגרת הגראנד סלאם. יתכן שהשניים לא ישחקו בפתיחת המשחקים ביום שני אלא למחרת.

הסובייטי אנדריי צ'סנוקוב והאוסטרלי ג'ון פיצג'ראלד ישחקו בגמר הטורניר בסידני ובין הנשים ייפגשו בגמר הלנה סוקובה מצ'כיה ופאם שרייוור.

שחיה

בתחרות המוקדמת לאליפות הבין קבוצתית זכתה הפועל בית-ברל/הוד השרון לפני הפועל נתניה. בין התוצאות הבולטות: 100 חתירה: מרק סאוס מהפועל עמק-חפר – 54.40 שניות; 400 מ' חתירה: רז דר מהפועל בית-ברל – 4:13.21 דקות. 200 מ' מעורב: אמיר שטרנפלד – 2:17.35 דקות.

בין הבנות בלטה תמי לוין במשחה 100 מ' חתירה – 1:02.51 דקה.

סיוף

הסייפת לידיה חתואל מהפועל עכו יחד עם מאמנה-אחיה, יונה חתואל, יוצאים היום לתחרות גביע העולם, שתערך בהונגריה בהשתתפות 200 סייפות.

לייקרס 106 דטרויט 104

קבוצת הלוס-אנג'לס לייקרס ממשיכה לשמור על ההישג הטוב ביותר מבין קבוצות האנ. בי. איי., לאחר שהשיגה שלשום את נצחונה העשרים וארבעה לעומת ששה הפסדים.

הלייקרס ניצחו בסילבדום לעיני 40,000 צופים את בעלת הבית דטרויט פיסטונס 104:106. במשחק זה, שהיה הנצחון השלושה עשר ברציפות, הרבה לקלוע ביירון סקוט 35 נקודות.

במשחקים אחרים היו התוצאות: בוסטון סלטיקס – וושינגטון 109:125 (בירד 35 נקודות, מקהייל 31 נקודות); אטלנטה – קליבלנד 97:101; פילדלפיה – קליפרס 103:117; נטס – ניקס 111:118; יוטה – מילווקי 107:111; פורטלנד – סקרמנטו 91:98.

● בוסטון סלטיקס התחיבה אתמול את ארטיס גילמור בן ה-38.

ליברפול נבלמה בגביע ע"י סטוק

מחזיקת הגביע האנגלי, קבוצת קובנטרי, הודחה במבצע הגביע על ידי הוארה בנצחון 0:2 על טורקיי מהליגה הרביעית.

אנגליה

בסיבוב השלישי לא נרשמו הפתעות ושום קבוצה מהליגה הראשונה לא הופתעה על ידי נציגות הליגות הנמוכות יותר. עם זאת יש לראות הפתעה מסויימת בתיקו אפס, שכפתה סטוק, ממרכז הליגה השניה, על ליברפול, המוליכה הבלתי-מנוצחת בליגה הראשונה.

הפיינליסטית באשתקד, טוטנהאם, לא נפלה ברשתה של אולדהאם מהליגה השניה וגברה עליה 2:4. קסלת העוקים יאוביל לא הצליחה להצדיק את המוניטין שלה ונוצחה ע"י קווינס פארק ריינג'רס 3:0.

תוצאות נוספות: נוטינגהאם – האליפקס 0:4; סאותהמפטון – רדינג 1:0; ארסנל – מילוואל 0:2; צ'לסי – דרבי 1:3; לוטון – הרטלפול 1:2; אוקספורד – לסטר 0:2; שפילד ונסדיי – אברטון 1:1; סווינדון – נוריץ' 0:0 (הפתעה); ווטפורד – האל 1:1 (הפתעה); ווסטהאם – צ'רלטון 0:2; ויבלדון – ווסט ברומיץ' 1:4.

בליגה הסקוטית

קבוצתו של אבי כהן, ריינג'רס, הביסה את מורטון 0:5 ואילו הארטס הביסה את דנפרמלין 0:4.

סב. מירן בלמה את סלטיק לתיקו 1:1. סלטיק ממשיכה להוליך בראש.

קליעה

שתי תחרויות מבחן לקלעים, הנמנים עם הסגל האולימפי, נערכו אתמול באשקלון. ברובה זעיר 40 כדור בשלושה מצבים קבע אדי סאפירוב ממכבי רעננה הישג של 1159 נקודות מ-1200 אפשריות, הישג העולה בשלוש נקודות על השיא הלאומי, אותו קבע גיא סטאריק במשחקים האולימפיים בסיאול.

שני הגיע יצחק ינואסי מהפועל אשקלון, שקבע 1156 נקודות לפני גיא סטאריק (1141). בתחרות זו קבע ינואסי הישג השווה לשיא בתרגיל העמידה – 377 נקודות.

● ברובה אויר קבע ינואסי 585 נקודות, הישג העולה בשתי נקודות על שיאו הגדי מלפני שבוע.

כדורסל

גליל עליון 84 מכבי ר"ג 70

מאת יוסי משורר

שחקני הפועל גליל-עליון לא נזקקו להופיע במיטב יכולתם כדי לזכות בנצחון מבחוץ על מכבי ר"ג בביתה – 70:84 (36:45) במשחק ליגה שהוקדם.

שחקני עיר הגנים סבלו מחסרונם של עמי נאורי הפצוע ואמיר בינה, שנכנס לשחק רק בשלהי המחצית הראשונה. משחקם היה חלש וחסר רוח התלהבות.

כששחקני ר"ג לא משחקים בשאפתנות קשה מאוד לצפות מהם לנצחון ובטח שלא מול קבוצה כמו הפועל גליל-עליון, ששיחקה בבטחון ונהנתה מיכולתו המעולה של ברד ליף.

ברוב דקות המשחק חזו הצופים ביתרונה הבולט של הגליל. בפתיחת המחצית השניה הצליחו שחקני עיר הגנים לצמק במקצת את הפער – 48:52, אבל המשך היה שייך שוב לליף וחבריו.

שפטו וירוביק וחילברג לעיני 400 צופים באולם כפר המכביה.

נקודות לגליל: ליף (30), פריבן (19), מרסין (17), פליישר (13), הנפלד (5).

נקודות לר"ג: מאיו (22), קלינג (16), בינו (15), אדרעי (10), ריכליס (4), נעמן (3).

קליין חזר מרוצה מהיכולת של ליפין

מאת משה כהן

שחקני מכבי ת"א שבו ביום שישי לארץ עם מוראל גבוה ועם תקוות רבות להגיע למשחק חצי גמר גביע אירופה לאלופות.

הפתעת המשחק מול קלו, חן ליפין, אמר: אני חושב שחזרתי לעצמי. היה לי משברון וידעתי שחצי עונה כה גרועה אינה יכולה להמשך ואני מקווה שההמשך לא יהיה פחות טוב מיום חמישי.

גם מאמנו, רלף קליין, שב מרוצה: "חן היה יוצא מן הכלל. שחקן צריך להאמין בעצמו וחן הוכיח שהוא כזה. יש לי שלושה רכזים וחן הצליח להוכיח את עצמו בהזדמנות שהוא קיבל".

רלף ציין, כי מאכורן קלו איכזבה אותו. "הופתעתי לרעה מאכורן, אבל מכבי שיחקה מצויין והנצחון קיזז את הפסד הבית שלנו לטרייסר מילאנו. אנו זקוקים לנצחון חוץ נוסף, כדי להגיע לחצי הגמר".

אורים גורע, כי האוירה בקרב ראשי מחלקת הכדורסל קשה ובימים הקרובים עוד ישמעו קולם.

כבר אמש קיימו שחקני מכבי אימון באולם אוניברסיטת ת"א. מחר הם יתמודדו מול הפועל חיפה בביתה וביום חמישי יארחו את האלופה הצרפתית, אורטז.

אולתר הכסף לספרד

לאחר ריצות ותחנונים הצליחו ראשי הפועל ת"א לגייס את הסכום הדרוש לנסיעת הקבוצה לספרד כדי להתמודד מחר מול סראגוסה. ראשי הקבוצה מקווים, שהיום גם ישולמו משכורות לרוב השחקנים.

לחברנו אורי אפק

אתך באבלך הכבד במות

אמך ז"ל

הפועל בית מרכז "הפועל"

ליגות א' – צפון ודרום

בית שאן הגדילה יתרונה בצפון

מאת ברוך דגון

קבוצת הפועל בית-שאן הגדילה את יתרונה בצפון לארבע נקודות לאחר שגברה על הפועל רעננה 0:2.

בית-שאן נהנתה מהתיקו 2:2 בין הפועל בני-נצרת לבין מכבי טמרה.

בדרום נשמר הסטאטוס-קוו בפסגה לאחר נצחונותיהן של הראשונות. בית"ר רמלה גברה על הפועל רמת-השרון 1:2 ומכבי קרית-גת הכניעה את הפועל ראשל"צ 0:2.

המשחק בין הפועל טייבה להפועל בני טמרה, שנערך בטייבה, פוצץ בדקה ה-63 במצב של 0:2 לטייבה לאחר שאבן פגעה בראשו של הקוון.

מחוז הצפון

בחיפה: הפועל קרית-אתא – בית"ר חיפה 1:2. עוזי כהן הצעיד את בית"ר ליתרון כבר בדקה הראשונה, אך האורחים הפכו הקערה על-פיה מהבקעות של ברמי (15) ושטיבלמן (11,70 מ'). שפט ברמן, 100 צופים.

בנצרת: הפועל בני-נצרת – מכבי טמרה 2:2. נצרת הוליכה פעמיים ביתרון (זועבי – 13, בלל – 75), אך האורחים הישוו ע"י עמאש (41) ועיסה (83). שפט פרויים, 2000 צופים.

בבית-שאן: הפועל בית-שאן – הפועל רעננה 0:2. נצחון קל למוליכי הטבלה מהבקעות של דנינו (10) וכיטון (63). שפט זועבי, 1000 צופים.

בעוספיה: מכבי עוספיה – מכבי עפולה 0:0. משחק שקול ומעניין חרף בצורת השערים. שפט מלכה, 1000 צופים.

בנהריה: בית"ר נהריה – הפועל טירת-הכרמל 1:2. אחמד חג' היה גבור הנצחון בצמד פרטי בדקות 40 ו-75. נחמני קבע יתרון זמני (35) לאורחים. שפט האגה, 300 צופים.

בחדרה: מכבי חדרה – מכבי אחיי בנימינה 0:1. חיים סוריסה הכריע את המאבק תשע דקות מהנעילה. שפט גלעד, 100 צופים.

בקרית-שמונה: הפועל קרית-שמונה – הפועל טירה 1:2.

מחוז הדרום

בקרית-אונו: הפועל קרית-אונו – הפועל קרית-מלאכי 1:1. ועקנין הפתיע את המקומיים בדקה הראשונה ומוגל הותיק הישווה בדקה ה-28. שפט לייבוביץ', 500 צופים.

באזור: הפועל אזור – הפועל רמלה 1:1. אזור לא ניצלה את ביתיותה אף שהוליכה ביתרון מהבקעה של חבה בבעיטת 11 מ' (50). ברורה הישווה שתי דקות מהסיום. שפט עופר זולמן, 200 צופים.

בהרצליה: הפועל בית-שמש – מכבי הרצליה 0:1. הרצליה נוצחה בביתה ע"י אבי ממן בדקה ה-84. שפט ברגנדי, 500 צופים.

ברחובות: הפועל מרמורק – הפועל אור-יהודה 1:2. מרמורק מצויה בכושר הבקעה וניצחה ע"י רב (13) ותמאים (55). והנקי הבקיע לאורחים (46). שפט הרופיקרה, 200 צופים.

בקרית-גת: מכבי קרית-גת – הפועל ראשל"צ 0:2. נצחון צנוע משערים של לוגסי (55) ווהג'ני (80). שפט בני כהן, 1000 צופים.

באשדוד: הפועל אשדוד – הפועל דימונה 0:1. פיסוטי העניק קופה מלאה למארחים בדקה ה-20. שפט פרץ, 2500 צופים.

ברמלה: בית"ר רמלה – הפועל רמת-השרון 1:2. עלי עותמן הותיק היה מבקיע צמד השערים למקומיים בדקות 39 ו-72. לאורחים צמח (11,85 מ'). שפט יחבס, 500 צופים.

בחולון: הפועל אשקלון – לוחם חולון 0:1. אבי כהן קבע הפתעה בדקה ה-62. שפט ברסי, 200 צופים.

הטבלאות

צפון

	הקבוצה	משחקים	שערים	נק
.1	בית שאן	12	7:21	21
.2	מכבי טמרה	12	10:19	17
.3	מכבי עפולה	12	12:15	15
.4	מכבי חדרה	12	10:13	15
.5	בית"ר חיפה	12	9:12	15
.6	בית"ר נהריה	12	9:11	14
.7	קרית-אתא	12	14:15	13
.8	מכבי עוספיה	12	9:8	12
.9	הפועל טירה	12	9:9	11
.10	קרית-שמונה	12	[illegible]	10
.11	הפועל רעננה	12	8:12	9
.12	אחי נצרת	12	11:9	9
.13	בני נצרת	12	14:10	8
.14	הפועל טייבה	11	15:9	8
.15	טירת הכרמל	12	15:10	7
.16	הפועל טמרה	11	15:11	6

דרום

	הקבוצה	משחקים	שערים	נק
.1	בית"ר רמלה	12	8:17	18
.2	קרית-גת	12	5:14	18
.3	הפועל אשדוד	12	9:18	15
.4	ראשון לציון	12	12:18	15
.5	הפועל אשקלון	12	6:8	13
.6	אור-יהודה	12	10:11	13
.7	לוחם חולון	12	8:9	13
.8	קרית-אונו	12	8:9	13
.9	בית שמש	12	17:11	13
.10	[illegible]	12	[illegible]	11
.11	הפועל מרמורק	12	[illegible]	11
.12	הפועל רמלה	12	15:10	9
.13	הפועל דימונה	12	9:12	8
.14	מכבי הרצליה	12	10:8	8
.15	רמת השרון	12	16:9	7
.16	הפועל אזור	12	19:4	7

ליגות ב'

● צפון א': מכבי שפרעם – מכבי כפר קנא 0:0; מכבי עכו – מכבי מעלות 0:1; בני חצור – הפועל הגוריה 0:1; הפועל נצרת – הפועל מג'דל כרום 1:2; הפועל צפת – מכבי קרית-ביאליק 0:1; בית"ר מעלות – הפועל בני עכו 1:0; הפועל סחנין – הפועל גבעת הרקפות 1:2.

● צפון ב': בית"ר כפר יונה – הפועל ג'וליאל 0:2; מכבי אור עקיבא – הפועל פרדס 1:2; מכבי צור שלום – הפועל תל-חנן 1:4; הפועל דלית אל כרמל – הפועל יקנעם 1:2; הפועל מגדל העמק – הפועל איכסאל 1:1; הפועל אום אל פאחם – הפועל גבעת אולגה 0:1; הפועל כפר סלום – מכבי צופי חיפה 0:2.

● דרום א': הפועל ראש העין – הפועל עליה כפר-סבא 0:0; גבעת שמואל – הפועל כפר קאסם 0:2; בית"ר לוד – מכבי בת"ים 0:1; הפועל כפר שלם – הפועל גאולת יהודה 3:2; מכבי שכון המזרח – הפועל הרצליה 0:2; צעירי יפו – הפועל גלגוליה 0:0; בית"ר ראש העין – מכבי השקמה ר"ג 2:2.

● דרום ב': הפועל אילת – הפועל באר-יעקב 0:1; עירוני אשדוד – מבשרת ציון 1:1; בית"ר יבנה – מכבי ברנבי 1:1; בית"ר באר-שבע – בית"ר קרית-גת 2:1; נס-ציונה – מכבי קרית-עקרון 3:1; הפועל ירוחם – מכבי רמלה 1:0; בית"ר קרית-מלאכי – מכבי רחובות 1:1.

נוער

בני יהודה ת"א – מכבי חיפה 1:0; מכבי נתניה – הפועל באר-שבע 1:1; הפועל חיפה – הפועל פ"ת 0:0; הפועל כפר-סבא – נווה יוסף חיפה 1:2; הפועל ת"א – מכבי יפו 0:0; מכבי ת"א – בית"ר ים 1:0; הפועל אשדוד – בית"ר נתניה 0:0; מכבי פ"ת – הפועל ירושלים 0:0.

אופניים

שלומי יוסיוף ממשוב כרמה ניצח אתמול במירוץ אופניים, לאחר שעבר 22 ק"מ בזמן של 42.01 דקות, בהקדימו בשניה את אמיר אשל מגלגלי העין ת"א. 22 רוכבי אופניים השתתפו בתחרות.

● שלום לוי ואיה שפירו הם מנצחי מירוץ [illegible] שנערך אתמול [illegible] בהשתתפות 800 רצים. לוי [illegible] עבר 13 ק"מ בזמן של 41.31 שניות, בהקדימו את ציון נגר מאשקלון (43.18 ש') [illegible] 42.20 ש'.

ג'ודו

הפועה נפלה אתמול בתחרות הג'ודו ביער ברשנה, כשהתחרות אלה גמנה וזכתה בבכורה, כשעברה מרחק של 8.1 ק"מ בזמן של 1:34.49 שעה, בהקדימה את אלוף ישראל.

במשחקי הליגה ברוגבי ניצחה מכבי את גליל-עליון-קרית-שמונה בתוצאה 7:14. ת"א גברה על ירושלים 9:19.

מחזיק התיק והתאגדות "הפועל"

מאת מיכאל אלמוג

שוב, בפעם המי יודע כמה, התקפה על התאגדות "הפועל" ומבצר מין מאוס שאמור יחד עם מרכז "הפועל" לחזק ולטפח את ההתאגדות. כך מסתבר מתשובתו של הח"כ יעקב ישי למכתבו של עוזי ברעם.

ראוי הדבר לבירור של גוף אובייקטיבי על-מנת להבין למה זה כך ומה מקור המצב הבאוש בלתי בריא שנוצר. כך לעלוב בהתאגדות ובראשיה עד כדי השוואתם ל"צבועים" (בבססו מאמר חז"ל. הוהיר לא מן הפרושים ולא מן הצדוקים, אלא מן הצבועים). כך "הפועל". כך לבאלה ביניהם, שהקימו לעתים יש מאין, תנועה ספורטיבית וחברתית לתפארת, עם כל הליקויים שישנם. ויש ליקויים. בגוף כה גדול עם מעשים כה רבים, כמעט לא יתכן שלא יהיו ליקויים.

– זו הדרך? זו השיטה?

למה שלא תהא הידברות משותפת בלתי-פוסקת בין יעקב ויצחק, בין נציגי "הפועל" ונציגי הוועדה המרכזת. יבואו אלה אל אלה וישוחחו וכששיחה הידברות מגיעים בסופו של דבר להתוודעות הדדית משותפת ולמבואים פתרונות.

לא חקיקה זו או אחרת תפתור הבעיות. איני נגד חקיקה. מפליא איך זה שעד היום לא היתה. אך האם באמת מעלה מישהו על דעתו שבמינוי חלק מהנציגים על-ידי הוועדה המרכזת ישתנו דברים. האם "הפועל" באמת זקוק להערה קרואה למנויים בלבעלה?

האם במינויים אלה יוותרו חלקים אחרים מההסתדרות, שאינם שייכים לתנועת העבודה (הליכוד ואחרים) על חלקם גם אם יתכן שהמבצעים שמתוך החברים שהתפקדו ב"הפועל", הרי תהא מתוחה דרכם של האחרים לערכאות משפטיות של המדינה ומי יודע בה יפסקו אלה.

הלא ייטב הדבר, יעקב, שתלך בדרך בה הלכו כל קודמיך, מחזיקי התיק מטעם הוועדה המרכזת, ראובן ברקת והאב הריינג ועד האחרונים, תיבגור ושוטי ווריקת בין האחד על השני. האמן לי, מסוף החו"ל ישנם למסביך האמסר לצמצם כלפי כל איחוד וכל אדם. אבל לטובת ולכבוד העניין, כדאי להימנע מכך וגם אני אמנע מכך.

אני חוזר ומציע פתיחת דיאלוג משותף, שרק בו אני מאמין כדרך חיים.

עליה תלולה בשכיחות קרחת מלטה עקב צאן מנוגע

אבל לדעתו של שר החקלאות „הכול בסדר" והוא אינו מתכוון לנקוט צעדים לביעור הנגע

מאת דנקה הרניש

משהו קרה לשירותים הווטרינריים בישראל, שבמשך שנים נחשבו מן היעילים בעולם: התחלואה בארץ בקדחת מלטה בשנת 1987 היתה גבוהה פי ארבעה מאשר ב־1986. מחלה זו מועברת לאדם מכבשים או מעיזים נגועות, אם במישרין ואם באמצעות חלב ומוצריו. המחלה גורמת פגיעה ישירה בשריר הלב, דלקת מפרקים ודלקות אשכים אצל גברים.

אבל שר החקלאות, הנושא באחריות מיניסטריאלית לשירותים אלה, טוען גם בימים אלה שהכול כשורה. המחלות המתפשטות כאחרונה בקרב המקנה ובכלל בעלי־החיים בארץ והמסכנות את חיי אדם אינן מוציאות את אריק נחמקין משלוותו. הנפגעים זקוקים לטיפול בבתי־חולים, לפעמים ממושך, ויש מקרים שהם נשארים נכים לכל החיים. אבל לשר החקלאות לא איכפת, אולי מפני שהוצאות האשפוז וקצבת הנכות אינן חלות על משרדו. נוצר הרושם שרק עתירה לבג"ץ מצד אדם שחלה ונפגע קשות כתוצאה משירות וטרינרי לקוי תמחיש לאריק נחמקין את אחריותו כלפי הציבור.

התפשטות קרחת מלטה מעוררת חששות בציבור. הנהלת „תנובה" פרסמה לאחרונה מודעות ענק המבטיחות, שמוצרי החלב מתוצרתה עוברים תהליך פסטור קפדני המונע כל סכנה. אנחנו רוצים להאמין, שחברה גדולה ובעלת מוניטין כמו „תנובה" מקפידה על נהלי הייצור, אבל תקלות תמיד אפשריות. נוכח ממדי התחלואה בקדחת מלטה בקרב הצאן, כל תקלה מקרית עלולה להיות כרוכה בסיכון גבוה לאדם. נגע המחלה הולך ומתפשט ובמצב כזה רק מבצע ביעור יסודי של המחלה בקרב הצאן יחזיר בטחון סביר באכילת מוצרי חלב ובמגעים הישירים של החקלאים עם הצאן.

במשרד הבריאות נרשמו בשנה שעברה 223 מקרים של קדחת מלטה בתחום הקו הירוק בלבד. הנתונים על התחלואה בקדחת מלטה ביש"ע טרם סוכמו, אבל בהסתמך על המצב שהיה שם בשנת 1986 סביר להניח, שהעליה בעקומת המחלה שם היתה גבוהה לא פחות מאשר בתחום הקו הירוק.

מדינות רבות באיזור הים התיכון היו נגועות שנים רבות בקדחת מלטה. אחת מהן היתה קפריסין, אך זו הצליחה על־ידי מבצע ביעור מקיף להחלץ מן הנגע והצאן שלה נקי עכשיו מן המחלה. כיום תופסת ישראל, יחד עם השטחים המוחזקים, מקום של כבוד מפוקפק בליגת המדינות הנגועות בקדחת מלטה לצד טורקיה, סוריה, לבנון ואבודדאבי.

השירותים הווטרינריים, שהצליחו בשנים עברו לנקות את הבקר בארץ ממחלת „הפלה מדבקת", שהיא מחלה דומה מאוד לקדחת מלטה, וגם לבער כליל את שחפת הבקר, אינם מצליחים היום להשתלט על המצב. שירותים אלה הצטיינו תמיד ביעילותם, אבל יש גבול ליכולת לתפקד בכוח־אדם מצומצם. בשנים האחרונות משרד החקלאות מקצץ ומוסיף לקצץ במספר המועסקים בשירותים הווטרינריים בשדה ובמעבדות. הבעיה הועלתה על־ידי ח"כ מתי פלד בשאילתה שהגיש לשר החקלאות עוד בתחילת התפשטותה של קדחת מלטה בארץ, ביוני 1985. השר נחמקין הרגיע: „אין כל חשש וכל סכנה שהשליטה במערכת תהיה פחות טובה משהיתה עד היום על אף הקיצוצים". אבל התחזית לא התאמתה ולפני כחודש שוב ביקש ח"כ מתי פלד לדעת, אם נוכח ההתפשטות ההולכת וגוברת של קדחת מלטה בתחום הקו הירוק ובשטחים המוחזקים „לא הגיע הזמן להגדיל את מספר המועסקים בשירותים הווטרינריים ולהחזיר את 50 המפוטרים מהם, כדי שהשירות יוכל להתמודד עם הבעיה?"

השר נחמקין השיב בימים אלה. תשובתו לא נקראה בכנסת, אלא נמסרה לפרוטוקול, ואמר בה כדלהלן: „אני חוזר על תשובתי לשאילתה מיום ה־17 ביוני 1985, שאין חשש להתגברות הפיגוע, ואנו דואגים בכל מקרה לחיסון כדי למנוע התפשטות המחלה".

תשובתו של השר מוטעית ומטעה. רישומי משרד הבריאות מוכיחים בצורה חד־משמעית, כי יש התגברות רצינית בניגוע – כאמור, עליית התחלואה פי ארבעה, או ב־300%, תוך שנה אחת. נוכח ממדי התפשטות המחלה בקרב הצאן בארץ ובשטחים סבורים המומחים, כי החיסון נגד המחלה הוא בעל יעילות מוגבלת ביותר. הם מציינים, כי במדינות שהצליחו לבער כליל את קדחת מלטה נעשה הדבר על־ידי בדיקות דם המוניות בעדרי הצאן ושחיטתם המבוקרת של כל ראשי הצאן הנגועים. גם הנהלת השירותים הווטרינריים הכינה תוכנית מבצע לביעור, המאפשרת התמודדות מוצלחת עם המחלה, אולם תוכנית זו גנוזה בינתיים במגירה.

קדחת מלטה היא כיום המחלה הרצינית ביותר בקרב בעלי־חיים המסכנת את בריאות האדם, אבל לא היחידה. במהלך השנה שעברה חלה עליה ניכרת גם בשכיחותן של מחלות נוספות מסוג זה. גדל מספר הנגועים במחלת אכינוקוקס, הנגרמת על־ידי טפילים שמועברים לאדם מצאן ומבקר נגועים על־ידי כלבים. בעליה נמצאת גם מחלת ליסטריוזיס, הגורמת הרעלת דם בתינוקות בני־יומם, ואצל מבוגרים – דלקת מוח קשה, עם שיעור תמותה של כ־30%. מחלה זו מקורה בחיידק ליסטריה העוברים לאדם מבקר ומצאן נגועים באמצעות מוצרי חלב. כן צריך להזכיר, שזה שלוש שנים ברציפות נמשכת בכל הארץ העליה במחלת הכלבת, המועברת על־ידי שועלים, כלבים ובהמות משק.

מה עוד צריך לקרות, כדי שמשרד החקלאות יחליט לנקוט צעדים להגנת בריאות הציבור בפני המחלות המשותפות לאדם ובעלי־חיים?

לוויתנים מפיקים צלילים כדי לאתר את טרפם ואולי גם כדי להממו

זה שנים אחדות ידוע, שמינים מסוימים של דולפינים ושל לוויתנים אחרים בעלי שיניים (להבדיל מלוויתני המזיפות, שהם גדולים יותר, אלא שטרפם מורכב בעיקרו מפלנקטונים זעירים ולכן אינם נזקקים לשיניים), מאתרים את טרפם במכשיר דמוי סונאר: הם מפיקים צלילים על־קוליים תכופים, אלה פוגעים בטרף ועל־פי ההד החוזר מהם יודע הלוויתן היכן ממתינה לו ארוחה דשנה. מגליה של תופעה זו, קנת מארטן וקנת נוריס מן המעבדה הימית של אוניברסיטת קליפורניה בסנטה קרוז, שיערו שקולות אלה נועדו אולי לא רק כדי לאתר את הדגים, אלא גם כדי לבלבלם ולהממם, על־ידי שיבוש יכולתם של אברי התחושה שלהם לגלות תנועות זעירות במים. הם הסתמכו בהשערתם זו גם על העובדה, שלא פעם נמצאו בקיבותיהם של לוויתנים שנצודו דגים שהיו שלמים לחלוטין, כלומר: הלוויתנים טורפיהם כלל לא נגסו בהם בשיניהם.

השערה זו נראית היום ודאית יותר על סמך מחקרים חדשים. מחקרים אלה הראו, שמין מסוים של דולפינים ולוויתנים ממין אורקה („קטלן") מפיקים תוך כדי אכילתם קולות שתדירותם נמוכה בהרבה מזו של הקולות המשמשים לאיתור הטרף והיא עולה בקנה אחד עם טווח השמיעה של הדגים. קולות אלה גם עזים וממושכים הרבה יותר מקולות האיתור. הם מזכירים במידה מסוימת טרטור של מקלע או „בנג" של תותח בשעת ירי.

אולם דווקא מארטן איננו משוכנע, שמטרתם של קולות אלה היא להמם את הטרף, ולדעתו עדיין דרושים מחקרים נוספים כדי לאמת או להפריך תיאוריה זו.

בדיקה עצמית של מועד הביוץ

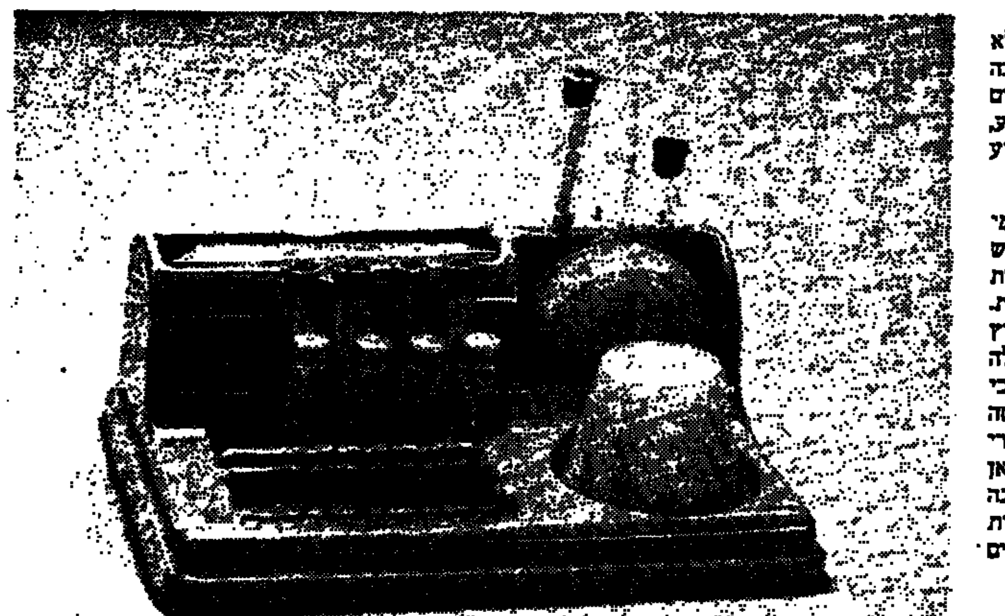

מאת דנקה הרניש

כל אשה המעוניינת להיכנס להריון יכולה עכשיו לדעת את זמן הביוץ שלה על־ידי בדיקה עצמית בבית. הדבר מתאפשר הודות לערכה חדשנית, "Ovutest" שמה, המיובאת לארץ על־ידי חברת „גאמידור" לאספקת שירותים בידרפואיים. החברה גם עומדת להפעיל בקרוב מחלקה מיוחדת למתן מידע והדרכה לנשים שרוכשות את הערכה.

הבדיקה נעשית באמצעות דגימת שתן. הדגימה מוכנסת למבחנה, עוברת תהליך כימי מסוים ובתום 35 דקות אפשר לקבל את התוצאות. הבדיקה מודדת את הורמון הביוץ „LH" בשתן: הורמון זה מופרש לדם כ־32 שעות לפני הביוץ ושינויים בריכוז ההורמון בדם מתבטאים בשינויים מקבילים בשתן.

איסוף שתן בוקר נותן תשובה אמינה של חיזוי ביוץ ב־87% מן המקרים. כדי לקבל אמינות של יותר מ־99% רצוי לבצע בדיקה פעמיים ביום – פעם בבוקר ופעם נוספת במשך היום.

ערכת האובוטסט מכילה מבחנות, כוסות לבדיקה, מעמד למבחנות ומולפים. הערכה מיועדת לחמש בדיקות ומחירה 69 ש"ח.

ידיעת שעת הביוץ חשובה לקביעת המועד של יחסי המין שמטרתם להביא להריון. היא גם מספרת במידה מסוימת את הסיכויים לתכנון מין היילוד: הזרעים הזכריים מהירים יותר מהנקביים ועמידים פחות בתנאי הסביבה הנקבית. לכן סבורים שכאשר המגע המיני מתרחש קרוב יותר לזמן הביוץ, גבוהים יותר הסיכויים שזרע ממין זכר יגיע ראשון לביצית.

לב האשה בריא יותר אך רק עד גיל מסוים

כנס בארה"ב הראה עד כמה הרופאים עדיין אינם מבינים סיבותיו של הבדל זה בין בני שני המינים

מקובלת הדעה שנשים פגיעות להתקפי לב הרבה פחות מן הגברים, וכך סבורים לא רק הדיוטות, אלא גם הרופאים. ודאי לא מקרה הוא, שכמעט כל המחקרים האפידמיולוגיים שנערכו עד כה בדרכי המניעה והטיפול במחלת הלב – בגברים בלבד נערכו, בהנחה שמסקנותיהם יפות גם לנשים.

אך למעשה אין הדברים פשוטים כל־כך, כפי שסברו חלק ניכר מן המשתתפים בכנס אגודת הלב האמריקאית, שנערך לאחרונה בקליפורניה. מובן שמאמצי הרופאים מכוונים למניעת מחלות הלב בגיל העמידה בעיקר, ואמנם התקפי הלב הם סיבת המוות העיקרית בגברים בגיל זה. אולם בגיל מבוגר יותר התקפי הלב הם „הקטלן מספר אחד" גם בנשים. נמצא איפוא שבני שני המינים נפגעים באותה מידה כמעט ממחלה זו, ולכן מומלץ גם לנשים מה שמומלץ לגברים: להימנע מעישון, להתנזר מדיאטה עתירת שומן מן החי ולהוריד בשעת הצורך את לחץ הדם.

מכל מקום אין להכחיש, שאצל נשים יש „הגנה מאוחרת" לגבי המחלות הקרדיו־וסקולריות. סיבה משוערת אחת היא, שההורמון הנקבי אסטרוגן, שהפרשתו גדלה עשרות מונים בשעת ההריון, מגן בדרך כלשהי על הנשים מפני הסתיידות העורקים. ואמנם נמצא שהעורקים האלה רחבים יותר אצל נשים שילדו ילדים מאשר אצל נשים שלא ילדו. בכנס דווח גם על מחקר [illegible] ... עתירת שומנים [illegible] ... זכרים לייצר ליפופרוטאינים בעלי צפיפות גבוהה (HDL), הנחשבים „הטובים" מבחינת מצב הלב, משום שהם מרחיקים כולסטרול מכלי הדם.

אלא שכיום יש המטילים ספק בהשערה, שהפרשת האסטרוגן דוחה את התקפי הלב אצל נשים, והם תרים אחר סיבות אחרות, בהסתמכם בין השאר על העובדה שגברים ונשים נבדלים ביניהם לא רק מבחינת מועד הופעתם של התקפי הלב, אלא גם באופן התגלותם: כאשר אצל גבר מופיעים כאבים בחזה, הרי הוא כבר נמצא בדרך־כלל בעיצומו של אוטם, ובהרבה מקרים הוא נפטר בטרם מספיקים לטפל בו. ואילו אצל הנשים מופיעים בדרך־כלל סימני אזהרה מסוג זה זמן רב לפני ההתקף. מאידך, כאשר אשה כזאת לא טופלה בעוד־מועד וסופה שהיא לוקה בהתקף, סיכוייה למות בו כפולים מאלה של הגבר. קושיה נוספת היא, שניתוחי מעקף (כלומר, שתילת עורקים במקום העורקים הכליליים החסומים) מניבים אצל הגברים תוצאות טובות פי שניים לערך מאשר אצל נשים. יש המסבירים זאת בעובדה, שליבה של האשה קטן יותר מזה של הגבר, ולכן קשה יותר לנתח אותו כיאות, והשערה נוספת: הנשים העוברות ניתוח זה מבוגרות וחולות בדרך־כלל יותר מאשר הגברים העוברים אותו ניתוח עצמו; אך רבים סבורים כי הסברים אלה אינם הסיפור כולו.

ייתכן שתשובה מדויקת יותר טמונה בתוצאות של מחקר פרמינגהם – אותו מחקר מקיף בעיר פרמינגהם במדינת מסצ'וסטס, הנמשך כבר שנים רבות והוא מקיף, בניגוד לרוב המחקרים האחרים, כאמור, גם גברים וגם נשים. רק שש מתוך כ־1,600 הנשים שנכללו במחקר זה היו להן התקפי לב בתקופת הפוריות שלהן. לכאורה יכולה עובדה זו לאשש את תיאוריית האסטרוגן, אבל נמצא שנשים שקיבלו תוספות של הורמון זה ממקורות חוץ לאחר הגיען לתקופת הבלות לא היו מחוסנות מפני התקפי לב יותר מאשר נשים בנות גילן שלא קיבלו תוספות כאלה. לעומת זאת נמצא במחקר זה וכן במחקר נוסף, כי הסכנה של התקפי לב אצל נשים – אבל לא אצל גברים – גובהת כאשר יש להן בדמן רמות גבוהות של טריגליצרידים: חומרים אלה נהפכים בגוף לליפופרוטאינים בעלי צפיפות קטנה, מה שקרוי בר"ת LDL, המסייעים להצטברות כולסטרול בעורקים.

הדעות שהושמעו בכנס זה היו כה שונות ולעיתים אף מנוגדות, עד שהמסקנה האחת והיחידה שאפשר להסיק ממנו היא, כי ההבדלים בתחלואת הלב בין גברים לנשים נשארים בגדר תעלומה.

חלבון פרו־אמריקאי

באותו כנס עצמו דווח גם על מחקר משותף לשתי מעצמות־העל, ארה"ב וברה"מ, שנערך זה 15 שנה כדי לברר את השפעתם [illegible] הכולסטרול בעל הצפיפות הגבוהה על שכיחותן של מחלות הלב הכליליות. המחקר נערך בכ־9,000 גברים בגיל העמידה (40 עד 59 שנה), רובם בברה"מ (מוסקווה ולנינגראד) ומיעוטם בארה"ב, שנבחרו באקראי. המעקב אחריהם נמשך בממוצע שבע וחצי שנים.

הממצאים שפורסמו בכנס מראים, כי לגבי הגברים בארה"ב נכונה הסברה, העולה גם מהרבה מחקרים אחרים, שכולסטרול זה מפחית את השכיחות של מחלות הלב, בניגוד גמור לכולסטרול בעל הצפיפות הנמוכה, המעודד הסתיידות העורקים הכליליים. כן נתגלה, שגברים בעלי רמות גבוהות של חלבונים אלה לוקים פחות לא רק במחלות לב, אלא גם במספר מחלות אחרות. יצוין שכמעט מקובל לתת לחולי לב את התרופה גמפיברוזיל, המעלה את רמות ה־HDL. לעומת זאת הראו הממצאים בברה"מ, שרמות גבוהות של כולסטרול זה אינו מצמצם כלל את מחלות הלב ומאידך הוא מגביר את התחלואה במספר מחלות אחרות, בהן סרטן.

כיצד להסביר הבדלים מפתיעים אלה? האיש שעמד בראש החלק האמריקאי של המחקר, ד"ר רוברט לוי מאוניברסיטת קולומביה, דוחה את הסברה, שאולי הסיבה היא בהרכב כימי שונה של הכולסטרול בדמם של הגברים בשתי מעצמות־העל. כן לא מקובלת עליו ההשערה, שהסיבה טמונה בצריכת האלכוהול הגבוהה יותר בברה"מ. לעומת זאת הוא נוטה לייחס את התוצאות המפתיעות להבדלים סביבתיים, תזונתיים או תורשתיים, אלא שכל זה הוא בגדר השערות בלבד.

רובוט מלטש יהלומים

מאת יוסף מיכלסקי

במעבדה ליהלומים ומערכות טכנולוגיות בפקולטה להנדסת מכונות שבטכניון הסתיים לאחרונה פיתוחו של רובוט ללימוש יהלומים, פרי מחקרו ותכנונו של פרופ' ישעיהו ירניצקי.

הרובוט המלטש הוא, לדעת פרופ' ירניצקי, המשוכלל ביותר מסוגו בעולם. מכונה זו מסוגלת „לשתול" עם העובד ואחר־כך ללטש יהלום באופן אוטומטי, כולל אבנים קשות במיוחד, שעד היום כמעט לא היה אפשר ללטשן אפילו ביד, וכל זאת תוך זמן קצר. כן עוסק פרופ' ירניצקי בבניית מערכת אוטומטית ממוחשבת, שתעבד יהלום מושלם ללא התערבות אדם ותוכל אפילו לקבל החלטות הנוגעות לעיבוד האבן. לצורך זה מפתחים [illegible] של פרופ' ירניצקי תוכנה לקבלת החלטות [illegible] יהלומים. התוכנה מבוססת על ניצול מרבי של חומר הגלם ותכונותיו האופטיות, והיא תהיה מסוגלת להפיק יהלום בגודל מקסימלי לפי הצורה שקבע המעבד.

פרופ' ירניצקי התחיל כבר לפני 25 שנה בהחדרת הטכנולוגיה לענף היהלומים ועם השנים נהפך לבר־סמכא ומומחה בינלאומי בתחום זה. בתחילת מחקרו הקדיש את מרבית זמנו לפריצת המחסומים שעמדו בפני כל טכנולוגיה חדשה שניסתה לחדור לענף. מאחר שהמדובר היה בתעשיה שפעלה בשיטות המבוססות על מסורת ונסיון בני מאות שנים, לא קל היה הדבר. אולם בסופו של דבר נשאו מאמציו פרי והצלחתו באה לידי ביטוי בדחיפה להקמת מכון היהלומים הישראלי ובהקמת המעבדה ליהלומים בטכניון.

מאז כניסתו לתחום זה הספיק פרופ' ירניצקי לתכנן מספר מכונות לעיבוד יהלומים, שאחת מהן נמצאת בשימוש בתעשיית היהלומים ברחבי העולם.

אולטרא־סאונד מסייע באבחון דלקת התוספתן

מאת ד"ר אריאל אוקסהורן

דלקת התוספתן – אפנדיציטיס בלועזית – הוגדרה לראשונה לפני כמאה שנה. מאז ועד היום חלה נסיגה דרמאטית בתחלואה ובתמותה ממחלה זו, אולם עדיין יש קשיים רבים באבחונה. רוב הטעויות, כדי 26%, הן בתחום מה שקרוי „חיובי־מוטעה", רוצה לומר: בכרבע מן המקרים של אבחון דלקת תוספתן חריפה, אבחון המביא לניתוח דחוף לכריתת האיבר המודלק, מתברר בזמן הניתוח שהחולה לוקה במחלה אחרת, שלפעמים אינה טעונה ניתוח כלל. מאידך – וזה עניין חמור עוד יותר – יש מספר רב יחסית של מקרי מחלה אמיתיים שאינם מאובחנים בעוד־מועד: עקב כך משהים את הניתוח הדחוף והחיוני והחולה סובל סבל רב ואף עלול למות.

הסיבה למקרים כה רבים של טעויות טמונה בשיטת האבחון הנהוגה היום, שהיא פרימיטיבית למדי. האבחון המסורתי של דלקת התוספתן מבוסס על סיפור המחלה, על בדיקה גופנית ועל בדיקת מעבדה. סימני המחלה הם בדרך־כלל כאבים עזים המתפתחים תחילה באיזור הטבור או מפוזרים בבטן, ובהדרגה הם מתרכזים בבטן התחתונה הימנית. לעיתים נוספות על כך בחילה, הקאה או הפרעה בפעולת המעיים. כאשר החולה בא אל הרופא ומספר לו על סימפטומים אלה, יעשה הרופא מספר בדיקות. ראשית, הוא ילחץ בידיו על הבטן התחתונה הימנית ויש סיכויים שהחולה יחוש אז כאבים עזים, בגלל עווית בשרירים באותו איזור; הכאבים יהיו חזקים עוד יותר כאשר הרופא משחרר את הלחץ שגורמות ידיו. תופעה זו נובעת לא במישרין מדלקת התוספתן, כי אם מדלקת בצפק – הקרום העוטף את הבטן. בדיקה נוספת היא מדידת חום בשני מקומות שונים בגוף: החום הנמדד בפי־הטבעת גבוה בכחצי מעלה מן החום הנמדד בפה, מפני שפי־הטבעת קרוב יותר למוקד הדלקת. כן עושים ספירת דם במעבדה: בשעת דלקת תוספתן יש בדם יותר לויקוציטים מן הרגיל, אבל תוספת זו אינה קיצונית.

אמצעי אבחנה אלה נראים דלים ומיושנים. הרופא נאלץ להסתמך במידה רבה על סיפור המחלה מפי החולה ועל הבדיקה הידנית, ללא עזר טכנולוגי חדיש, ועל ספירת דם שאיננה חד־משמעית, וזאת בשעה שהוא נקרא להחליט מיד אם לנתח את החולה ואם לאו. טעות בכיוון זה או אחר עלולה לעלות לחולה בבריאות או אף להביא למותו.

צוות רב־מחלקתי (רנטגן, כירורגיה, פנימית וגניקולוגיה) בבית־החולים וסטיינרה בהאג שבהולנד מצא לאחרונה שיטה חדשה, מהימנה יותר, לאבחון דלקת התוספתן בעזרת אולטרא־סאונד, כפי שדווח ב„בת־עת של ניו אינגלנד לרפואה". הרופאים השתמשו במכשיר אולטרא־סאונד רגיל, אך בעל רגישות גבוהה. עד כה היה מקובל שקשה מאוד, או כמעט בלתי־אפשרי, לאבחן מחלות מעיים בעזרת אולטרא־סאונד, בגלל האוויר המצוי במעי, שחוסם את מעבר גלי העל־קול. אולם הרופאים בהאג נקטו שיטה הקרויה בפיהם „שיטת הלחץ המודרג": המתמר של המכשיר מוצמד לדופן הבטן ולאט־לאט לוחצים אותו פנימה. בדרך זו התוספתן איננו נהדף אחורה או הצידה על־ידי המתמר, וכן לא ייגרמו לחולה כאבים או עווית שריר נוספת שיקשו מאוד על האבחון. כך הצליחו הרופאים להדמות את התוספתן על הצג בתור עיגול קטן ומוגדר, ואם נתגלתה בעיגול זה נפיחות, הדבר מצביע על דלקת.

רופאי ביה"ח בהאג בדקו בשיטה החדשה 111 חולים שפנו לחדר המיון על יסוד חשד לדלקת תוספתן חריפה. ב־29 חולים, שלא נמצאו אצלם סימנים של ממש בבדיקה המקובלת, גילה מכשיר האולטרא־סאונד את קיום המחלה, ואבחנה זו אומתה אחר־כך בניתוח שבוצע מיד. מאידך, ב־16 חולים שכבר עמדו לעלות על שולחן הניתוחים, משום שאובחנה אצלם אפנדיציטיס בשיטות המקובלות, נעשתה בדיקה נוספת באולטרא־סאונד והתברר שהם אינם לוקים במחלה זו, וכך נמנע ניתוח סרק.

האולטרא־סאונד איננו יעיל אמנם במקרים חריפים מאוד של המחלה, כאשר הדלקת כבר הספיקה לנקב את התוספתן, משום שהרגישות הרבה מונעת הידוק נאות של המתמר, אלא שאין לכך משמעות מעשית, כי בשלב זה סימני המחלה ברורים מעבר לכל ספק.

שיטת הבדיקה החדשה עדיין אינה מהווה תחליף למיומנות הקלינית באבחון דלקת התוספתן, אולם היא מהווה פריצת דרך לאחר עשרות שנים של דישדוש במקום באבחנתה של מחלה שכיחה וקשה זו. היא תמנע מצד אחד ניתוחי סרק, ומצד שני ויתור על ניתוח כאשר הוא נחוץ באמת.

הלכו לחפש את הכוח החמישי ומצאו (אולי) כוח שישי

מחקרים שנערכו בשנים האחרונות מרמזים על קיומו של כוח חמישי, בנוסף על ארבעת הכוחות הידועים היטב: הכבידה (גרוויטציה), האלקטרומגנטיות, הכוח החזק, המקשר את הפרוטונים והנייטרונים בגרעיני האטומים, והכוח החלש, האחראי לסוג מסוים של דעיכה רדיואקטיבית. אותו כוח חמישי, שאפילו שם לא נמצא לו עדיין, ולו משום שקיומו לא הוכח עד כה מעבר לכל ספק, פועל נגד כוח הכבידה, למשל: התאוצה של אבן הנופלת מגובה רב לכדור־הארץ קטנה יותר בשיעור זעיר ממה שחשבו קודם־לכן. הטווח של כוח זה מוגבל, כנראה, למספר מאות מ', בניגוד לכוח הכבידה, שטווח הפעולה שלו הוא בלתי־מוגבל, והוא מושפע כנראה – בניגוד לכוח הכבידה – לא רק מן המסות של הגופים המושכים זה את זה, אלא גם מהרכבם הכימי.

בעוד המדענים עדיין מתווכחים על טיבו של כוח מסתורי זה ואפילו על עצם קיומו, כבר יש הטוענים לקיומו של כוח שישי.

מדענים מן המעבדה הגיאופיסית של חיל האוויר האמריקאי ביקשו לחקור את הכוח החמישי, משום שאם כוח כזה קיים, הוא עשוי להשפיע על מסילותיהם של טילים בליסטיים המונחים על־ידי מערכות הנחיה אינרציאליות. לצורך זה הסתייעו במגדל טלוויזיה במדינת נורת קרוליינה, המתנשא לגובה של כ־650 מ'. עניין זה מזכיר, כמובן, את הנסיון המפורסם שערך בזמנו גלילאי, בהפילו אבן מרומיו של מגדל פיזה הנמוך הרבה יותר (55 מ') ובהוכיחו, שתאוצת הנפילה איננה מושפעת מן המשקל הסגולי של הגוף הנופל. אבל המדענים האמריקאים ביקשו להוכיח את ההיפך והם גם לא הפילו אבנים מראש מגדל הטלוויזיה. במקום זאת מדדו את גודלו של כוח הכבידה על המגדל עצמו, בגבהים שונים. הם מדדו את הכוח גם בסביבתו הקרובה, כדי לעמוד על ההשפעות הגרוויטציוניות של השמש, הירח, האוויר, מי התהום והמגדל עצמו.

השערתם המוקדמת של החוקרים היתה, שהכוח החמישי איננו קיים, ובהתאם לכך עשו את תחזיותיהם. כאשר המדידות הפריכו תחזיות אלה, סברו תחילה שהנה בכליאתם קיים כוח חמישי, הפועל נגד כוח הכבידה, אבל כאשר ערכו בדיקה מדוקדקת יותר בנתוניהם, הם מצאו שההיפך הוא הנכון: כוח הכבידה לא היה חלש מן המקובל, אלא חזק ממנו... הסטיה הגיעה עד לשיעור של חמישה חלקים למיליון – פי עשרה מכפי שאפשר היה לייחס לאי־דיוקים במדידות. כדי לדייק: עד לגובה של כ־30 מ' היה כוח הכבידה קטן מן המקובל, כלומר היתה כאן כנראה עדות לקיומו של כוח חמישי. אבל במדידות שנערכו במקומות גבוהים יותר היה כוח הכבידה גדול מן המקובל, אם כי תוספת זו הלכה ותחלשה ככל שהחוקרים ערכו את מדידותיהם במקום גבוה יותר, עד שנעלם כליל.

לפי־שעה הדברים עדיין אינם ברורים, פרט לדבר אחד: ההשקפה הקיימת על כוח הכבידה איננה מדויקת כל צורכה, וייתכן שיצטרכו לעשות בה רוויזיה. עדיין נותרת השאלה, מה יהיה טיבה של רוויזיה זו, ואם אמנם קיימים שלושה סוגים של כוחות כבידה...

100 שנה להולדתו של סריניוואסה רמנוג'ן

כוכב שביט הודי בשמי המתמטיקה

טול את המספר 5 ובדוק, מה מספר הדרכים שבהן אפשר להגיע למספר זה על־ידי חיבורים של מספרים שלמים. התוצאה היא: יש שבע דרכים כאלה, והרי הן: 5; 4+1; 3+2; 3+1+1; 2+2+1; 2+1+1+1; 1+1+1+1+1. על כן נאמר, ש־p(5) = 7 (p היא האות הראשונה של המלה האנגלית partition, כלומר: חלוקה). מספר זה, p, גדל במהירות ככל שגדל המספר שמבקשים לחלק, למשל: p של 50 הוא לא פחות מ־204226, כלומר יש 204226 דרכים כדי להרכיב את המספר 50 מחיבורים של מספרים שלמים. p של 100 הוא כ־190 מיליון, ו־p של 200 הוא מספר בן 13 ספרות.

את הנוסחה לחישובו המדויק של p מצאו ב־1918 שני מתמטיקאים בלונדון, בעוד עד אז היו קיימות רק נוסחות מקורבות, כלומר לא־מדויקות. היה זה צמד מוזר־במקצת. האחד, גופרי הארדי, היה מתמטיקאי בריטי מכובד, שלימד באוניברסיטת קמברידג'. השני היה צעיר בן 30, סריניוואסה רמנוג'ן שמו, שנולד בשלהי דצמבר 1887, כלומר כמעט בדיוק לפני מאה שנה, בעיר קטנה בדרום הודו. כבנו של מנהל חשבונות ולא קיבל השכלה מסודרת, ובהגיעו לבגרות החל לעבוד כפקיד זוטר בנמל של העיר מדרס.

כשרונותיו החריגים של רמנוג'ן נתגלו בגיל צעיר ביותר. בהיותו נער בן 12 נתגלגל לידו ספר־לימוד למתמטיקה ברמה מתקדמת למדי והוא „בלע" אותו ללא שום קושי. כעבור שלוש שנים, והוא בן 15, שאל מספריית המכללה הממשלתית בעירו ספר אחר למתמטיקה ובו כ־6,000 נוסחאות מתמטיות. הנער נחלץ למשימה להוכיחן אחת לאחת, לפעמים גם בדרכים לא־מקובלות, ואת טיוטות ההוכחות רשם בתחילה על לוח צפחה, בהיותו עני מכדי לקנות נייר. ב־1909, והוא בן 21, התחתן ובראשית 1912 נפגש עם מתמטיקאי אחר בעיר נלורה, ראו שמו, והראה לו נוסחה חדשה שמצא בתיאוריית הסדרות. ראו השתכנע כי לפניו עומד צעיר בעל כשרונות נדירים וסידר למענו את מקום העבודה בנמל של מדרס, כדי שיוכל בזמנו הפנוי להתמסר למחקריו.

כעבור כשנה, בפברואר 1913, הגיעה להארדי בקמברידג' מעטפה עבה מרמנוג'ן ומכתב לוואי. „אני כיום בן 25", נאמר בפתיחת המכתב, „ולא למדתי באוניברסיטה". המעטפה הכילה פתרון לבעיה מסוימת בתחום המספרים הראשוניים, שהארדי הזכיר אותה באחד מספריו. הארדי נטה בתחילה להשליך את המעטפה לסל, כפי שהיה נוהג עם מכתבים דומים שכתבו מתמטיקאים חובבים. אבל הניסוח של מכתב הלוואי והצצה חטופה במעטפה הניאו אותו מצעד זה, וכאשר נפגש בערבו של אותו יום עם אחד מעמיתיו, ג'ון ליטלווד, עיינו השניים בקפדנות במעטפה וכעבור שעה פסקו בהחלטיות כי אותו הודי צעיר הוא גאון.

הוכחות ל־6,000 נוסחאות בגיל 15

עתה החל הארדי במאמציו להשפיע על רמנוג'ן, שיבוא לאנגליה ויחקור במכללת טריניטי בקמברידג', אלא שהצעיר ההודי סירב בתחילה לעזוב את הודו והוא העדיף ללמוד באוניברסיטת מדרס. לבסוף נתרצה וב־1914 הפליג מעבר לים. הוא החל לחקור במכללת טריניטי, בגפו או יחד עם הארדי, ופרסם שורה של פרסומים, המקנים לו מקום מכובד ביותר בין המתמטיקאים של המאה ה־20. עיקר התעניינותו היתה בתחום תורת המספרים. הוא הוכיח, למשל, כי לגבי כל מספר שלם, שנכנהו k, המספר $p(5k+4)$ מתחלק תמיד ב־5, ו־$p(7k+5)$ מתחלק תמיד ב־7. למשל, כאשר $k = 2$, $5k+4 = 14$ ו־p של 14 הוא 135 – שהוא כפולה של 5; $7k+5 = 19$ ו־p של 19 הוא 490, שהוא כפולה של 7.

תהילתו של רמנוג'ן נמשכה רק שנים ספורות. עוד ב־1917, והוא בן 29 בלבד החל ללקות בבריאותו ונאלץ להתאשפז במוסד סיעוד. נראה שאקלימה הקריר והלח של אנגליה לא היטיב עימו. בשהותו שם מונה חבר החברה המלכותית הבריטית, המאגדת בתוכה מדענים בעלי שם, וזכך היה להודי הראשון שזכה בכבוד זה. באפריל 1919 נסע בחזרה להודו, בתקווה ששם תשתפר בריאותו, אך נראה שהמחלה הממושכת הזיקה לו, וב־26 באפריל 1920 מת במדרס, בגיל 32.

רמנוג'ן לא היה גדול המתמטיקאים בכל הדורות ואפילו לא בתקופתו, אך אין ספק שהיה גאון בעל כושר חשיבה נדיר וגם יוצא־דופן, והתהילה מגיעה לו לא רק בזכות הרקע המיוחד שלו, של נער ממשפחה עניה שלא ניתן לו ללמוד באורח מסודר. יש הטוענים, כי דרך חשיבתו היתה שונה מאו של אנשים רגילים, ורמנוג'ן עצמו אמר בהזדמנות אחת, כי האלה ההודית נמגירי לימדה אותו שעה שחלם. אולם ייתכן שאמר כך רק כדי להיפטר מטרדנים שביקשו לתהות אחר סוד גאוניותו. אלמנתו טוענת, כי „מעולם לא התפנה ללכת למקדש, כיוון שאת כל זמנו הקדיש למתמטיקה".

هكذا من الأصل

כוכבים ולילות

חנוך לוין שוב ב"קאמרי"

בימים אלה החלו החזרות על "כבגע ומנתח", מחזהו החדש של חנוך לוין, אותו הוא גם מביים, לאחר העדרות של שנה מהרפרטואר של התיאטרון הקאמרי. במרכזה של ההצגה מחזר המושפל על־ידי משאת נפשו, המעודדת אותו להתפלש לרגליה. הוא – חלש ואינו מאמין בכוחותיו. היא – משתמשת באהבתו כדי למצוא חן בעיני מי שאהבתה שלה נתונה לו – מצודד הנשים. השחקנים הם: ג'טה מונטה, יהויכין פרידלנדר (שניהם בתמונה), משה איבגי, תחיה דנון, שמואליק לוין, אברהם שושנר ויעקב כהן. את התפאורה והתלבושות מעצבת רות דר. המוסיקה היא של דן הנדלסמן ובריאן הריס על התאורה. הצגה ראשונה ב־23 בחודש.

חמצן למוסדות אמנות

במדינות מתוקנות מוקדש חלק ניכר מהתקציב הממשלתי לתמיכה במוסדות האמנות. אצלנו רק מקצצים, עוד ועוד.

אבנר שלו, המשמש, בין היתר, כנציג משרד החינוך והתרבות בהנהלות ובמועצות ציבוריות של מוסדות אמנות בארץ הוא, בדרך כלל, איש אופטימי. אבל השבוע הביע בגלוי דאגה עמוקה נוכח הקיצוצים והצמצומים הצפויים בתמיכה הממשלתית בתזמורות, בתיאטרונים ובמוסדות אמנות אחרים בישראל. כמה מגופים אלה, מהם בעלי חשיבות לאומית, עלולים להיפגע קשות ולהיקלע למצב חמור ביותר. אבנר שלו ציין, שרבים מהמוסדות כבר נקטו בזמנו באמצעי חסכון מרחיקי לכת. כדוגמא הביא את התזמורת הפילהרמונית הישראלית שהיא, לכל הדעות, המוסד המוסיקלי הישראלי בעל המעמד והיוקרה הבין־לאומיים. לפילהרמונית יש כיום גרעון מצטבר שהוא נטל כבד מנשוא. התמיכה הממשלתית בפילהרמונית הסתכמה השנה רק בשישה אחוז מתקציב התזמורת. השאר מתכסה לכאורה מתרומות של אגודות ידידי התזמורת בחו"ל וכמובן, מקהל המנויים ומבקרי הקונצרטים. בארצות אירופה (המערבית והמזרחית) מגיע שיעור התמיכה הממשלתית בתזמורות לאומיות ליותר מחמישים אחוז מהתקציב הכללי. במקרים רבים גובה ההשתתפות הוא יותר מתשעים אחוז. בארצות סקנדינביה, למשל, התמיכה הממשלתית והעירונית היא כה גבוהה שלנגני התזמורות החשובות יש מעמד של עובדי מדינה. לעומת זאת לשרי הממשלה במדינות אלה אין מכוניות שרד הם נוסעים ברכב פרטי, בתחבורה ציבורית או הולכים ברגל ככל האזרחים. הם גם אינם מרבים לנסוע לחו"ל על חשבון הציבור. מצב זה אינו מונע מהשרים מלמלא את תפקידיהם ביעילות ובמסירות. בדרך זו נחסכים סכומים המתפנים גם לעידוד פעילות אמנותית ותרבותית – לטובת האוכלוסיה. התזמורות בלונדון מקיימות קונצרטים רבים בחסות של בנקים, מפעלים וחברות עסקים. הסדר מעין זה מקובל גם בארצות אחרות לפי הסדר עם שלטונות מס־ההכנסה ובברכת הממשלות.

אצלנו זוכה הפעילות האמנותית בתחומים השונים לזלזול כרוני מצד הממשלה. למרבה השמחה נוהרים הישראלים בהמוניהם לקונצרטים, להצגות ולתערוכות. יתכן שתופעה זו מעידה על ההנהה העתיקה ש"אנשים מיואשים מעריכים אמנות במידה שיוכלו למצוא בה בריחה מהמציאות". מכל מקום, מכירת הכרטיסים אינה מסוגלת לשפר את תקציבי המוסדות. אם חלילה יאלצו התזמורות והתיאטרונים להעלות את מחירי הכרטיסים יווצר מצב מביש שבו הליכה לקונצרטים ולתיאטרון תהיה נחלת העשירים ובעלי האמצעים בלבד. תהיה זו חרפה למדינת היהודים. במדינות נורמליות ומתוקנות גם בעיות של אמנות ותרבות נמצאות ברומו של עולם.

ישראל דליות

חנה מרון בהפקה של תיאטרון ב"ש במסגרת "חג המחזה המקורי"

חנה מרון מצטרפת לתיאטרון באר־שבע כדי להשתתף, ביחד עם **אוהד שחר**, במחזהו של **הלל מיטלפונקט**, "נהג צעירה", שיועלה במסגרת חג המחזה המקורי.

המחזה, שאף בויים על ידי מיטלפונקט, מחזאי הבית של התיאטרון, מביא את סיפורה של מירה הצעירת (מרון) החוזרת ארצה לאחר העדרות של 40 שנה, בהן שהתה בדרום אמריקה. מירה, ששבה אל בית המשפחה הישן בלב הפרדסים, מופתעת לגלות בבית צעיר מוזר בשם אהרון (שחר), נהג משאית לשעבר שזכרונו אבד בתאונה. מירה, המשתוקקת לפגוש את אחיה, ויולן חובב, אותו לא פגשה שנים רבות, מגלה כי הוא נפטר ומפתחת מערכת יחסים מוזרה עם אהרון, חברו הטוב והמוזר של האח המת.

התפאורה והתלבושות להצגה עוצבו על ידי **איתן לוי**, המוסיקה של **גורי אגמון** והתאורה עוצבה על ידי **ג'ודי קופרמן**. בכורת ההצגה תיערך בתיאטרון "הבימה" באולם מסקין ביום רביעי הקרוב. הצגה נוספת, במסגרת שבוע המחזה המקורי בירושלים, תעלה בתיאטרון ירושלים ב־27 בינואר.

★

במסגרת חג המחזה המקורי עלה תיאטרון תיאטרון ב"ש גם ערב מיוחד שנקרא "תיאטרון של דקה". בערב זה יוגשו על ידי שחקני התיאטרון, בזה אחר זה, מחזות קצרים שנכתבו במיוחד לארוע, על ידי מיטב המחזאים בישראל. אורכו של כל מחזה יהיה בין דקה לחמש דקות. מנהלת התיאטרון, ציפי פינס, אשר הגתה ויזמה את הרעיון, מסבירה: "זהו תיאטרון שצוחק על עצמו. אנו מנצלים הזדמנות חד פעמית כאן להעלות בדקות קצרות רעיון שלם בהומור ובלי מסרים מיותרים".

במהלך הערב יוצגו מחזות קצרים של **אפרים קישון, הלל מיטלפונקט, אפרים סידון, יהושע סובול, יוסף בר־יוסף, מיקי גורביץ', נאוה סמל, שמואל הספרי, דני הורוביץ ועדידית שחורי**. במחזות משתתפים השחקנים **עדית טפרסון, מרק חסמן, קונסטנטין אנטול, מרגלית סטנדר, הונו ירדן, רוברט הניג, לבנה פינקלשטיין יגאל שדה, עמירם גבריאל, אלונה קמחי, אהובה בן, יעל ברנפלד ואיילת שור**. את האירוע כולו מפיקה ותיקת השחקניות בתיאטרון, **מרגלית סטנדר**.

אמיר רחובליט

קונצרט

סוף־סוף המאה ה־20

לאחר ערב מודרני מיצירות בריו, שוב בחרה התזמורת הפילהרמונית ביצירות בנות המאה ה־20. לאו דווקא יצירות קשות להבנה, אבל הקונצ'רטו השני לפסנתר מאת בארטוק הוא בכל זאת מוסיקה "מודרנית". המלחין משתף את הפסנתר בעיקר ככלי הקשה, דבר שאינו מונע ממנו לכבד אותו גם ברגעים מלודיים. המנצח הספרדי רפאל פריבק דה־בורגוס והפסנתרן יפים ברונפמן הצליחו בשילוב תפקיד הסולו במרקם קולות התזמורת, ושניהם זכו בצדק לתשואות רמות.

בהמשך ניגנה התזמורת, תחת שרביטו של המנצח האורח, שתי יצירות בעלות אופי ציורי ומזכירות רוח דרום אירופאית: "בגלי מעגן" מאת המלחין הצרפתי ז'אק איבר, המתאר מסע מרומא דרך פאלרמו ותוניס לואלנסיה שבספרד, ו"אורני רומא" מאת רספיגי, תרומתו החשובה של המלחין האיטלקי לאוצר המוגבל של מוסיקה סימפונית בארצו. שתי היצירות מתזמרות תזמור עשיר צבעים, והמנצח הקנה להן תנופה ומצלול מזהיר.

בפתח התוכנית ניגנה התזמורת את הסימפוניה של היידן מספר 6 בדו־מג'ור, המכונה "הבוקר", מאת היידן. כאן התבלטו תכונות דווקא כלי הקשת, והפרק האיטי המנוסח לכלי קשת בלבד היה מעדן של ממש.

יהודה כהן

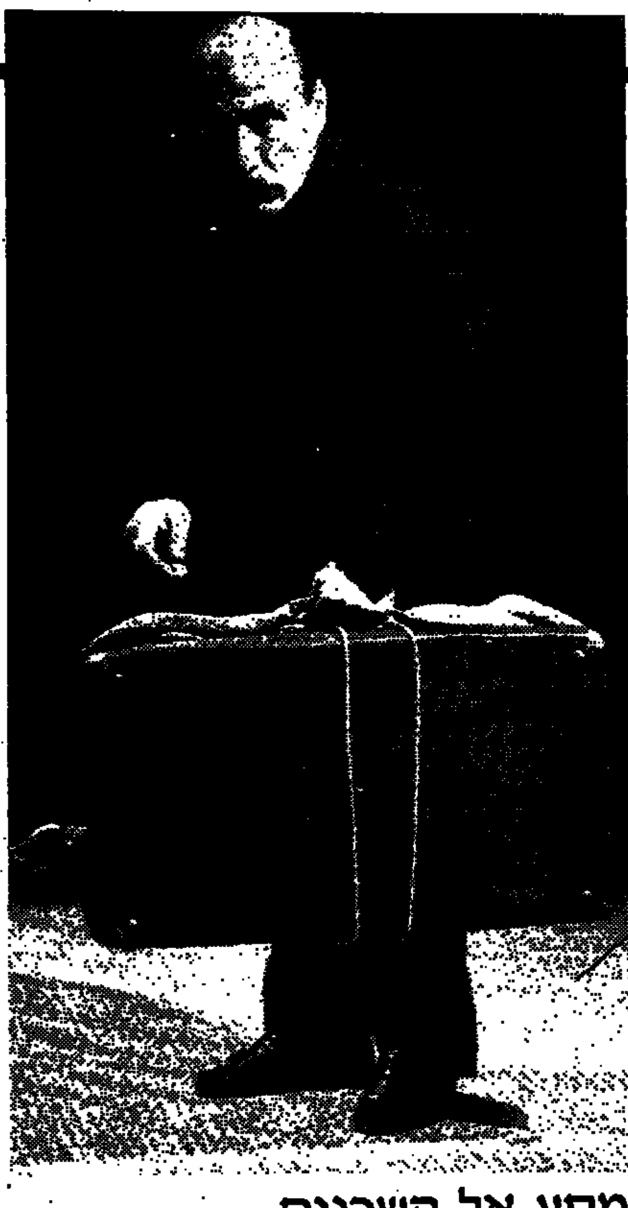

מסע אל השכנים

יוסף שילוח מעלה ב"בית ליסין", החל ממוצ"ש את "המסע" – הצגת יחיד בה מגיש שילוח קטעים משל **מחמוד דרוויש, רסאן כנפני, אמיל חביבי, סמיח אל־קאסם ובולאנד אל־חיידרי**. מחאה שקטה של חסרי הבית, הפליטים המחפשים פיסה של קבע להניח בה את מזוודתם שהיא להם גם מולדת, גם מיטה וגם ארון מתים. מסע להכרת העם שבצד השני המורכב מבני אדם, חשים, חושבים, צוחקים ובוכים. הכרה שאולי תוביל להבנה. הצגה לשחקן, מזוודה, נגן עוד וכינור (**תיאסיר אליאס** משפרעם) ותאורה. החומר נאסף ועובד בידי יוסף שילוח ו**משה קליף** שגם ביים את ההצגה.

פיטר מקסוול־דייוויס עם התזמורת הסימפונית ירושלים

בימים אלה נוצה לציאנו בריו, מחשובי היוצרים בזמננו, על שתיים מיצירותיו (בפילהרמונית הישראלית) וזכה לתגובות חיוביות ואפילו נלהבות מהמאזינים ומהמבקרים. באמצע החודש עומד לבקר בארץ מלחין נודע אחר: הבריטי סר **פיטר מקסוול־דייוויס**, כאורח התזמורת הסימפונית ירושלים (רשות השידור). מקסוול־דייוויס, שכמה מיצירותיו כבר בוצעו בישראל, ביניהן ה"שירים למלך משוגע", יוצג על הסימפוניה השנייה שלו ועל יצירה מעניינת בשם "תפוזה אורקנית וזריחה" שבה יישתתף גם נגן בחמת חלילים סקוטית. מקסוול־דייוויס מתגורר באיי אורקני שבצפון סקוטלנד ומנהל את הפסטיבל המוסיקלי המקומי הנערך בכל שנה. הוא כלל בקונצרט שלו בירושלים (ב־19 בינואר) גם את הסימפוניה מס. 41 "יופיטר" מאת מוצארט.

ג.ד.

הצלחה לחגיגת המוסיקה הקולית בירושלים

שמונת הקונצרטים בתיאטרון ירושלים ובכנסית הדורמציון במסגרת ה"חגיגה למוסיקה קולית בירושלים", שמערכה בשבוע שעבר, הוכיחו שהיוזמה להמשיך ולקיים את האירוע השנתי היתה במקומה. הכרטיסים נחטפו והאולמות היו מלאים, בעיקר בקונצרטים בהשתתפות המקהלות האורחות מגרמניה. השנה היו המבצעים הישראלים במיעוט ולא השתתפה כלל מקהלה מקומית. בין השאר נטלו חלק – התזמורת הסימפונית ירושלים, הזמרת מירה זכאי, המנצחים **דוד שלון וסרג'ו קומיסיונה** וצמד הפסנתרנים **ברכה עדן ואלכסנדר תמיר**. רצוי מאוד יהיה לגוון, בשנה הבאה, את הרפרטואר באמצעות הכללת יצירות של מלחינים ישראלים ועל ידי שיתופן של מקהלות ישראליות מובחרות.

ישראל דליות

התשובה הסובייטית ל"אודיסאה בחלל"

סרטו של טרקובסקי "פולאריס" – בסינמטקים

כשיצא לאקרנים הנדירו את הסרט "פולאריס" כתשובה הסובייטית ל"2001 אודיסאה בחלל" של כסנלי קובריק. זהו סרט מדע דמיוני פיוטי ופילוסופי של אנדריי טרקובסקי, הבמאי הרוסי שנפטר בשנה שעברה, שסרטיו עדיין אינם מוכרים לקהל הישראלי (עד כה הוצגו בארץ רק סרטו המוקדם "נעוריו של איוון" ושני סרטיו האחרונים שנעשו מחוץ למולדתו "נוסטלגיה" ו"הקורבן").

"פולאריס" הוא עיבוד לרומן מאת סופר מדע־בדיוני פולני שפורסם ב־1961. הפסיכולוג כריס קלווין נשלח אל תחנת החלל המקיפה את הכוכב המסתורי פולאריס, המכוסה בכבת נוזלים הגורמת למדעני התחנה הזיות. הפסיכולוג, שנשלח לחקור את ההתרחשויות המוזרות, פוגש רק שני אנשי צוות שנותרו בחיים, אחר שהיה לאלכוהוליסט, אחר שהשתקע בניסויים במעבדתו. עד מהרה נוכח הפסיכולוג בכוחו המבקש של הכוכב, כאשר מתוך דמיונו קמה לתחייה רעייתו שהתאבדה עשר שנים קודם לכן.

כמו מרבית סרטיו של טרקובסקי, הסרט ארוך ואיטי, אך ניחן בעיצוב חזותי יפהפה ומהפנט. פתיחתו של הסרט בביקורו של כריס בבית אביו, השימוש בטבע ובעיקר בצילומי מים זורמים ועוד מוטיב אופייני לבמאי) והשיבה לאותם מחוזות ילדות, לקראת סיום, באמצעות ההזיות, שימשו כבר מקור לדיונים ביוצר רוסי זה שהתבדל מההרס המרכזי בקולנוע הסובייטי והוכרז כממשיכו של הבמאי הפיזיק האוקראיני אלכסנדר דובז'נקו.

הסרט יוקרן הערב בסינמטק ירושלים ובסינמטק ת"א יוקרן ב־13, ב־17 וב־20 בחודש.

דני ורט

בימים אלה מוצגת ב"מכון גיתה" תערוכת צילומים של האמן הגרמני **אוטו ולפגנג שולץ (וולס)**. התערוכה פתוחה עד ה־1 בפברואר.

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 תלמוד, שניים אוחזין: מנא הני מילי (כ).
08.40 מסך לספרות (יסודי) משל השיר, הרוח הצפונית והשמש (כ).
09.00 אנגלית ו'.
09.20 השעה שלנו: בגדי המלך החדשים (כ).
10.00 שעת כושר.
10.10 אנגלית ז'.
10.30 פרפר נחמד: להסתדר יחד.
11.00 חשבון ה': מספרים מרים.
11.15 צרפתית (על יסודי).
11.30 גיאוגרפיה כללית (ה־ז') כפר דייגים בהודו.
12.00 ספרות (ז־ט') עץ הדובדבנים השבור.
12.25 אנגלית ס'.
13.00 אנגלית י'.
13.30 הסטוריה כללית: המהפכה האמריקאית, לידתה של אומה.
14.00 עד־כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 מקר טוב יקום: האם אנו, תושבי כדור הארץ, בודדים ביקום? הסרט עוקב אחרי המחקרים השונים שנעשו ונעשים כדי לגלות חיים אינטליגנטיים על פני הכוכבים.
15.00 רכבת והפתעות: סרט אנימציה מדובב לגיל הרך.
15.20 בברית פלפלת: איגרות השלום.
15.40 שעת כושר.
15.50 מאתיים שניות לקרן הדמים: דפי מידע טלטקסט.
16.00 רחוב סומסום: מי ראשונה האם תמיד כדאי להיות ראשון ואם כן, מי יהיה ראשון?
16.30 מכשפותה מכה שנית (פרק 5) דבי מחפשת את הסיפרה חמש ומגיעה בחיפושיה למספרה, שבה עובד עלי הספרי, ההוא שחייב כסף לשולטן. מכשפותה נמצאת בעקבות דבי והופכת את שערו של השולטן לורוד. למרות עזרתו של תיוני, נופלות הספרות לידי דבי.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 זרבובים (סידרת הנפשה) – "סודו של שרבי בסלע". ארבובון מכין מבצע צעצועים לזרבובים.
17.40 התחילה – שם הפרק: "אימת הציבור" כריס דונלין מכבב בתפקיד הראשי ונתקף באימת ציבור נוראה (עברי־ערבי).
18.30 קיצור החדשות (עברית).
18.32 עם הכוכבים, הפעם: להקת "מפלס 42". סולן הלהקה הנו גיטרה בס הוא מרק קינג (תרגום עברי).
18.45 חידושים והמצאות – על חידושי המדע תשכלולים, הפעם: טיפול חדש במחלות: אמצעי לבדוק מחלות קיבה, בלי להחדיר צינורות. תא לחץ מאפשר ריפוי מהיר של פצעים. מחקרים זואולוגים: מחקרים על אפו של הלבכסטר, לב הצדפה ועיני הכריש מלמדים על פעולת האיברים האלה אצל בני האדם. איבצת נפט: שימוש באדים כדי לשאוב נפט רב יותר בדרך קלה וזולה (תרגום עברי).

ערוץ 2

18.30 עפיפונים: ילדים מספרים על עצמם הפעם: גיל – ילד שעבר ניתוח לב פתוח; והיה מילד חרש וחולני לילד בריא ופעיל. סאלם מפקיעין ואבין מספרים אגדות הקשורות במקום. אורנת מיוטבתה מספרת על מסלות "שנת הבר־מצוה" שהוטלו עליה ועל בני כיתתה.
19.00 אנקת גבהים (פרק אחרון) לינטון מת. קת'רין מתקרבת אל קירטון ברדוורה והשניים ניצבים יחד נגד היתקליף. היתקליף מכין מקום קבורה לצידה של קת'רין, ובמותו הם מתאחדים שוב. השמועה מספרת שהיתקליף וקת'רין נראים מדי פעם מהלכים על הגבעות שבסביבה.
20.00 זעקה ממעמקים (פרק ג) – החוקר והצלם הנודע, ז'אק קוסטו,
19.00 יומן השבוע (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 להיט בראש – מצעד להיטים עבריים בהשתתפות קהל.
20.30 על גלגלים – ענייני רכב, תחבורה וזהירות בדרכים. הפעם: פתיחת צוהר לעולם האופנוע; מבחן דרך למכונית חדשה בארץ; ההיבט החוקי של השימוש בטלפון במכונית, מבחינת בטיחות הנהיגה; מה כדאי להניח בתא המטען של המכונית, ועל חידושי רכב בינק.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 השדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת (פרק 67) – אדם מפליל את אלקסיס במעשה ההרעלה של ג'ף. בלייק מאיים עליה, שאם לא תחזיר לג'ף את מניותיו ותבטל את איחודן של החברות, יפרסם את מעשה ההרעלה. מארק מציע לקריסטל נישואים; כשהיא מסרבת, הוא תוקף אותה. לטרסי, סגנית המנהל של חברת דנוור־קרינגטון, מסתבר כי הגב' קרינגטון עומדת לתפוס את המשרה שהיא יוחלה לה (עברי־ערבי).
22.40 סוף ציטוט – ענייני ספרות.
23.20 אלפרד היצ'קוק מגיש – סידרת סרטי מתח. שם הפרק: "השתקף – כוכב הוליוודי, שסבר כי "תפקיד חייו" ניתן לאחר, הורג את מתחרהו הצעיר. לאחר מעשה מתברר לו, כי הדבר לא היה נחוץ (עברי־ערבי).
23.45 פסוקו של יום; חדשות הלילה.

הערב, בערוץ 2 (21.10), תכנית מיוחדת לרגל יום הולדתו ה־53 של **אלביס פרסלי**. בתכנית קטעים נדירים מהופעותיו, בין השנים 1954 ועד לפטירתו ב־1977.

מפגיש אותנו עם העולם התת־ימי המרתק של תופי ניופאונדלנד. סיפור המשלחת מתמקד באוניות שטבעו ושנתמרו בקרחוני גרינלנד.
20.30 תצפית: הפעם – רובוטים המסוגלים לראות, לפנות כלים מן השולחן, לשחק בצעצועים ואפילו לצאת במחול, המטוס שצולמו בתוך מפה של אשה, על הסכניקה המשוכללת להפרית מבחנה; לייזרים שהשימוש בהם הוא בדרך כלל בתחומי הרפואה והגניקולוגיה, והפעם – בשימוש לא שיגרתי.
21.10 אלביס – תכנית מיוחדת לרגל יום הולדתו ה־53 של הזמר אלביס פרסלי. בתכנית קטעים נדירים מהופעותיו, בין השנים 1954 ועד לפטירתו ב־1977 (קריינות ערבית בתרגום עברית).
21.00 מפו 2: ט.ס. דרבי.
21.10 לוקת מעמידי הפנים.
21.35 להיטים בשרשרת.
21.50 רוזי וולה.

לבנונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משמחות (ערבית); 15.00 וורל גמידי (תכנית לילדים); 15.30 הבית המעונף (מצוירת); 16.00 שוכני הסלעים (תכנית לילדים); 16.30 סרט (ערבית); 18.00 משפחת חלסון (סידרה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 מופעים קלסיים (אופרה – פרצ'יני); 21.00 סרט "הרפתקאה בכדור פורח" עם קתרין הפבורן; 22.30 מעשיות משמחות (ערבית).

ירדנית

15.50 סרטים מצוירים (ער' 1); 16.20 פנקי ברוסטר – סידרת לילדים באנגלית (ער' 1); 16.45 מדע וזעת (סידרה דוקומנטרית לילדים באנגלית, (ער' 1); 17.10 עולמו של הולט דיסני (ער' 1); 18.05 רחוב קרנו (בצרפתית); 18.30 כדורגל באנגלית (ער' 1); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.15 לקט שירים; 19.30 חדשות בעברית; 20.30 פאריגטון ממשרד החוץ (קומדיה אנגלית על אשה המשמשת כקונסול כללי); 21.10 סידרה דוקומנטרית – חייו של ארנסט המינגוי (פרק שני); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 הצבא הסודי (סידרה אנגלית על יחידות שפעלו מאחורי הקוים במלחמת העולם השניה).

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה מנוחה – מוצרט: רביעייה בסול מינור לפסנתר וכלי קשת ק. 478; שוברט: מבוא וריאציות על נושא מתוך "הסוחנת היפה"; שופן: סונטה מס' 2 לפסנתר בסי במול מינור אופוס 35; צ'ייקובסקי: סרנדה למיתרים בדו מגור; דבוז'אק: מחולות סלבוניים מתוך אופוס 72.
09.00 קונצרט בוקר – בטהובן: קונצ'רטו משולש בדו מגור, לכנור, צ'לו, פסנתר ותז. אופוס 56; הנדל: "סילטה ונטיי", מוטט לסופראן ולתז; טרטיני: קונצ'רטו במי מינור לכנור, כלי־קשת וקונטינואו; שוברט: חמישיה לכלי קשת בדו מגור, אופוס 163; בוהוסלב מרטינו: "סירנו דה ברז'רק", סויטה לתז. מזולה.
11.57 פנינת השיר משירי אורי ברנשטיין.
12.00 אמנים באולפן – אלדד נויפרק – פסנתר. היידן: וריאציות בפה מינור; פ. מנדלסון־הנזל: 4 שירים לפסנתר; מ. ברוזה: "רים הזיכרון", רפסודיה, אופוס 28; דביסי: 2 קטעים; גרשוין: 3 פרלודים.
13.05 בהאזנה ניטרלית – מיצירות פרנץ שוברט: רביעייה מס' 4; "אווה מריה"; פנטסיה לפסנתר ב־4 ידיים; רביעייה לחליל, גיטרה, ויולה וצ'לו.
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו – תכנית המוקדשת כולה ליצירות המלחין מנחם אביזום לכבוד יום הולדתו ה־80.
16.00 מוסיקה ליום ראשון – י.ס. באך: קנטטה מס' 124 (מנגנים ושרים: א. ברגיוס/ס. רמפף/פ. אסוורד/ק. אקוילוף/ת. סומשקה/ מקה. הנערים טולץ/קונצרטוס־מוסיקוס של וינה/נ. שמידט־גדן); מוצרט: "הראשון מעשרת הדברות" ק. 35 (מנגנים ושרים: א. האוגר/ק. לארי/ס. נשטי/א. הלוגר/ק.ה. + הבצח/הנדריקוס ריסקוס. ה"דוס" מברליקר. בדרג.
18.00 החידון המוסיקלי (ש.ח.).
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד.
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי – "ימי המוסיקה הקאמרית בגליל העליון 1987" – מוצרט: רביעייה לחליל וכלי־קשת ברה־מגור ק. 285 (מ. מלצר, חליל/י. סונה, כנור/א. מאיר, ויולה/י. ולסמן, צ'לו); נד רורם: "באחביש", סיפור ב־10 תמונות לצ'מבלו, אבוב, צ'לו וכלי־נקישה (א. נוימרק, צ'מבלו/ע. פינטורס, אבוב/ מ. הרן, צ'לו/ג' ז'ופראנור, כלי־נקישה); שוסטקוביץ': 3 דואטים ל־2 כנורות ופסנתר (מ. לוי + א. גרונין, כנורות/ ג. סטלמרחמר, פסנתר); בטהובן: שלישיה לפסנתר, כנור וצ'לו מס' 6 בסי במור אופ' 97 "הארכידוכס" (ע. זלצמן, פסנתר/י. סונה, כנור/ע. הרן, צ'לו).
22.30 מן המקורות – המוסיקה העממית של קובה (ב').
23.00 מחזורי יצירות ק.פ.ע. באך: המוסיקה הקאמרית; היידן: הסימפוניות.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 הפגנה מתונה.
09.05 סלרדיו
10.05 שוריקוד
11.05 מניני בוקר
12.05 מעורב ירושלמי.
14.06 בראש צעיר.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה
16.05 "רדיו עשרה" – מגזין נוער.
17.10 צבעי הקשת
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 "הדירדומה" – "בערבות הנגב" – מאת יגאל מוסינזון, שיחה עם המחזאי. משתתפים: ישראל בקר, אהרונה הריפאי, שמואל וולמן, רחנית פרנקל־קלצקין, שמואל סגל, מירב גרי, יצחק חזקיה, יהודה אפרוני, אורי לוי (ש.ח.).
23.05 שירים עבריים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.04 סקירות מאמרי המערכת.
06.12 התעמלות בוקר.
06.52 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 "אלף אלפי ב"בית".
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 שירים ושיעורים.
16.05 יומן כלכלה.
16.30 על מספרים ואנשים.
17.05 רגעי קסם
18.06 "בעין בחנות"
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
19.35 "עם ישראלי"
20.05 שלום לבן דודי – פיוט וברכה בשידור חי.
22.05 "בינינו לבין עצמנו"
00.05 יומן חדשות
00.15 "להאזין בחלום"

רשת ג'

06.11 בהרה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה כבר תשמע.
10.05 דברים טובים.
11.05 שבעים פי שבע.
12.05 אהובה ימימותית.
13.05 רק ביפי חול.
14.05 לי תלך שיר הברכה.
15.05 חדש חדיש ומחודש.
16.05 הצגה יומית.
18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים
21.05 "אדום עתיק"
23.05 הלילה הוא שירים

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באומן טלולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 מקומים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילה בוקר.
10.05 עשר – שירים עבריים מתוך מחזות ישראלים מקוריים.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 דו רה מה.
13.55 40 "לאחור" – סיפור היום בהשית.
14.05 פגישה יומית.
15.05 שירים לתג.
16.05 קו מחוה – מולי שפירא משוחח עם עמרי ניצן, יהושע סובול ואלון רונן, על מחזאות ישראלית מקורית ומקומה בתיאטראות בארץ. בתכנית ישולבו שאלות מאזינים.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.45 חמש עשרה קטנות – ענייני צבא וביטחון.
19.00 מבזק ידיעות.
19.05 רדיו ספורט
20.05 בעיקר מוסיקה – המכללה המוסיקלית המשודרת – "קול ההתחלות – הדרך לניבוש הצליל של מתופפי הפופ".
20.55 פינה חמה לבב'.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הדבש ועל הכימס.
23.05 עשרים וארבע ויום שזה.
23.55 שיחות חצות – עם פרופ' ברוך מודן
00.05 ביקורת חצות – מתג המחזה המקורי באולם "הבימה" בתל־אביב.
00.10 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו.
20.00 צה"ל 2 – תוכנית מיוחדת לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול תצ"ה האת.

סרטים

תל־אביב

אבנעי: שנת הדרקון 9.40, 7, 4.15
אורלי: אני נבגעת אני נבגע 9.30, 7.15 4.30
בית ליסין: מתח גבוה 23.15
בן־יהודה: אבא גנוב 9.30, 7.15, 4.30
גורדון: איזה בין גננים 9.30, 7.30, 4.30
גת: הקיסר האחרון 9, 6
דיזנגוף 1: ז'אן דה פלורט 9.45, 7.15 11 1.30 4.30
דיזנגוף 2: תקווה ותהילה 9.45, 7.15 11 1.30 4.30
דיזנגוף 3: לו היית כאן 9.45, 7.30 4.30 11 1.30
דקל: בייך – אהבה מסוריינת 9.30, 7.15
דרייב־אין: מסל לאקס 9.30, 7.15
הוד: ריקוד מושחת 9.30, 7.15, 4.30
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): שכעתי את בנות הים שרות 9.30, 7.30
חן 1: יום במלכודת 9.50, 7.25, 5 4.30
חן 2: הנסיכה מבכורלי הילס 9.50, 7.25
חן 3: מחלון חדר המיטות 9.55, 7.30, 5
חן 4: המכשפות מאיסטוויק 9.50, 7.25, 5, 2, 11
חן 5: התצת מעבר לפינה 9.50, 7.30, 5, 2, 11
לב 1: מלאכים בשמי ברלין 9.45, 7.15, 4.45, 2
לב 2: סמפוסר 9.50, 7.30, 5, 2
לב 3: המשפחה 7.10, 4.40, 2
לב 4: מגדל הדבורים 9.50, 7.30, 5, 2
לימור: ללא מוצא 9.30, 7.15, 4.30
מוגרבי: סנוד לרגל שיפוצים
מקסים: מלתעות 4 9.30, 7.30, 4.30
סינמה 1: סנוד לרגל שיפוצים
סינמה 2: סיגעון בחלל 9.30, 7.15, 5
סינמטק: מסר לאוקסי 9.40, 7.30 9.45, 7.15 7.30
פאר: יופיף של החטא 9.30, 7.15, 4.30
פריז: גדול מהחיים 9.30, 7.15, 4, 2, 12
23.30 אלף האחד שקרים של פיקאסו
צפון: מאנון 9.30, 7
שחף: אני נבגעת אני נבגע 9.30, 7, 4.30
תמוז – רמת־אביב:
שרש מתוק 9.40, 7.30
תכלת: הנסיכה מבכורלי הילס 9.45, 7.30, 5
תל־אביב: זעקת הנשרים 9.30, 7.15, 4.30
הסינמטק הישראלי: 7 שאקמן צרפתי 9.30 סיפור טוקיו 4.30 אבלמוב

ירושלים

אדיסון: ריקוד מושחת 9, 7, 4.30
אורנע: יום במלכודת 9, 6.45, 4.30
אורין 1: זעקת הנשרים 9.15, 7, 4.30
אורין 2: יופיף של החטא 9.15, 7, 4.30
אורי 3: הבלתי משוחדים 9.00, 6.45, 23 4.30 שנת הדרקון
אורי 4: התצת מעבר לפינה 8.45, 6.45
23 סודי ביותר 4.30
אורי 5: לאבד הבתולים בטיחואנה 6.45, 9.11 4.30 בקר טוב בבולתגיה
אורי 6: הקיסר האחרון 8.30, 5.30
בית אגרון: יער האיזונרקר 6 הגובל האוהבת והמאוהבת 8 מסיבת רוקים 9.45
6 מאחורי הסורגים
האולם הקטן בבנייני האומה: סנוד
סמדר: אני נבגע 9.15, 7, 4.30
מיטשל: ללא מוצא 9.15, 7.00
סמדרה: מגדל הדבורים 9.15, 7
עדן: אבא גנוב 9.00, 7, 4.30
רון: בייך 9, 7, 4.30
תיאטרון ירושלים: ז'אן דה פלורט 9.30, 7
מאנון 9.30, 7

קריית חיפה

ספיר: לה במבה 9.15, 7
כביר: מחלון חדר המיטות 9.15, 7.00
אורית: אבא גנוב 9.15, 7
בית העם: לא יכולה בלי זה 9.15, 7
היבלי: מלתעות 4 9.15, 7
ניצן: המכשפות מאיסטוויק 9.15, 7

חיפה

אורה: ריקוד מושחת 9.15, 7, 4.30
אורלי: תקוה ותהילה 9.00, 6.45
עצמון 3: הבלתי משוחדים 9.10, 6.45, 4.30

אשדוד

אסתר: אבא גנוב 9.30, 7.15
אשדוד: להבמבה 9.30, 7.15

אשקלון

אבנעי: הבלתי משוחדים 9.30, 7.15
כפיר: אבא גנוב 9.30, 7.15
רחל: נערי הנזק 9.30, 7.15

באר־שבע

קרן: סנוד/היכל התרבות: גברים גברים 9.30, 7.15

עפולה

ביתיתה: לב של אבל 9.00

הרצליה ■ רמת השרון

דוד: אבא גנוב 9.30, 7.15, 4.30
כוכב: יום הדוד 9.30, 7

חולון ■ בת־ים

ארמון: אבא גנוב 9.30, 7.30, 5, 7
ארזים: שם הורד 9.30, 7
כנרת: יום במלכודת 9.30, 7.15
מתיא: קרית עבודה: מלך 9.30, 7.15 הרפתקאות של מזור בלש 4
סביון: אני נבגע 9.30, 7.15, 4.30
רינה: ללא מוצא 9.15, 7.15
עצמאות: ספורט הדבים 9.30, 7.15, 4.30

כפר־סבא ■ רעננה

ממל: הכפפה 9.30, 7
תף: השקנים בגב 2 9.15, 7.00
אורות: סגור

לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
גורה ויזת: מכל לאקס 9.30, 7.15
אורה: סגור

נהריה ■ עכו

הוד: ימי הרדיו 9.30, 7.00
רוז: סגור

נתניה

מגדורה: יום במלכודת 9.30, 7.15, 5
אמפיר: היחידה לפשעים המורים 9.15, 7
שרון: אבא גנוב 9.15, 7, 5

קרית אונו

מתנים: סגור

פתח־תקוה

שלום: אני הגבורה 9.30, 7.15
היכל 1: אבא גנוב 9.30, 7.15, 5.00
היכל 2: ללא מוצא 9.30, 7.15, 5
היכל 3: רקוד כושה 9.30, 7.15, 5

קרית שמונה

שניר: הבלתי משוחדים 9.15, 7

ראשל"צ ■ רחובות

ג.ב. רון 1: אבא גנוב 9.30, 7.15, 4.30
ג.ב. רון 2: ריקוד כושה 9.30, 7.15, 4.30
נמיבה: גרין אהבה מסוריינת 9.30, 7.15
ראשון: מעקב הקטן 9.30, 7.15
בית העם: אני הכוס ואתה העגביל 9.30, 7.15
הוד: ללא מוצא 9.30, 7.15
חן: אבא גנוב 9.30, 7.15

רמת־גן וגבעתיים

ארמון: יום במלכודת 9.30, 7.25
ארמון: סגור
לילך: יופיף של החטא 9.30, 7.15
הדר: אני נבגע 9.30, 7.15, 4.30
רב גן 1: הנסיכה מבכורלי הילס 9.55, 7.25
רב גן 2: מחלון חדר המיטות 9.55, 7.30 בוטו שוחה בלידין 5.00
רב גן 3: גברים גברים 9.50, 7.30, 5
רב גן 4: ללא מוצא 9.55, 7.25, 5
שבעים: שגעון בחלל 9.30, 7.15